

Brussel, 16 november 2021
(OR. en)

13801/21

**Interinstitutioneel dossier:
2020/0374(COD)**

**CODEC 1456
COMPET 801
MI 830
RC 44
TELECOM 412**

NOTA

van:	het Comité van permanente vertegenwoordigers (1e deel)
aan:	de Raad
nr. vorig doc.:	13192/21
nr. Comdoc.:	14172/20 + ADD 1-4 - COM(2020) 842 final
Betreft:	Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad over betwistbare en eerlijke markten in de digitale sector (wet inzake digitale markten) - Algemene oriëntatie

I. INLEIDING

1. De Commissie heeft bovengenoemd voorstel op 15 december 2020¹ bij het Europees Parlement en de Raad ingediend.
2. Het doel van het voorstel, dat is gebaseerd op artikel 114 VWEU, is te zorgen voor een betwistbare en eerlijke digitale sector in het algemeen en betwistbare en eerlijke kernplatformdiensten in het bijzonder, met het oog op de bevordering van innovatie, kwaliteitsvolle digitale producten en diensten, eerlijke en concurrerende prijzen, alsmede hoge kwaliteit en keuzevrijheid voor zakelijke gebruikers en eindgebruikers in de digitale sector.

¹ Doc. 14172/20 + ADD 1

3. De Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming heeft advies uitgebracht op 10 februari 2021².
4. Het Europees Economisch en Sociaal Comité heeft op 27 april 2021 advies uitgebracht³.
5. In de conclusies van de Europese Raad van 21-22 oktober 2021 hebben de leden van de Europese Raad de twee wetgevers verzocht verder te werken aan de voorstellen voor de wet digitale diensten en de wet digitale markten, teneinde zo spoedig mogelijk tot een ambitieus akkoord te komen.
6. In het Europees Parlement is de belangrijkste bevoegde commissie de Commissie interne markt en consumentenbescherming (IMCO). De rapporteur is Andreas Schwab (EPP, DE). Het Europees Parlement is voornemens het verslag van de Commissie IMCO in de tweede helft van november 2021 aan te nemen met het oog op een stemming in de plenaire vergadering in december 2021.

II. WERKZAAMHEDEN IN DE RAAD

7. De Commissie heeft de Groep mededinging op 16 december 2020, tijdens het Duitse voorzitterschap, een algemeen overzicht van het voorstel gegeven.
8. De effectbeoordeling bij dit voorstel is uitvoerig besproken tijdens de vergadering van de groep van 14 januari 2021. De groep heeft dit voorstel besproken tijdens 26 vergaderingen onder het Portugese en het Sloveense voorzitterschap.
9. Tijdens de zitting van de Raad Concurrentievermogen van 27 mei 2021 hebben de ministers van gedachten gewisseld om sturing te geven voor de verdere onderhandelingen. In dat verband heeft de Raad nota genomen van een voortgangsverslag van het voorzitterschap, en steunde hij de aanpak van het voorzitterschap om de laatste hand te leggen aan de tekst en in november een mandaat te verkrijgen om de onderhandelingen met het Europees Parlement zo spoedig mogelijk te beginnen.
10. De door het voorzitterschap opgestelde compromistekst staat in de bijlage bij deze nota. De tekst in de bijlage is een opgeschoonde versie van de tekst die is voorgelegd aan en goedgekeurd door het Coreper (doc. ST 13192/21).

² Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming - Advies 02/21 van 10.2.2021.

³ INT/928 – EESC-2021-00127-00-00-AC-TRA

III. STAND VAN ZAKEN EN BELANGRIJKSTE VRAAGSTUKKEN

11. Het compromisvoorstel van het voorzitterschap vormt een evenwichtig totaalpakket waarmee de Raad een algemene oriëntatie zou kunnen vaststellen. Zowel binnen de groep als in het Coreper is een brede consensus bereikt.
12. In de algemene oriëntatie wordt als volgt rekening gehouden met de belangrijkste punten die de delegaties tijdens de besprekingen aan de orde hebben gesteld:
 - a. Aanwijzing en verplichtingen van poortwachters en regelgevingsdialoog:
 - Wat de aanwijzing van poortwachters (artikel 3) betreft, bevat het compromisvoorstel kortere termijnen en een verbeterde procedure en methode voor de aanwijzing van poortwachters op basis van de kwalitatieve criteria. De structuur en het toepassingsgebied van de verplichtingen (artikelen 5 en 6) zijn ongewijzigd gebleven, maar er zijn verbeteringen in aangebracht ter wille van de duidelijkheid en toekomstbestendigheid, en om ontduiking te voorkomen.
 - Er is één nieuwe verplichting (artikel 6) toegevoegd ter versterking van het recht van eindgebruikers om zich uit te schrijven van kernplatformdiensten en, waar nodig, zijn er aanvullende waarborgen voor poortwachters toegevoegd, met name inzake veiligheid.
 - De bepalingen betreffende de regelgevingsdialoog (artikel 7) zijn verbeterd om ervoor te zorgen dat de Commissie haar discretionaire bevoegdheid om aan deze dialoog deel te nemen op passende wijze gebruikt.
 - b. De verhouding tussen de wet inzake digitale markten en nationale wetgeving, en de samenwerking en coördinatie tussen de Commissie en de lidstaten: Het onderwerp en toepassingsgebied van de wet inzake digitale markten zijn verduidelijkt, evenals de verhouding met nationale wetgeving die andere doelstellingen nastreeft, met name het mededingingsrecht, teneinde het harmonisatieaspect te verduidelijken en verdere versnippering van de interne markt tegen te gaan (artikel 1).

- c. Ook de verhouding tussen een mogelijke gelijktijdige toepassing van mededingingsregels door de nationale autoriteiten en de handhaving van de wet inzake digitale markten door de Commissie is verduidelijkt teneinde de Commissie te ondersteunen, voor rechtszekerheid te zorgen en de harmonisatie verder te bevorderen (artikel 32 a). In dit verband is voor de lidstaten ook de mogelijkheid toegevoegd hun tot handhaving van de mededingingsregels bevoegde nationale autoriteiten te machtigen onderzoeksmaatregelen te treffen naar mogelijke inbreuken op verplichtingen uit hoofde van deze verordening, en hun bevindingen toe te zenden aan de Commissie, die de enige uiteindelijke handhaver van deze verordening blijft.
- d. Om voor rechtszekerheid te zorgen en de aanwijzingsprocedure te versnellen, is een nieuwe bijlage over eindgebruikers en zakelijke gebruikers toegevoegd, met daarin de methode om de "actieve eindgebruikers" en de "actieve zakelijke gebruikers" te identificeren en hun aantal te berekenen. Daarmee is ook de afbakening tussen verschillende kernplatformdiensten verder verduidelijkt.
- e. Teneinde deze verordening toekomstbestendig te maken en voor rechtszekerheid te zorgen, is de bevoegdheid van de Commissie om gedelegeerde handelingen tot actualisering van de verplichtingen voor poortwachters vast te stellen, nader bepaald en omschreven (artikel 10). In dit opzicht zijn ook de bepalingen ter bestrijding van ontduiking aangescherpt zodat ze nu ook gelden voor de aanwijzingsfase, en verdere instrumenten aanreiken om rekening te houden met de dynamische aard van de digitale markten (artikel 11).
- f. Andere belangrijke compromissen die zijn bereikt, betreffen het volgende:
- de verduidelijking van de rol van de nationale rechterlijke instanties bij eventuele problemen met de naleving van de wet inzake digitale markten in het kader nationale procedures (artikel 32 b);
 - de onderzoeksbevoegdheden van de Commissie zijn in overeenstemming gebracht met de vergelijkbare wetgeving inzake de handhaving van de mededingingsregels (hoofdstuk V);
 - de verslaglegging over de naleving van de verplichtingen aan de Commissie en aan het publiek (artikel 9 a);
 - de rol van derden bij procedures in het kader van deze verordening (artikel 7);

- de uitbreiding van de mogelijkheid die de lidstaten hebben om marktonderzoeken in te stellen, en de voorwaarden voor een verzoek daartoe (artikel 33);
- de rol van de lidstaten is versterkt door het raadgevend comité verder te betrekken bij procedures waarin de Commissie uitvoeringshandelingen vaststelt, en wat bepaalde aspecten betreft is hun rol versterkt door te voorzien in een onderzoeksprocedure voor de vaststelling van bepaalde uitvoeringshandelingen (bijvoorbeeld de artikelen 4, 7 en 36).

IV. CONCLUSIE

13. Na de bespreking op 10 november 2021 heeft het Coreper zijn goedkeuring gehecht aan de tekst in de bijlage, en besloten deze aan de Raad (Concurrentievermogen) toe te zenden voor de zitting van 25 november 2021.
14. De Raad wordt derhalve verzocht in zijn zitting op 25 november 2021 een algemene oriëntatie goed te keuren en het voorzitterschap een mandaat te geven om onderhandelingen met het Europees Parlement te starten.

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

over betwistbare en eerlijke markten in de digitale sector (wet inzake digitale markten)

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 114,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité⁴,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's⁵,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

⁴ PB C , blz. .

⁵ PB C , blz. .

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Digitale diensten in het algemeen en onlineplatforms in het bijzonder spelen een steeds belangrijkere rol in de economie, met name op de interne markt, doordat zij in de Unie nieuwe zakelijke kansen bieden en grensoverschrijdende handel vergemakkelijken.
- (2) Kernplatformdiensten beschikken op hun beurt over een aantal kenmerken waarvan ondernemingen die deze diensten aanbieden, kunnen profiteren. Daartoe behoren extreme schaalvoordelen, die vaak het gevolg zijn van marginale kosten van bijna nul voor het toevoegen van zakelijke gebruikers of eindgebruikers. Andere kenmerken van kernplatformdiensten zijn de zeer sterke netwerkeffecten, het vermogen om veel zakelijke gebruikers met veel eindgebruikers te verbinden door de veelzijdigheid van deze diensten, de aanzienlijke mate waarin zowel zakelijke gebruikers als eindgebruikers van deze diensten afhankelijk zijn, lock-in-effecten, de onmogelijkheid van multihoming door eindgebruikers voor hetzelfde doel, verticale integratie en gegevensgestuurde voordelen. Al deze kenmerken in combinatie met oneerlijk gedrag van ondernemingen die deze diensten aanbieden, kunnen tot gevolg hebben dat de betwistbaarheid van de kernplatformdiensten aanzienlijk wordt ondermijnd en dat de eerlijkheid van de commerciële relatie tussen ondernemingen die deze diensten aanbieden en hun zakelijke gebruikers en eindgebruikers wordt aangetast, wat in de praktijk leidt tot een snelle en potentieel verregaande afname van de keuzemogelijkheden van zakelijke gebruikers en eindgebruikers, waardoor ondernemingen die deze diensten aanbieden, de positie van een zogenaamde poortwachter kunnen verwerven.

- (3) Enkele grote ondernemingen die kernplatformdiensten aanbieden, hebben zich zodanig ontwikkeld dat zij over aanzienlijke economische macht beschikken. Doorgaans beschikken zij over de mogelijkheid om een groot aantal zakelijke gebruikers via hun diensten met een groot aantal eindgebruikers te verbinden, waardoor zij hun voordelen, zoals hun toegang tot grote hoeveelheden gegevens, kunnen overdragen van één activiteit naar nieuwe activiteiten. Sommige van deze ondernemingen hebben zeggenschap over volledige platform-ecosystemen in de digitale economie, waardoor bestaande of nieuwe marktdeelnemers, ongeacht hoe innovatief en efficiënt zij zijn, stelselmatig ernstige moeilijkheden ondervinden wanneer zij de confrontatie met deze aanbieders aangaan. De betwistbaarheid wordt met name bemoeilijkt door zeer hoge toegangs- of uitstapdrempels, waaronder hoge investeringskosten, die niet of niet gemakkelijk kunnen worden terugverdiend in het geval van uitstap, en door het ontbreken van (of de beperkte toegang tot) bepaalde belangrijke inputs in de digitale economie, zoals gegevens. Daardoor wordt de kans groter dat de onderliggende markten niet goed functioneren – of binnenkort niet meer goed zullen functioneren.
- (4) De combinatie van deze kenmerken van poortwachters zal in veel gevallen waarschijnlijk leiden tot ernstige onevenwichtigheden in de onderhandelingsmacht en bijgevolg tot oneerlijke praktijken en voorwaarden voor zakelijke gebruikers en eindgebruikers van door poortwachters aangeboden kernplatformdiensten, ten koste van de prijzen, de kwaliteit, de keuzemogelijkheden en innovatie.
- (5) Hieruit volgt dat de marktprocessen vaak geen eerlijke economische resultaten met betrekking tot kernplatformdiensten waarborgen. Hoewel de artikelen 101 en 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) van toepassing blijven op het gedrag van poortwachters, is het toepassingsgebied ervan beperkt tot bepaalde gevallen van marktmacht (bijvoorbeeld dominantie op specifieke markten) en concurrentieverstorend gedrag, en vindt de handhaving achteraf plaats, waarbij een uitgebreid onderzoek van vaak zeer complexe feiten per geval is vereist. Bovendien biedt het bestaande Unierecht geen of ondoeltreffende oplossingen voor de vastgestelde uitdagingen met betrekking tot de goede werking van de interne markt als gevolg van het gedrag van poortwachters, die niet noodzakelijkerwijs dominant zijn in de zin van het mededingingsrecht.

- (6) Poortwachters hebben een aanzienlijke impact op de interne markt en bieden een groot aantal zakelijke gebruikers toegang tot eindgebruikers overal in de Unie en op verschillende markten. De negatieve gevolgen van oneerlijke praktijken voor de interne markt en de bijzonder zwakke betwistbaarheid van kernplatformdiensten, waaronder de negatieve maatschappelijke en economische gevolgen ervan, hebben nationale wetgevers en sectorale regelgevers ertoe gebracht op te treden. Een aantal nationale regelgevingsoplossingen werd reeds aangenomen of voorgesteld met betrekking tot oneerlijke praktijken en de betwistbaarheid van digitale diensten, of ten minste sommige daarvan. Dit heeft geleid tot uiteenlopende regelgevingsoplossingen en dus de versnippering van de interne markt, waardoor het risico op hogere nalevingskosten als gevolg van verschillende nationale regelgevingseisen is toegenomen.
- (7) Derhalve beoogt deze verordening bij te dragen tot de goede werking van de interne markt door regels vast te stellen die betwistbaarheid en eerlijkheid moeten waarborgen voor de markten in de digitale sector in het algemeen en voor zakelijke gebruikers en eindgebruikers van door poortwachters aangeboden kernplatformdiensten in het bijzonder. Aan zakelijke gebruikers en eindgebruikers van door poortwachters aangeboden kernplatformdiensten moeten in de hele Unie passende regelgevingswaarborgen worden geboden tegen oneerlijk gedrag van poortwachters, teneinde grensoverschrijdende zakelijke activiteiten binnen de Unie te faciliteren en zodoende de interne markt beter te doen functioneren en teneinde de versnippering die bestaat of mogelijk begint op te treden in de specifieke onder deze verordening vallende gebieden weg te nemen. Hoewel poortwachters geneigd zijn mondiale of ten minste pan-Europese bedrijfsmodellen en algoritmische structuren te gebruiken, kunnen zij in verschillende lidstaten verschillende zakelijke voorwaarden en praktijken hanteren, wat zij in sommige gevallen al hebben gedaan en wat tot verschillen kan leiden tussen de concurrentievoorwaarden voor gebruikers van door poortwachters aangeboden kernplatformdiensten, ten koste van de integratie van de interne markt.
- (8) Door de uiteenlopende nationale wetten onderling aan te passen, moeten belemmeringen voor het vrij aanbieden en ontvangen van diensten op de interne markt, met inbegrip van retaildiensten, worden weggenomen. Er moet op Unieniveau een gerichte reeks geharmoniseerde regels worden vastgesteld om betwistbare en eerlijke digitale markten met poortwachters binnen de interne markt te waarborgen.

- (9) Een versnippering van de interne markt kan alleen doeltreffend worden voorkomen indien de lidstaten wordt belet nationale regels toe te passen die binnen het toepassingsgebied van deze verordening vallen en waarmee dezelfde doelstellingen als deze verordening worden nagestreefd. Dit sluit niet uit dat andere nationale wetgeving die andere legitieme doelstellingen van algemeen belang nastreeft, zoals vastgelegd in het VWEU, of die gerechtvaardigd is om dwingende redenen van algemeen belang zoals erkend in de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie (het "Hof van Justitie"), kan worden toegepast op poortwachters in de zin van deze verordening.
- (9 a) Aangezien deze verordening een aanvulling moet vormen op de handhaving van het mededingingsrecht, moet tegelijkertijd worden gespecificeerd dat deze verordening geen afbreuk doet aan de artikelen 101 en 102 VWEU, de overeenkomstige nationale mededingingsregels en andere nationale mededingingsregels met betrekking tot unilateraal gedrag die gebaseerd zijn op een individuele beoordeling van marktposities en marktgedrag, met inbegrip van de waarschijnlijke gevolgen ervan en de precieze reikwijdte van het verboden gedrag, en die ondernemingen de mogelijkheid bieden om voor het betrokken gedrag argumenten inzake efficiëntie en objectieve rechtvaardiging te formuleren. De toepassing van laatstgenoemde regels mag echter geen afbreuk doen aan de verplichtingen die krachtens deze verordening aan poortwachters worden opgelegd en aan de uniforme en doeltreffende toepassing ervan in de interne markt.
- (10) De artikelen 101 en 102 VWEU en de overeenkomstige nationale mededingingsregels inzake concurrentieverstorende multilaterale en unilaterale gedragingen en controle op concentraties hebben tot doel onvervalste mededinging op de markt te beschermen. Deze verordening streeft een doel na dat complementair is aan, maar verschillend is van dat van de bescherming van onvervalste mededinging op een bepaalde markt, zoals gedefinieerd in mededingingsrechtelijke bepalingen, namelijk ervoor te zorgen dat markten waar poortwachters aanwezig zijn, betwistbaar en eerlijk zijn en blijven, los van de daadwerkelijke, waarschijnlijke of vermoede gevolgen van het gedrag van een bepaalde onder deze verordening vallende poortwachter voor de mededinging op een bepaalde markt. Deze verordening streeft dus de bescherming van een ander juridisch belang na dan die regels en dient de toepassing ervan onverlet te laten.

- (11) Deze verordening moet ook gelden onverminderd de regels die voortvloeien uit andere handelingen van het Unierecht waarbij bepaalde aspecten worden geregeld voor de verlening van diensten die onder deze verordening vallen, met name Verordening (EU) 2019/1150 van het Europees Parlement en de Raad⁶, Verordening (EU) xx/xx van het Europees Parlement en de Raad [wet inzake digitale diensten]⁷, Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad⁸, Richtlijn 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad⁹, Richtlijn (EU) 2019/790 van het Europees Parlement en de Raad¹⁰,

⁶ Verordening (EU) 2019/1150 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 ter bevordering van billijkheid en transparantie voor zakelijke gebruikers van online-tussenhandelsdiensten (PB L 186 van 11.7.2019, blz. 57).

⁷ Verordening (EU) .../... van het Europees Parlement en de Raad – Voorstel voor een eengemaakte markt voor digitale diensten (wet inzake digitale diensten) en tot wijziging van Richtlijn 2000/31/EG.

⁸ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PB L 119 van 4.5.2016, blz. 1).

⁹ Richtlijn 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2002 betreffende de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de sector elektronische communicatie (PB L 201 van 31.7.2002, blz. 37).

¹⁰ Richtlijn (EU) 2019/790 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake auteursrechten en naburige rechten in de digitale eengemaakte markt en tot wijziging van Richtlijnen 96/9/EG en 2001/29/EG (PB L 130 van 17.5.2019, blz. 92).

Richtlijn (EU) 2015/2366 van het Europees Parlement en de Raad¹¹, Richtlijn 2010/13/EU van het Europees Parlement en de Raad¹², Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad¹³ en Richtlijn 93/13/EEG van de Raad¹⁴, alsook nationale regelgeving voor de handhaving of, in voorkomend geval, de uitvoering van dat Unierecht.

- (12) Zwakke betwistbaarheid en oneerlijke praktijken komen bij bepaalde digitale diensten vaker voor en zijn er meer uitgesproken dan bij andere. Dit is met name het geval voor wijd-verbrede en algemeen gebruikte digitale diensten die meestal rechtstreeks tussenbeide komen tussen zakelijke gebruikers en eindgebruikers en waarbij kenmerken zoals extreme schaalvoordelen, zeer sterke netwerkeffecten, het vermogen om veel zakelijke gebruikers met veel eindgebruikers te verbinden door de veelzijdigheid van deze diensten, lock-in-effecten, de onmogelijkheid van multihoming of verticale integratie het vaakst voorkomen. Vaak zijn er slechts één of zeer weinig grote ondernemingen die deze digitale diensten aanbieden. Deze ondernemingen die kernplatformdiensten aanbieden, zijn het vaakst uitgegroeid tot poortwachters voor zakelijke gebruikers en eindgebruikers met verstreckende gevolgen, waardoor zij in staat zijn gemakkelijk op unilaterale en schadelijke wijze commerciële voorwaarden te stellen voor hun zakelijke gebruikers en eindgebruikers. Daarom moet de focus alleen liggen op digitale diensten die het vaakst worden gebruikt door zakelijke gebruikers en eindgebruikers en waar, op basis van de huidige markt-omstandigheden, uit het oogpunt van de interne markt de bezorgdheid over zwakke betwistbaarheid en oneerlijke praktijken door poortwachters duidelijker en urgenter is.

¹¹ Richtlijn (EU) 2015/2366 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende betalingsdiensten in de interne markt, houdende wijziging van de Richtlijnen 2002/65/EG, 2009/110/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010 en houdende intrekking van Richtlijn 2007/64/EG (PB L 337 van 23.12.2015, blz. 35).

¹² Richtlijn 2010/13/EU van het Europees Parlement en de Raad van 10 maart 2010 betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten) (PB L 95 van 15.4.2010, blz. 1).

¹³ Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt en tot wijziging van Richtlijn 84/450/EEG van de Raad, Richtlijnen 97/7/EG, 98/27/EG en 2002/65/EG van het Europees Parlement en de Raad en van Verordening (EG) nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad ("Richtlijn oneerlijke handelspraktijken") (PB L 149 van 11.6.2005, blz. 22).

¹⁴ Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (PB L 95 van 21.4.1993, blz. 29).

- (13) In het bijzonder kunnen onlinetussenhandelsdiensten, onlinezoekmachines, besturings-systemen, online socialenetwerkdiensten, videoplatformdiensten, nummeronafhankelijke interpersoonlijke communicatiediensten, cloudcomputingdiensten en onlineadvertentie-diensten, met name onlinetussenhandelsdiensten voor advertenties, gevolgen hebben voor een groot aantal eindgebruikers en bedrijven, wat een risico op oneerlijke handelspraktijken met zich meebrengt. Zij moeten daarom worden opgenomen in de definitie van kernplatformdiensten en binnen het toepassingsgebied van deze verordening vallen. Onlinetussenhandelsdiensten kunnen ook actief zijn op het gebied van financiële diensten en kunnen interveniëren of worden gebruikt om diensten te verlenen waarvan een niet-limitatieve lijst is opgenomen in bijlage II bij Richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad¹⁵. Voorts kunnen kernplatformdiensten, zoals onlinetussenhandels-diensten, ook worden verleend door middel van spraakassistentietechnologie. In bepaalde omstandigheden moet het begrip "eindgebruiker" gebruikers omvatten die traditioneel als zakelijke gebruikers worden beschouwd, maar in een bepaalde situatie de kernplatform-diensten niet gebruiken om goederen of diensten aan andere eindgebruikers te leveren, zoals bedrijven die voor eigen doeleinden gebruikmaken van cloudcomputingdiensten.
- (14) Poortwachters kunnen samen met hun kernplatformdiensten een aantal ondersteunende diensten verlenen, zoals geïntegreerde advertentiediensten, identificatie- of betalingsdiensten en technische diensten ter ondersteuning van het aanbieden van betalingsdiensten. Aangezien poortwachters vaak hun dienstenportefeuille aanbieden als onderdeel van een geïntegreerd ecosysteem waartoe derde aanbieders van dergelijke ondersteunende diensten geen toegang hebben, althans niet onder gelijke voorwaarden, en de toegang tot de kernplatformdienst kunnen koppelen aan het gebruik van een of meer ondersteunende diensten, zullen de poortwachters waarschijnlijk meer mogelijkheden en stimulansen hebben om hun kracht als poortwachter ook te benutten voor deze ondersteunende diensten, hetgeen ten koste gaat van de keuzemogelijkheid en de betwistbaarheid van deze diensten.

¹⁵ Richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij (PB L 241 van 17.9.2015, blz. 1).

- (15) Het feit dat een digitale dienst kan worden aangemerkt als kernplatformdienst op basis van het wijdverbreide en gemeenschappelijke gebruik ervan en het belang ervan voor het verbinden van zakelijke gebruikers en eindgebruikers, geeft op zich geen aanleiding tot voldoende ernstige bezorgdheid met betrekking tot betwistbaarheid en oneerlijke praktijken. Pas wanneer een kernplatformdienst een belangrijke toegangspoort vormt en wordt geëxploiteerd door een onderneming met een aanzienlijke impact op de interne markt en een stevig verankerde en duurzame positie, of door een onderneming die in de nabije toekomst een dergelijke positie zal innemen, geeft dit aanleiding tot een dergelijke bezorgdheid. De gerichte reeks geharmoniseerde regels die in deze verordening zijn vastgesteld, mag bijgevolg alleen van toepassing zijn op ondernemingen die zijn aangewezen op basis van deze drie objectieve criteria, en alleen op de door hen aangeboden kernplatformdiensten die afzonderlijk voor zakelijke gebruikers een belangrijke toegangspoort tot de eindgebruikers vormen.
- (16) Om ervoor te zorgen dat deze verordening daadwerkelijk wordt toegepast op ondernemingen die kernplatformdiensten aanbieden, waarvoor de waarschijnlijkheid aan deze objectieve vereisten te voldoen het grootst is, en waarbij oneerlijk gedrag dat de betwistbaarheid aantast, het vaakst voorkomt en de grootste impact heeft, moet de Commissie ondernemingen die kernplatformdiensten aanbieden en aan bepaalde kwantitatieve drempels voldoen, rechtstreeks als poortwachter kunnen aanwijzen. Dergelijke ondernemingen moeten in ieder geval worden onderworpen aan een snelle aanwijzingsprocedure die van start moet gaan zodra deze verordening van toepassing wordt.

- (17) Een zeer aanzienlijke omzet in de Unie en de levering van een kernplatformdienst in ten minste drie lidstaten zijn dwingende aanwijzingen dat de onderneming die een kernplatformdienst aanbiedt, een aanzienlijke impact op de interne markt heeft. Dit geldt evenzeer wanneer een onderneming die een kernplatformdienst aanbiedt in ten minste drie lidstaten, een zeer significante marktkapitalisatie of een gelijkwaardige reële marktwaarde heeft. Daarom moet worden aangenomen dat een onderneming die een kernplatformdienst aanbiedt, een aanzienlijke impact op de interne markt heeft wanneer deze een kernplatformdienst aanbiedt in ten minste drie lidstaten en indien ofwel de in de Europese Economische Ruimte (EER) gerealiseerde groepsomzet gelijk is aan of groter is dan een specifieke, hoge drempel of de marktkapitalisatie van de groep gelijk is aan of hoger is dan een bepaalde hoge absolute waarde. Voor ondernemingen die kernplatformdiensten aanbieden en behoren tot niet-beursgenoteerde ondernemingen, moet gebruik worden gemaakt van de equivalente reële marktwaarde boven een bepaalde hoge absolute waarde. De Commissie moet haar bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen gebruiken om een objectieve methodologie voor de berekening van die waarde te ontwikkelen. Een hoge in de EER gerealiseerde groepsomzet in combinatie met het drempelaantal gebruikers van kernplatformdiensten in de Unie wijst op het relatief sterke vermogen om deze gebruikers te gelde te maken. Een hoge marktkapitalisatie ten opzichte van hetzelfde drempelaantal gebruikers in de Unie wijst op een relatief aanzienlijk potentieel om deze gebruikers in de nabije toekomst te gelde te maken. Deze potentiële tegeldemaking weerspiegelt dan weer in principe de poortwachterspositie van de betrokken ondernemingen. Beide indicatoren zijn bovendien een weerspiegeling van hun financiële capaciteit, waaronder hun vermogen om hun toegang tot de financiële markten te benutten om hun positie te versterken. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer deze betere toegang wordt gebruikt om andere ondernemingen te verwerven, een vermogen waarvan ook is aangetoond dat het potentieel negatieve effecten op innovatie kan hebben. Marktkapitalisatie kan ook wijzen op de verwachte toekomstige positie en impact op de interne markt van de betrokken ondernemingen, ondanks een mogelijk relatief lage actuele omzet. De marktkapitalisatiewaarde kan worden gebaseerd op een niveau dat de gemiddelde marktkapitalisatie van de grootste beursgenoteerde ondernemingen in de Unie binnen een passende periode weerspiegelt.

- (18) Een duurzame marktkapitalisatie van de onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt op of boven het drempelniveau gedurende drie of meer jaren moet worden gezien als een versterking van het vermoeden dat de onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt, een aanzienlijke impact heeft op de interne markt.
- (19) Sommige factoren met betrekking tot marktkapitalisatie kunnen een diepgaande beoordeling vereisen om uit te maken of een onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt, moet worden geacht een aanzienlijke impact op de interne markt te hebben. Dit kan het geval zijn wanneer de marktkapitalisatie van de onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt, in voorgaande boekjaren aanzienlijk lager was dan het gemiddelde van de aandelenmarkt, de volatiliteit van haar marktkapitalisatie gedurende de waarnemingsperiode niet in verhouding stond tot de algehele volatiliteit van de aandelenmarkt of het marktkapitalisatietraject in verhouding tot de markttendensen niet strookte met een snelle en unidirectionele groei.
- (20) Indien een zeer groot aantal zakelijke gebruikers afhankelijk is van een kernplatformdienst om een zeer groot aantal maandelijks actieve eindgebruikers te bereiken, stelt dit de onderneming die deze dienst aanbiedt, in staat om uit eigenbelang invloed uit te oefenen op de activiteiten van een aanzienlijk deel van de zakelijke gebruikers en wijst dit er in beginsel op dat de onderneming als belangrijke toegangspoort fungeert. De respectieve relevante niveaus voor die aantallen moeten worden vastgesteld, voor de eindgebruikers, als een substantieel percentage van de totale bevolking van de Unie en, voor de drempel voor zakelijke gebruikers, als een substantieel percentage van de gehele populatie van ondernemingen die gebruikmaken van platforms. Actieve eindgebruikers en zakelijke gebruikers moeten zodanig worden geïdentificeerd en hun aantal moet zodanig worden berekend dat aan de hand hiervan de rol en het bereik van de betrokken specifieke kernplatformdienst adequaat kunnen worden weergegeven. Om poortwachters rechtszekerheid te bieden, moeten elementen ter bepaling van het aantal actieve eindgebruikers en zakelijke gebruikers per kernplatformdienst worden opgenomen in een bijlage bij deze verordening. Technologische en andere ontwikkelingen kunnen op deze elementen van invloed zijn. De Commissie moet derhalve de bevoegdheid krijgen om gedelegeerde handelingen vast te stellen tot wijziging van de in de bijlage bij deze verordening opgenomen elementen voor het bepalen van het aantal actieve eindgebruikers en actieve zakelijke gebruikers.

- (21) Een onderneming die een kernplatformdienst aanbiedt, neemt met betrekking tot haar activiteiten een stevig verankerde en duurzame positie in of bereikt een dergelijke positie binnen afzienbare tijd, met name wanneer haar positie slechts in beperkte mate kan worden betwist. Dit is waarschijnlijk het geval wanneer die onderneming gedurende ten minste drie jaar een kernplatformdienst heeft verleend aan een zeer groot aantal zakelijke gebruikers en eindgebruikers in ten minste drie lidstaten.
- (22) Dergelijke drempels kunnen worden beïnvloed door marktontwikkelingen en technische ontwikkelingen. De Commissie moet derhalve de bevoegdheid krijgen om gedelegeerde handelingen vast te stellen tot nadere bepaling van de methode om na te gaan of aan de kwantitatieve drempels wordt voldaan, en om deze waar nodig regelmatig aan te passen aan marktontwikkelingen en technologische ontwikkelingen. Dit is met name relevant voor de drempel met betrekking tot marktkapitalisatie, die met passende tussenpozen moet worden geïndexeerd. Dergelijke gedelegeerde handelingen mogen de in deze verordening vastgestelde kwantitatieve drempels niet wijzigen.

- (23) Ondernemingen die kernplatformdiensten aanbieden en aan de kwantitatieve drempels voldoen, maar voldoende onderbouwde argumenten kunnen aanvoeren om aan te tonen dat zij, in de omstandigheden waarin de betrokken kernplatformdiensten actief zijn, uitzonderlijk niet voldoen aan de objectieve vereisten voor een poortwachter ook al voldoen zij aan alle kwantitatieve drempels, mogen niet rechtstreeks worden aangewezen, maar pas nadat deze voldoende onderbouwde argumenten nader zijn onderzocht. Het is aan de onderneming om te bewijzen dat hetgeen wordt aangenomen als gevolg van het feit dat de kwantitatieve drempels worden gehaald, niet gerechtvaardigd is. Bij haar beoordeling van de overgelegde bewijzen en argumenten dient de Commissie alleen rekening te houden met de elementen die rechtstreeks verband houden met de kwantitatieve vereisten om van een poortwachter te kunnen spreken, namelijk de impact van de onderneming op de interne markt, boven inkomsten of marktkapitalisatie, zoals haar omvang in absolute termen, leiderschap op technologiegebied en het aantal lidstaten waar zij aanwezig is; de mate waarin de werkelijke zakelijke gebruikers en eindgebruikers de drempels overschrijden en het belang van de kernplatformdienst van de onderneming, rekening houdend met de totale omvang van de betrokken kernplatformdienst; en het aantal jaren waarvoor de drempels zijn bereikt. Elke rechtvaardiging op economische gronden die moet aantonen dat een bepaald soort gedrag van de onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt, leidt tot efficiëntieverbeteringen, moet worden verworpen aangezien dit niet relevant is voor de aanwijzing als poortwachter. De Commissie moet een besluit kunnen nemen op basis van de kwantitatieve drempels wanneer de onderneming het onderzoek aanzienlijk belemmert door niet te voldoen aan de onderzoeksmaatregelen van de Commissie.
- (24) Er moet ook worden voorzien in de beoordeling van de poortwachtersrol van ondernemingen die kernplatformdiensten aanbieden die niet aan alle kwantitatieve drempels voldoen, in het licht van de algemene objectieve vereisten dat zij een aanzienlijke impact op de interne markt hebben, voor zakelijke gebruikers als belangrijke toegangspoort tot eindgebruikers fungeren, en voordeel halen uit de stevig verankerde en duurzame positie van hun activiteiten, of dat binnen afzienbare tijd zullen doen.

(25) Een dergelijke beoordeling kan alleen plaatsvinden in het kader van een marktonderzoek, waarbij rekening wordt gehouden met de kwantitatieve drempels. Bij haar beoordeling moet de Commissie streven naar het behoud en de bevordering van het innovatieniveau, het kwaliteitsniveau van digitale producten en diensten, de mate waarin de prijzen eerlijk en concurrerend zijn, en de mate waarin de kwaliteit of de keuze voor zakelijke gebruikers en eindgebruikers hoog dan wel groot is of blijft. Er kan rekening worden gehouden met elementen die specifiek zijn voor de betrokken ondernemingen die kernplatformdiensten aanbieden, zoals extreme schaal- of breedtevoordelen, zeer sterke netwerkeffecten, datagestuurde voordelen, het vermogen om veel zakelijke gebruikers met veel eindgebruikers te verbinden door de veelzijdigheid van deze diensten, lock-in-effecten, het ontbreken van multihoming, een bedrijfsstructuur in de vorm van een conglomeraat of verticale integratie. Bovendien kan een zeer hoge marktkapitalisatie, een zeer hoge verhouding tussen eigen vermogen en winst of een zeer hoge omzet dankzij eindgebruikers van een enkele kernplatformdienst, wijzen op het kanteffect op de markt ("tipping") of op de potentiële hefboomwerking van dergelijke ondernemingen. Naast marktkapitalisatie zijn hoge relatieve groeicijfers voorbeelden van dynamische parameters die bijzonder relevant zijn voor het in kaart brengen van ondernemingen die kernplatformdiensten aanbieden en naar verwachting een stevig verankerde positie zullen innemen. Indien de onderneming het onderzoek aanzienlijk belemmert door niet te voldoen aan de onderzoeksmaatregelen van de Commissie, moet de Commissie nadelige conclusies kunnen trekken uit de beschikbare feiten en haar besluit daarop kunnen baseren.

- (26) Een specifieke reeks regels moet van toepassing zijn op ondernemingen die kernplatformdiensten aanbieden en naar verwachting in de nabije toekomst een stevig verankerde en duurzame positie zullen innemen. Diezelfde specifieke kenmerken van kernplatformdiensten maken hen vatbaar voor een kanteleffect: zodra een onderneming die de dienst aanbiedt, een bepaald voordeel heeft verkregen ten opzichte van concurrenten of potentiële uitdagers op het vlak van schaal of tussenhandelsmacht, kan haar positie onaantastbaar worden en kan de situatie zich zodanig ontwikkelen dat zij in de nabije toekomst waarschijnlijk duurzaam en stevig verankerd zal worden. Ondernemingen kunnen proberen dit kanteleffect tot stand te brengen en zich als poortwachter op te werpen door gebruik te maken van bepaalde oneerlijke voorwaarden en praktijken die bij deze verordening worden gereguleerd. In een dergelijke situatie lijkt het passend om in te grijpen vóór de markt onomkeerbaar kantelt.
- (27) Een dergelijke vroegtijdige interventie moet echter beperkt blijven tot het opleggen van uitsluitend die verplichtingen die noodzakelijk en passend zijn om ervoor te zorgen dat de betrokken diensten betwistbaar blijven en dat het gekwalificeerde risico van oneerlijke voorwaarden en praktijken wordt vermeden. Verplichtingen die beletten dat de betrokken onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt, met betrekking tot haar activiteiten een stevig verankerde en duurzame positie inneemt, zoals die welke oneerlijke hefboomeffecten verhinderen, en verplichtingen die de overstap naar andere aanbieders en multihoming vergemakkelijken, zijn directer op dit doel gericht. Met het oog op evenredigheid moet de Commissie bovendien uit die reeks verplichtingen alleen de verplichtingen toepassen die noodzakelijk en evenredig zijn om de doelstellingen van deze verordening te verwezenlijken, en moet zij regelmatig nagaan of die verplichtingen moeten worden gehandhaafd, geschrapt of aangepast.
- (28) Dit moet de Commissie in staat stellen tijdig en doeltreffend in te grijpen, met volledige inachtneming van de evenredigheid van de overwogen maatregelen. Daardoor worden verder huidige of potentiële marktdeelnemers gerustgesteld wat betreft de eerlijkheid en de betwistbaarheid van de betrokken diensten.

- (29) Aangewezen poortwachters moeten voldoen aan de in deze verordening vastgestelde verplichtingen met betrekking tot elk van de in het desbetreffende aanwijzingsbesluit vermelde kernplatformdiensten. Bij de toepassing van de dwingende voorschriften moet waar toepasselijk rekening worden gehouden met de conglomeraatpositie van poortwachters. Voorts moeten uitvoeringsmaatregelen die de Commissie na een regelgevingsdialoog bij besluit aan de poortwachter kan opleggen, op een doeltreffende manier worden uitgewerkt, rekening houdend met de kenmerken van kernplatformdiensten en de mogelijke ontduikingsrisico's en met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel en de grondrechten van de betrokken ondernemingen en van derden.
- (30) De zeer snel veranderende en complexe technologische aard van kernplatformdiensten noopt tot een regelmatige herziening van de status van poortwachters, met inbegrip van degenen die in de nabije toekomst met hun activiteiten een duurzame en stevig verankerde positie zullen innemen. Om alle marktdeelnemers, met inbegrip van de poortwachters, de nodige zekerheid te bieden met betrekking tot de toepasselijke wettelijke verplichtingen, is een termijn voor dergelijke regelmatige herzieningen nodig. Ook is het belangrijk dergelijke herzieningen regelmatig en ten minste om de vier jaar uit te voeren. Voorts is het belangrijk te verduidelijken dat niet elke verandering in de feiten op basis waarvan een onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt, als poortwachter is aangewezen, betekent dat het aanwijzingsbesluit moet worden gewijzigd. Dat is alleen het geval als de gewijzigde feiten ook tot een wijziging van de beoordeling leiden. Of dat zo is en het aanwijzingsbesluit derhalve moet worden gewijzigd, moet worden gebaseerd op een beoordeling per geval van de afzonderlijke feiten en omstandigheden.

- (31) Om ervoor te zorgen dat de herziening van de poortwachtersstatus op doeltreffende wijze plaatsvindt en de lijst van door een poortwachter aangeboden kernplatformdiensten kan worden aangepast, moeten de poortwachters de Commissie vooraf in kennis stellen van al hun voorgenomen en afgeronde overnames van andere ondernemingen die kernplatformdiensten of andere diensten binnen de digitale sector aanbieden. Dergelijke gegevens moeten niet alleen worden gebruikt in het kader van de bovengenoemde herziening van de status van individuele poortwachters, maar leveren ook informatie op die van cruciaal belang is voor het monitoren van bredere tendensen op het vlak van betwistbaarheid in de digitale sector en kunnen daarom in overweging worden genomen in het kader van de marktonderzoeken waarin deze verordening voorziet. Voorts moet de Commissie de lidstaten van dergelijke informatie in kennis stellen, aangezien deze informatie voor concentratiecontroles op nationaal niveau kan worden gebruikt en de bevoegde nationale autoriteit deze overnames onder bepaalde omstandigheden aan de Commissie kan voorleggen met het oog op concentratiecontrole. De Commissie moet eveneens een samenvatting van de concentratie publiceren, met vermelding van de partijen bij de concentratie, hun werkterrein, de aard van de concentratie en de lijst van de bij de operatie betrokken lidstaten. Met het oog op de nodige transparantie en bruikbaarheid van deze informatie voor de verschillende doeleinden waarin deze verordening voorziet, moeten poortwachters ten minste informatie verschaffen over de bij de concentratie betrokken ondernemingen, hun jaarlijkse omzet in de EER en hun wereldwijde jaaromzet, hun werkterrein, met inbegrip van activiteiten die rechtstreeks met de concentratie verband houden, de transactiewaarde of een schatting daarvan, een samenvatting van de concentratie, met inbegrip van de aard en de redenen ervan, en een lijst van de bij de operatie betrokken lidstaten.

(32) Om de eerlijkheid en betwistbaarheid van door poortwachters aangeboden kernplatform-diensten te waarborgen, moet op duidelijke en ondubbelzinnige wijze worden voorzien in een reeks geharmoniseerde verplichtingen met betrekking tot die diensten. Dergelijke regels zijn nodig om het risico van schadelijke gevolgen door oneerlijke praktijken van poortwachters aan te pakken ten voordele van het ondernemingsklimaat in de betrokken diensten, waar de gebruikers en uiteindelijk de samenleving als geheel baat bij hebben. Gezien de zich snel ontwikkelende en dynamische aard van de digitale markten en de aanzienlijke economische macht van poortwachters is het belangrijk dat deze verplichtingen daadwerkelijk worden toegepast en dat ze niet worden ontdoken. Daartoe moeten de betrokken verplichtingen gelden voor alle praktijken van een poortwachter, ongeacht hun vorm en ongeacht of deze van contractuele, commerciële, technische of andere aard zijn, voor zover een praktijk overeenstemt met het soort praktijk waarop een van de verplichtingen van deze verordening betrekking heeft.

(33) De in deze verordening vastgestelde verplichtingen worden beperkt tot hetgeen noodzakelijk en gerechtvaardigd is om de oneerlijkheid van de vastgestelde praktijken van poortwachters aan te pakken en de betwistbaarheid van door poortwachters geleverde kernplatformdiensten te waarborgen. Daarom moeten de verplichtingen betrekking hebben op praktijken die, rekening houdend met de kenmerken van de digitale sector, als oneerlijk worden beschouwd en waarvan uit ervaring (bijvoorbeeld met de handhaving van de mededingingsregels van de EU) blijkt dat zij een bijzonder negatieve directe impact hebben op zakelijke gebruikers en eindgebruikers. Bij de in deze verordening vastgestelde verplichtingen kan specifiek rekening worden gehouden met de aard van de aangeboden kernplatformdiensten. Daarnaast moet worden voorzien in de mogelijkheid van een regelgevingsdialoog met poortwachters, teneinde de verplichtingen die waarschijnlijk specifieke uitvoeringsmaatregelen vereisen, zo aan te passen dat de doeltreffendheid en evenredigheid ervan worden gewaarborgd. De verplichtingen mogen alleen worden geactualiseerd na een grondig onderzoek naar de aard en de impact van nieuwe specifieke praktijken waarvan na diepgaand onderzoek is vastgesteld dat zij, op dezelfde manier als de in deze verordening vastgestelde oneerlijke praktijken, oneerlijk zijn of de betwistbaarheid beperken, en die mogelijk buiten het toepassingsgebied van de huidige reeks verplichtingen vallen. De Commissie moet, hetzij op eigen initiatief, hetzij op een met redenen omkleed verzoek van ten minste drie lidstaten, een onderzoek kunnen instellen om te bepalen of de bestaande verplichtingen moeten worden geactualiseerd. Bij het indienen van met redenen omklede verzoeken kunnen de lidstaten informatie toevoegen over nieuwe aanbiedingen van producten, diensten, software of kenmerken die aanleiding geven tot bezorgdheid met betrekking tot betwistbaarheid of eerlijkheid, ongeacht of deze worden gedaan in het kader van bestaande kernplatformdiensten of anderszins. Indien de Commissie het na een marktonderzoek noodzakelijk acht essentiële elementen van deze verordening te wijzigen, zoals het invoeren van nieuwe verplichtingen die afwijken van de bij deze verordening geregelde kwesties inzake betwistbaarheid of eerlijkheid, moet zij een voorstel tot wijziging van de verordening indienen.

- (34) De combinatie van deze verschillende mechanismen voor het opleggen en aanpassen van verplichtingen moet ervoor zorgen dat de verplichtingen niet verder reiken dan de waargenomen oneerlijke praktijken, en dat tegelijkertijd, voor zover nodig en indien gerechtvaardigd, kan worden ingespeeld op nieuwe of veranderende praktijken.
- (35) De in deze verordening vastgestelde verplichtingen zijn noodzakelijk om tegemoet te komen aan vastgestelde bezorgdheden op het gebied van overheidsbeleid, aangezien er geen alternatieve en minder restrictieve maatregelen zijn om hetzelfde resultaat daadwerkelijk te bereiken, rekening houdend met de noodzaak de openbare orde te waarborgen, de privacy te beschermen en frauduleuze en bedrieglijke handelspraktijken te bestrijden.

- (36) De handelswijze waarbij gegevens van eindgebruikers uit verschillende bronnen worden gecombineerd of waarbij gebruikers worden aangemeld op verschillende diensten van poortwachters, geeft hen potentiële voordelen met betrekking tot de accumulatie van gegevens, waardoor de toegangsdrempels worden verhoogd. Om ervoor te zorgen dat poortwachters de betwistbaarheid van kernplatformdiensten niet op oneerlijke wijze ondermijnen, moeten zij hun eindgebruikers in staat stellen om vrij voor zulke zakelijke praktijken te kiezen (opt-in) door een minder gepersonaliseerd maar gelijkwaardig alternatief aan te bieden, zonder de kernplatformdienst of bepaalde functies daarvan afhankelijk te stellen van de toestemming van de eindgebruiker in de zin van artikel 6, lid 1, punt a), van Verordening (EU) 2016/679. Hierbij mag geen afbreuk worden gedaan aan het recht van de poortwachter om, met toestemming van de eindgebruiker overeenkomstig artikel 6, lid 1, punt a), van Verordening (EU) 2016/679, gegevens te combineren of gebruikers voor een dienst aan te melden op basis van de rechtsgrondslag die is vastgesteld in artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2016/679, met uitzondering van artikel 6, lid 1, punten b) en f), betreffende verwerking die noodzakelijk is voor de uitvoering van een overeenkomst of voor de behartiging van de gerechtvaardigde belangen van de poortwachter, die in dit verband uitdrukkelijk zijn uitgesloten om ontduiking van deze verplichting te voorkomen. Het minder gepersonaliseerde alternatief mag niet verschillen van, of van slechtere kwaliteit zijn dan, de dienst die wordt aangeboden aan de eindgebruikers die toestemming geven voor het combineren van hun persoonsgegevens, tenzij de oorspronkelijke kwaliteit van de verleende dienst juist afhangt van de combinatie van die gegevens. Tevens moet deze mogelijkheid om gegevens te combineren betrekking hebben op alle mogelijke bronnen van persoonsgegevens, met inbegrip van de eigen kernplatformdiensten en andere diensten die door de poortwachter worden aangeboden, alsmede diensten van derden (wanneer gegevens bijvoorbeeld worden verkregen via cookies of "vind ik leuk"-knoppen op websites van derden). Indien de poortwachter om toestemming verzoekt, moet hij de eindgebruiker proactief op een expliciete, duidelijke en eenvoudige manier een gebruikersvriendelijke oplossing presenteren om toestemming te verlenen, te wijzigen of in te trekken. Toestemming moet worden gegeven door middel van een duidelijke, actieve handeling waaruit blijkt dat de eindgebruiker vrijelijk, specifiek, geïnformeerd en ondubbelzinnig instemt. Bij het verlenen van toestemming moet de gebruiker ervan in kennis worden gesteld dat een weigering kan leiden tot een minder gepersonaliseerd aanbod, maar dat de kernplatformdienst voor het overige ongewijzigd blijft en dat geen functies worden geschrapt. Tot slot moet de eindgebruiker de mogelijkheid krijgen om per geval toestemming voor deze zakelijke praktijken te geven voor elk van de kernplatformdiensten en andere diensten die door de poortwachter worden aangeboden. Eindgebruikers moeten ook het recht hebben hun eerder gegeven toestemming weer in te trekken.

- (37) Door hun positie kunnen poortwachters de zakelijke gebruikers van hun online-tussenhandelsdiensten in bepaalde gevallen beperken in hun mogelijkheden om hun goederen of diensten via andere onlinetussenhandelsdiensten tegen gunstigere voorwaarden (bv. goedkoper) aan eindgebruikers aan te bieden. Dergelijke beperkingen schrikken zakelijke gebruikers van poortwachters in aanzienlijke mate af om alternatieve online-tussenhandelsdiensten te gebruiken, waardoor de betwistbaarheid tussen platforms onderling wordt beperkt, wat dan weer de keuze van alternatieve onlinetussenhandelskanalen voor eindgebruikers beperkt. Om ervoor te zorgen dat zakelijke gebruikers van online-tussenhandelsdiensten van poortwachters vrijelijk alternatieve onlinetussenhandelsdiensten kunnen kiezen en onderscheid kunnen maken tussen de voorwaarden waaronder zij hun producten of diensten aan hun eindgebruikers aanbieden, mag niet worden aanvaard dat poortwachters zakelijke gebruikers ervan weerhouden om commerciële voorwaarden, waaronder de prijs, te differentiëren. Een dergelijke beperking moet gelden voor alle maatregelen met een gelijkwaardig effect, zoals hogere commissies of het verwijderen van aanbiedingen van zakelijke gebruikers.
- (38) Om te voorkomen dat zakelijke gebruikers nog afhankelijker worden van de kernplatformdiensten van poortwachters, alsmede om multihoming te bevorderen, moeten zij zelf het distributiekanaal kunnen kiezen en bevorderen dat zij het meest geschikt achten voor interactie met eindgebruikers met wie de commerciële relatie eerder tot stand is gebracht via door de poortwachter verleende kernplatformdiensten of via andere kanalen. Omgekeerd moeten eindgebruikers ook vrij zijn om aanbiedingen van dergelijke zakelijke gebruikers te kiezen en contracten met hen te sluiten, hetzij via kernplatformdiensten van de poortwachter, indien van toepassing, hetzij via een direct distributiekanaal van de zakelijke gebruiker of een ander indirect distributiekanaal dat deze zakelijke gebruiker mogelijk gebruikt. Dit moet gelden voor het promoten van aanbiedingen en het sluiten van contracten tussen zakelijke gebruikers en eindgebruikers.

- (38 a) Het vermogen van eindgebruikers om inhoud, abonnementen, functies of andere artikelen te verwerven buiten de kernplatformdiensten van de poortwachter, mag niet worden ondermijnd of beperkt. Met name moet worden voorkomen dat poortwachters de toegang tot en het gebruik van dergelijke diensten voor eindgebruikers beperken via een softwaretoepassing op hun kernplatformdienst. Zo mag abonnees van online-inhoud die buiten een softwaretoepassing of in een appstore wordt gekocht, niet worden belet om toegang tot die online-inhoud te krijgen op een softwaretoepassing op de kernplatformdienst van de poortwachter, louter omdat deze buiten die softwaretoepassing of appstore is gekocht.
- (39) Voor een eerlijk handelsklimaat en ter bescherming van de betwistbaarheid van de digitale sector is het belangrijk dat zakelijke gebruikers en eindgebruikers het recht behouden om hun bezorgdheid over oneerlijk gedrag van poortwachters kenbaar te maken bij alle relevante administratieve of andere overheidsinstanties, nationale rechterlijke instanties inbegrepen. Zakelijke gebruikers en eindgebruikers kunnen bijvoorbeeld een klacht indienen over verschillende soorten oneerlijke praktijken, zoals discriminerende toegangsvoorwaarden, ongerechtvaardigde sluiting van zakelijke accounts of onduidelijke redenen om producten niet meer weer te geven. Praktijken die op enigerlei wijze belemmeren dat een dergelijke bezorgdheid wordt geuit of dat verhaal wordt gezocht, of die daartoe obstakels opwerpen, bijvoorbeeld door middel van vertrouwelijkheidsclausules in overeenkomsten of andere schriftelijke voorwaarden, of die voorschrijven welke stappen er als eerste moeten worden genomen, moeten daarom worden verboden. Dit mag geen afbreuk doen aan het recht van zakelijke gebruikers en poortwachters om in hun overeenkomsten gebruiksvoorwaarden vast te leggen, onder meer met betrekking tot het gebruik van legale klachtenbehandelingsmechanismen, zoals het gebruik van alternatieve geschillenbeslechtingmechanismen of van de jurisdictie van specifieke rechtbanken in overeenstemming met het Unierecht en het nationale recht. Dit moet derhalve ook de rol van poortwachters in de strijd tegen illegale online-inhoud onverlet laten.

- (40) Identificatie- en betalingsdiensten zijn voor zakelijke gebruikers van cruciaal belang voor hun bedrijfsvoering, want ze stellen hen niet alleen in staat diensten te optimaliseren, voor zover toegestaan op grond van Verordening (EU) 2016/679 en Richtlijn 2002/58/EG, maar ook om vertrouwen in onlinetransacties te wekken, in overeenstemming met het Unierecht of het nationale recht. Poortwachters mogen hun positie als ondernemingen die kernplatformdiensten aanbieden dan ook niet gebruiken om van hun afhankelijke zakelijke gebruikers te verlangen dat zij in het kader van de levering van diensten of producten aan hun eindgebruikers, door de poortwachter zelf verstrekte identificatie- of betalingsdiensten gebruiken.
- (41) De werkwijze waarbij zakelijke gebruikers of eindgebruikers, als voorwaarde voor toegang tot, inschrijving op of registratie voor een kernplatformdienst, worden verplicht zich te abonneren op of zich te registreren voor andere kernplatformdiensten van poortwachters, biedt de poortwachter een middel om nieuwe zakelijke gebruikers en nieuwe eindgebruikers te werven voor zijn kernplatformdiensten en hen aan zich te binden (lock-in) door ervoor te zorgen dat zij geen toegang tot een van de kernplatformdiensten krijgen zonder dat zij zich ook voor ten minste een tweede kernplatformdienst registreren of daar een account voor aanmaken. Dit biedt poortwachters ook een potentieel voordeel in termen van accumulatie van gegevens. Dit gedrag kan als zodanig hogere toetredingsdrempels opwerpen.

(42) De voorwaarden waaronder poortwachters onlineadvertentiediensten verlenen aan zakelijke gebruikers, daaronder zowel adverteerders als uitgevers begrepen, zijn vaak ondoorzichtig. Deze ondoorzichtigheid houdt deels verband met de praktijken van enkele platforms, maar is ook te wijten aan de enorme complexiteit van het hedendaagse programmatische adverteren. De sector wordt sinds de invoering van nieuwe privacywetgeving als ondoorzichtiger beschouwd en zal naar verwachting nog ondoorzichtiger worden door de aangekondigde verwijdering van cookies van derden. Dit leidt er vaak toe dat adverteerders en uitgevers onvoldoende informatie en kennis hebben over de voorwaarden van de door hen betaalde advertentiediensten en het maakt het moeilijker om over te stappen op alternatieve ondernemingen die onlineadvertentiediensten aanbieden. Bovendien zijn de kosten van onlineadvertenties waarschijnlijk hoger dan in een eerlijkere, transparantere en betwistbare platformomgeving. Deze hogere kosten worden waarschijnlijk doorberekend aan eindgebruikers in het geval van veel dagelijkse producten en diensten waarvoor men afhankelijk is van het gebruik van onlineadvertenties. Transparantieverplichtingen moeten poortwachters daarom verplichten adverteerders en uitgevers aan wie zij onlineadvertentiediensten aanbieden, desgevraagd binnen één maand en voor zover mogelijk, informatie te geven op basis waarvan beide partijen inzicht krijgen in de prijs die wordt betaald voor elk van de verschillende advertentiediensten die in het kader van de relevante advertentiewaardeketen worden geleverd.

- (43) Een poortwachter kan in bepaalde omstandigheden een dubbele rol spelen, en wel indien hij als onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt, zijn zakelijke gebruikers een kernplatformdienst levert met daaraan eventueel een ondersteunende dienst gekoppeld, terwijl hij met die zakelijke gebruikers concurreert bij de levering van dezelfde of soortgelijke diensten of producten aan dezelfde eindgebruikers. In dergelijke omstandigheden kan een poortwachter van die dubbele rol profiteren door gegevens uit transacties van zijn zakelijke gebruikers op de kernplatformdiensten of de ondersteunende diensten te gebruiken ten behoeve van zijn eigen diensten die soortgelijk zijn aan die van zijn zakelijke gebruikers. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer een poortwachter zakelijke gebruikers een onlinemarktplaats of appstore aanbiedt en tegelijkertijd diensten aanbiedt als online detailhandelaar of onderneming die applicatiesoftware aanbiedt in concurrentie met die zakelijke gebruikers. Om te voorkomen dat poortwachters op oneerlijke wijze profiteren van hun dubbele rol, moet ervoor worden gezorgd dat zij afzien van het gebruik van geaggregeerde of niet-geaggregeerde gegevens, waaronder eventuele geanonimiseerde gegevens en persoonsgegevens die niet openbaar beschikbaar zijn voor hun zakelijke gebruikers bij het aanbieden van soortgelijke diensten. Deze verplichting moet gelden voor de poortwachter als geheel, met inbegrip van, maar niet beperkt tot, zijn bedrijfsonderdeel dat concurreert met de zakelijke gebruikers van een kernplatformdienst en de ondersteunende diensten.
- (44) Zakelijke gebruikers kunnen ook advertentiediensten kopen van een onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt met het oog op het leveren van goederen en diensten aan eindgebruikers. In dat geval kan het voorkomen dat de gegevens niet op de kernplatformdienst worden gegenereerd, maar door de zakelijke gebruiker aan de kernplatformdienst worden geleverd of op basis van zijn activiteiten via de betrokken kernplatformdienst worden gegenereerd. In bepaalde gevallen kan die kernplatformdienst die advertentieruimte aanbiedt, een dubbele rol spelen, als tussenpersoon en als onderneming die advertentiediensten aanbiedt. Bijgevolg moet het verbod voor poortwachters met een dubbele rol om gegevens van zakelijke gebruikers te gebruiken, ook gelden voor de gegevens die een kernplatformdienst van bedrijven ontvangt met het oog op het aanbieden van advertentiediensten in verband met die kernplatformdienst.

- (45) Deze verplichting moet met betrekking tot cloudcomputingdiensten ook gelden voor gegevens die door zakelijke gebruikers van de poortwachter worden verstrekt of gegenereerd in het kader van hun gebruik van de cloudcomputingdienst van de poortwachter, of via zijn appstore die eindgebruikers van cloudcomputingdiensten toegang geeft tot softwaretoepassingen. Deze verplichting mag geen afbreuk doen aan het recht van poortwachters om geaggregeerde gegevens te gebruiken voor het verlenen van ondersteunende gegevensanalyzediensten, met inachtneming van Verordening (EU) 2016/679, Richtlijn 2002/58/EG en de relevante verplichtingen in deze verordening met betrekking tot ondersteunende diensten.
- (46) Een poortwachter kan verschillende middelen inzetten om zijn eigen diensten of producten of die van derden op een besturingssysteem waarover hij daadwerkelijk zeggenschap heeft, te bevoordelen, ten nadele van dezelfde of soortgelijke diensten die eindgebruikers via derden zouden kunnen verkrijgen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer bepaalde softwaretoepassingen of -diensten vooraf door een poortwachter worden geïnstalleerd. Om vrije keuze door de eindgebruiker te waarborgen, mogen poortwachters niet uitsluitend eigen softwaretoepassingen aanbieden en mogen zij eindgebruikers er niet van weerhouden softwaretoepassingen te verwijderen die vooraf zijn geïnstalleerd op een besturingssysteem dat door hen ter beschikking is gesteld of daadwerkelijk zeggenschap uitoefenen over de kernplatformdienst daarvan en aldus softwaretoepassingen van henzelf of van derden te bevoordelen.

- (47) De regels die poortwachters vaststellen voor de distributie van softwaretoepassingen kunnen in bepaalde omstandigheden de mogelijkheden van eindgebruikers om softwaretoepassingen of appstores van derden te installeren en daadwerkelijk te gebruiken op besturingssystemen of hardware van de betrokken poortwachter beperken, en ook de mogelijkheden van eindgebruikers om toegang te krijgen tot deze softwaretoepassingen of appstores buiten de kernplatformdiensten van die poortwachter. Dergelijke beperkingen kunnen het vermogen van ontwikkelaars van softwaretoepassingen om alternatieve distributiekkanalen te gebruiken en de mogelijkheid voor eindgebruikers om tussen verschillende softwaretoepassingen uit verschillende distributiekkanalen te kiezen aantasten, en moeten worden verboden omdat ze oneerlijk zijn en de betwistbaarheid van kernplatformdiensten kunnen verminderen. Om ervoor te zorgen dat softwaretoepassingen of appstores van derden de integriteit van de hardware of het besturingssysteem die door de poortwachter ter beschikking worden gesteld, niet in gevaar brengen, kan de betrokken poortwachter noodzakelijke en evenredige technische of contractuele maatregelen treffen, indien hij kan aantonen dat die maatregelen noodzakelijk en gerechtvaardigd zijn en dat er geen minder beperkende middelen bestaan om de integriteit van de hardware of het besturingssysteem te waarborgen.
- (47 a) Om de eindgebruikers in staat te stellen hun veiligheid te beschermen, mag de poortwachter er voorts niet van worden weerhouden strikt noodzakelijke en evenredige technische maatregelen te treffen, indien hij kan aantonen dat die maatregelen noodzakelijk en gerechtvaardigd zijn en er geen minder beperkende alternatieven voor bestaan. Het kan hierbij onder meer gaan om van de poortwachter afkomstige passende veiligheidsgerelateerde informatie en om de mogelijkheid voor eindgebruikers om ten behoeve van ouderlijk toezicht softwaretoepassingen of appstores van derden te deactiveren en reactiveren.

(48) Poortwachters zijn vaak verticaal geïntegreerd en bieden eindgebruikers bepaalde producten of diensten aan via hun eigen kernplatformdiensten of via een zakelijke gebruiker waarover zij zeggenschap uitoefenen, hetgeen vaak tot belangenconflicten leidt. Bijvoorbeeld biedt een poortwachter zijn eigen onlinetussenhandelsdiensten aan via een onlinezoekmachine. Wanneer poortwachters deze producten of diensten op de kernplatformdienst aanbieden, kunnen zij hun aanbod aan onlinetussenhandelsdiensten, online socialenetwerkdiensten of videoplatformdiensten beter positioneren in de rangschikking dan de producten van derden die ook op die kernplatformdienst actief zijn. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn met producten of diensten, waaronder andere kernplatformdiensten, die in de door onlinezoekmachines gegeven resultaten worden gerangschikt, of die geheel of gedeeltelijk zijn ingebed in de resultaten van onlinezoekmachines, gegroepeerde resultaten die in een bepaald thema zijn gespecialiseerd, die samen met de resultaten van een onlinezoekmachine worden weergegeven en door bepaalde eindgebruikers worden beschouwd of gebruikt als een afzonderlijke of aanvullende dienst naast de onlinezoekmachine. Andere voorbeelden zijn softwaretoepassingen die worden verspreid via appstores, of producten of diensten die prominent worden weergegeven in de nieuwsfeed van een sociaal netwerk, of producten of diensten die in de zoekresultaten zijn gerangschikt of op een onlinemarktplaats worden weergegeven. In die omstandigheden speelt de poortwachter een dubbele rol als tussenpersoon voor derde ondernemingen enerzijds en als rechtstreeks producten of diensten aanbiedende onderneming anderzijds. Bijgevolg hebben deze poortwachters de mogelijkheid om de betwistbaarheid voor die producten of diensten op deze kernplatformdiensten rechtstreeks te ondermijnen, ten nadele van zakelijke gebruikers waarover de poortwachter geen zeggenschap heeft.

- (49) In dergelijke situaties mag de poortwachter in geen enkele vorm, of dat nu met juridische, commerciële of technische middelen gebeurt, de producten of diensten die hij zelf aanbiedt of die hij aanbiedt via een zakelijke gebruiker waarover hij zeggenschap heeft, een gedifferentieerde of preferentiële behandeling geven in de rangschikking op de kernplatformdienst. Om ervoor te zorgen dat deze verplichting doel treft, moet er ook voor worden gezorgd dat de voorwaarden die van toepassing zijn op een dergelijke rangschikking over het algemeen eerlijk zijn. De rangschikking moet in dit verband betrekking hebben op alle vormen van relatieve opvallendheid, zoals beeldweergave, beoordeling, verwijzing of spraakresultaten. Om ervoor te zorgen dat deze verplichting doeltreffend is en niet kan worden ontdoken, moet zij ook van toepassing zijn op maatregelen die een gelijkwaardig effect kunnen hebben als de gedifferentieerde of preferentiële behandeling in de rangschikking. De op grond van artikel 5 van Verordening (EU) 2019/1150 vastgestelde richtsnoeren moeten tevens de uitvoering en handhaving van deze verplichting vergemakkelijken¹⁶.
- (50) Poortwachters mogen de vrije keuze van eindgebruikers niet beperken of verhinderen door het technisch of anderszins onmogelijk te maken om naar andere softwaretoepassingen en -diensten over te stappen of zich op andere softwaretoepassingen en -diensten te abonneren. Op deze manier kunnen meer ondernemingen hun diensten aanbieden, waardoor uiteindelijk de eindgebruiker meer keuze krijgt. Poortwachters moeten een vrije keuze bieden, ongeacht of zij de fabrikant zijn van de hardware waarmee toegang kan worden verkregen tot dergelijke softwaretoepassingen of -diensten, en mogen geen kunstmatige technische of andersoortige belemmeringen opwerpen om het overstappen onmogelijk of ondoeltreffend te maken. Het louter aanbieden van een bepaald product of een bepaalde dienst aan consumenten, onder meer door middel van voorinstallatie, en de verbetering van het aanbod voor eindgebruikers, zoals betere prijzen of een hogere kwaliteit, mogen niet als verboden overstapbelemmering worden aangemerkt.

¹⁶ Mededeling van de Commissie: Richtsnoeren betreffende transparantie van de rangschikking overeenkomstig Verordening (EU) 2019/1150 van het Europees Parlement en de Raad (PB C 424 van 8.12.2020, blz. 1).

- (51) Poortwachters kunnen eindgebruikers beletten toegang te krijgen tot online-inhoud en -diensten, softwaretoepassingen inbegrepen. Daarom moeten er regels worden vastgesteld die ervoor zorgen dat het gedrag van poortwachters geen afbreuk doet aan het recht van eindgebruikers op toegang tot een open internet. Poortwachters kunnen eindgebruikers ook technisch beperken in hun vermogen om daadwerkelijk over te stappen tussen verschillende ondernemingen die internettoegangsdiensten aanbieden, met name middels hun zeggenschap over besturingssystemen of hardware. Dit leidt tot een verstoring van het gelijke speelveld voor internettoegangsdiensten en schaadt uiteindelijk de eindgebruikers. Daarom moet ervoor worden gezorgd dat poortwachters eindgebruikers niet onnodig beperken in hun keuze van onderneming die internettoegangsdiensten aanbiedt.
- (52) Poortwachters kunnen ook een dubbele rol spelen als ontwikkelaar van besturingssystemen en als fabrikant van apparatuur, ook met betrekking tot de technische functies die dergelijke apparaten kunnen hebben. Zo kan een poortwachter die fabrikant van een apparaat is, de toegang beperken tot bepaalde functionaliteiten in dit apparaat, zoals NFC-technologie (near field communication) en de software die wordt gebruikt om die technologie te bedienen, die nodig kan zijn voor de effectieve verlening van een ondersteunende dienst door de poortwachter maar ook door een potentiële derde onderneming die een dergelijke ondersteunende dienst aanbiedt. Een dergelijke toegang kan ook nodig zijn voor softwaretoepassingen die verband houden met de relevante ondersteunende diensten, om daadwerkelijk soortgelijke functionaliteiten te bieden als die welke door poortwachters worden aangeboden. Indien een dergelijke dubbele rol wordt gebruikt op een manier die alternatieve ondernemingen die ondersteunende diensten of softwaretoepassingen aanbieden, belet om onder gelijke voorwaarden toegang te krijgen tot dezelfde besturingssystemen, hardware of softwarekenmerken die beschikbaar zijn of worden gebruikt bij het verlenen van ondersteunende diensten door de poortwachter, kan dit de innovatie door ondernemingen die dergelijke ondersteunende diensten aanbieden en de keuze voor eindgebruikers van die diensten aanzienlijk ondermijnen. Poortwachters moeten daarom worden verplicht om onder gelijke voorwaarden te zorgen voor toegang tot en interoperabiliteit met dezelfde besturingssystemen, hardware of softwarekenmerken die beschikbaar zijn of worden gebruikt bij het verlenen van ondersteunende diensten door de poortwachter.

- (53) De voorwaarden waaronder poortwachters onlineadvertentiediensten verlenen aan zakelijke gebruikers, daaronder zowel adverteerders als uitgevers begrepen, zijn vaak ondoorzichtig. Dit leidt vaak tot een gebrek aan informatie voor adverteerders en uitgevers over de impact van een bepaalde advertentie. Ter versterking van de eerlijkheid, transparantie en betwistbaarheid van onlineadvertentiediensten die in het kader van deze verordening zijn aangewezen, alsook die welke volledig geïntegreerd zijn met andere kernplatformdiensten van dezelfde onderneming, moeten de aangewezen poortwachters daarom adverteerders en uitgevers op verzoek gratis toegang bieden tot de instrumenten voor prestatiemeting van de poortwachter en tot de informatie - geaggregeerde gegevens inbegrepen - die adverteerders, reclamebureaus die namens een bedrijf advertenties plaatsen en uitgevers nodig hebben om hun eigen onafhankelijke controle van de betrokken onlineadvertentiediensten doeltreffend uit te voeren.
- (54) Poortwachters hebben toegang tot grote hoeveelheden gegevens die zij verzamelen bij de verlening van kernplatformdiensten en andere digitale diensten. Om ervoor te zorgen dat poortwachters de betwistbaarheid van kernplatformdiensten en het innovatiepotentieel van de dynamische digitale sector niet ondermijnen door de overstap naar andere aanbieders of multihoming moeilijker te maken, moeten eindgebruikers effectieve en onmiddellijke toegang krijgen tot de gegevens die zij hebben verstrekt of die middels hun activiteit op de betrokken kernplatformdiensten van de poortwachter zijn gegenereerd met het oog op overdraagbaarheid van de gegevens overeenkomstig Verordening (EU) 2016/679. De gegevens moeten worden verstrekt in een formaat dat onmiddellijk en effectief toegankelijk is voor en kan worden gebruikt door de eindgebruiker of de betrokken derde aan wie de gegevens worden overgedragen. Poortwachters moeten er voorts met passende technische maatregelen als bijvoorbeeld applicatieprogramma-interfaces voor zorgen dat eindgebruikers of door eindgebruikers gemachtigde derden de gegevens continu en realtime kunnen overdragen. Dit moet ook gelden voor alle andere gegevens op verschillende aggregatieniveaus die nodig kunnen zijn om deze overdraagbaarheid daadwerkelijk mogelijk te maken. Als de overstap naar andere aanbieders of multihoming worden vergemakkelijkt, zal dit op zijn beurt tot een grotere keuze voor eindgebruikers leiden en een stimulans zijn voor innovatie door poortwachters en zakelijke gebruikers.

(55) Zakelijke gebruikers die gebruikmaken van door poortwachters aangeboden kernplatform-diensten en eindgebruikers van dergelijke zakelijke gebruikers, leveren en genereren een grote hoeveelheid gegevens, waaronder gegevens die uit dergelijk gebruik worden afgeleid. Om ervoor te zorgen dat zakelijke gebruikers toegang hebben tot de relevante gegevens die op die manier zijn gegenereerd, moet de poortwachter er op hun verzoek gratis ongehinderde toegang toe bieden. Deze toegang moet ook worden verleend aan derden waarmee de zakelijke gebruiker een contract heeft gesloten en die voor de zakelijke gebruiker als verwerker van deze gegevens optreden. Het kan gaan om gegevens die door dezelfde zakelijke gebruikers en dezelfde eindgebruikers van deze zakelijke gebruikers worden verstrekt of gegenereerd in het kader van andere diensten die door dezelfde poortwachter worden verleend, indien deze onlosmakelijk verbonden zijn met het desbetreffende verzoek. Een poortwachter mag geen contractuele of andere beperkingen opleggen om zakelijke gebruikers te beletten toegang te krijgen tot relevante gegevens en moet het voor zakelijke gebruikers mogelijk maken hun eindgebruikers toestemming te vragen om die gegevens op te vragen en er toegang toe te krijgen indien een dergelijke toestemming is vereist op grond van Verordening (EU) 2016/679 en Richtlijn 2002/58/EG. Poortwachters moeten voorts met passende technische maatregelen als bijvoorbeeld hoogwaardige applicatieprogramma-interfaces, voor continue en realtimetoeegang tot deze gegevens zorgen.

- (56) De waarde van onlinezoekmachines voor hun respectieve zakelijke gebruikers en eindgebruikers neemt toe naarmate het totale aantal van dit soort gebruikers toeneemt. Ondernemingen die onlinezoekmachines aanbieden, verzamelen en bewaren geaggregeerde datasets met informatie over de zoekopdrachten van gebruikers en de wijze waarop zij zijn omgegaan met de zoekresultaten. Ondernemingen die onlinezoekmachines aanbieden, verzamelen deze gegevens op basis van zoekopdrachten op hun eigen onlinezoekmachine en, in voorkomend geval, van zoekopdrachten op de platforms van hun commerciële downstreampartners. Als poortwachters toegang hebben tot dergelijke gegevens over rangschikkingen, zoekopdrachten, kliks en weergaven vormt dit een belangrijke toegangs- of expansiedrempel die de betwistbaarheid van onlinezoekmachinediensten ondermijnt. Poortwachters moeten daarom worden verplicht om andere ondernemingen die dergelijke diensten aanbieden onder eerlijke, redelijke en niet-discriminerende voorwaarden toegang te verlenen tot deze gegevens over rangschikkingen, zoekopdrachten, kliks en weergaven in verband met door consumenten gegenereerde gratis en betaalde zoekopdrachten op onlinezoekmachinediensten, zodat deze derde ondernemingen hun diensten kunnen optimaliseren en de relevante kernplatformdiensten kunnen beconcurreren. Deze toegang moet ook worden verleend aan derden waarmee een aanbieder van zoekmachinediensten een contract heeft gesloten en die voor die aanbieder als verwerker van deze gegevens optreden. Bij het verlenen van toegang tot zijn zoekgegevens moet een poortwachter de bescherming van de persoonsgegevens van eindgebruikers tegen onder meer mogelijke heridentificatierisico's met passende middelen als bijvoorbeeld anonimisering van die gegevens waarborgen, zonder daarbij de kwaliteit of bruikbaarheid van de gegevens substantieel aan te tasten. Persoonsgegevens zijn geanonimiseerd indien deze op dusdanige wijze onomkeerbaar zijn gewijzigd dat informatie geen betrekking heeft op een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon of indien persoonsgegevens zodanig anoniem zijn gemaakt dat de betrokkene niet of niet meer identificeerbaar is.

(57) Met name poortwachters die toegang verlenen tot appstores zijn voor zakelijke gebruikers belangrijk als toegangspoort tot hun eindgebruikers. Gezien de ongelijke onderhandelingspositie van de poortwachters enerzijds en de zakelijke gebruikers van hun appstores anderzijds, mag het de poortwachters niet worden toegestaan algemene voorwaarden, waaronder prijsstellingsvoorwaarden, voorwaarden voor gegevensgebruik of voorwaarden in verband met het in licentie geven van rechten waarover de zakelijke gebruiker beschikt, op te leggen die oneerlijk zijn of tot ongerechtvaardigde differentiatie leiden. Het opleggen van voorwaarden betreft het stellen van zowel expliciete als impliciete eisen middels een contract of feit, waaronder bijvoorbeeld een onlinezoekmachine die de rangschikking van zoekresultaten afhankelijk maakt van de overdracht van bepaalde rechten of gegevens. Prijsstellingsvoorwaarden of andere algemene toegangsvoorwaarden moeten als oneerlijk worden beschouwd indien zij leiden tot een onevenwicht tussen de rechten en plichten van zakelijke gebruikers of tot een voordeel voor de poortwachter dat niet in verhouding staat tot de door de poortwachter aan zakelijke gebruikers verleende dienst of tot een nadeel voor zakelijke gebruikers bij het aanbieden van dezelfde of soortgelijke diensten als de poortwachter. De volgende benchmarks kunnen als maatstaf dienen om de eerlijkheid van algemene toegangsvoorwaarden te bepalen: tarieven of voorwaarden van andere ondernemingen die appstores aanbieden voor dezelfde of soortgelijke diensten, tarieven of voorwaarden van de onderneming die de appstore aanbiedt voor andere aanverwante of soortgelijke diensten of voor andere soorten eindgebruikers, tarieven of voorwaarden van de onderneming die de appstore aanbiedt voor dezelfde dienst in andere geografische regio's, tarieven of voorwaarden van de onderneming die de appstore aanbiedt voor dezelfde dienst die de poortwachter zelf aanbiedt. Als oneerlijk moet ook het geval worden aangemerkt waarin een zakelijk gebruiker slechts toegang tot de dienst of slechts een bepaalde kwaliteit of andere voorwaarden kan krijgen indien hij gegevens overdraagt of rechten verleent die geen verband houden met of niet noodzakelijk zijn voor het genieten van de kernplatformdienst. Deze verplichting mag geen toegangsrecht inhouden en mag geen afbreuk doen aan het vermogen van ondernemingen die appstores aanbieden om de vereiste verantwoordelijkheid op zich te nemen in de strijd tegen illegale en ongewenste inhoud, zoals bepaald in Verordening [wet inzake digitale diensten].

(57 a) Poortwachters kunnen het zakelijke gebruikers en eindgebruikers moeilijker maken zich uit te schrijven van een kernplatformdienst waarop zij zich eerder hebben geabonneerd. Er zijn derhalve regels nodig om te voorkomen dat poortwachters het recht van zakelijke gebruikers en eindgebruikers om vrij te kiezen welke kernplatformdienst zij gebruiken, aantasten. Om zakelijke gebruikers en eindgebruikers vrijelijk te kunnen laten kiezen, mag een poortwachter het zakelijke gebruikers of eindgebruikers niet onnodig moeilijk of ingewikkeld maken hun abonnement op een kernplatformdienst op te zeggen. Poortwachters moeten te allen tijde zorgen voor evenredige opzeggingsvoorwaarden die eindgebruikers zonder onnodige moeilijkheden kunnen toepassen, zoals daar zijn de redenen voor opzegging, de opzeggingstermijn of de opzeggingsvorm. Dit laat nationale wetgeving die van toepassing is overeenkomstig het Unierecht tot vaststelling van rechten en plichten in verband met voorwaarden voor de opzegging van kernplatformdiensten door eindgebruikers onverlet.

(58) Om ervoor te zorgen dat de in deze verordening vastgestelde verplichtingen doeltreffend zijn en tegelijk beperkt blijven tot wat nodig is om de betwistbaarheid te waarborgen en de schadelijke gevolgen van het oneerlijke gedrag van poortwachters aan te pakken, is het belangrijk deze verplichtingen duidelijk te definiëren en te omschrijven, zodat de poortwachter deze ten volle kan naleven, met volledige inachtneming van het toepasselijke recht, in het bijzonder Verordening (EU) 2016/679 en Richtlijn 2002/58/EG en van de regels inzake consumentenbescherming, cyberbeveiliging en productveiligheid. Poortwachters moeten ervoor zorgen dat ze deze verordening vanaf de ontwerpafel naleven. Daarom moeten de noodzakelijke maatregelen zoveel mogelijk en waar nodig worden geïntegreerd in het door de poortwachters gebruikte technologische ontwerp. In bepaalde gevallen kan het passend zijn dat de Commissie, na overleg met de betrokken poortwachter, nadere verduidelijking verstrekt over bepaalde maatregelen die de betrokken poortwachter moet nemen om effectief te voldoen aan de verplichtingen die nader kunnen worden gespecificeerd. Een dergelijke nadere specificatie moet met name mogelijk zijn ingeval de uitvoering van een verplichting die nader kan worden gespecificeerd, kan worden beïnvloed door een scala aan verschillende diensten binnen één categorie kernplatformdiensten. Hiertoe moet de poortwachter de Commissie kunnen verzoeken een regelgevingsdialoog aan te gaan waarin de Commissie een aantal van de maatregelen die de betrokken poortwachter moet nemen om effectief te voldoen aan de verplichtingen die nader kunnen worden gespecificeerd, nader kan verduidelijken. De Commissie moet, met inachtneming van de beginselen van gelijke behandeling, evenredigheid en behoorlijk bestuur, naar eigen goeddunken kunnen beslissen of en wanneer een dergelijke nadere specificatie moet worden verstrekt. In dit verband moet de Commissie de belangrijkste onderliggende redenen van haar beoordeling kenbaar maken, met inbegrip van de prioriteitsbepaling voor handhaving. De regelgevingsdialoog mag niet worden gebruikt om deze verordening minder doeltreffend te maken. Voorts doet de regelgevingsdialoog geen afbreuk aan de bevoegdheden van de Commissie om een besluit vast te stellen waarbij de niet-naleving door een poortwachter van een van de verplichtingen uit hoofde van deze verordening wordt geconstateerd, en waarbij eventueel geldboeten of dwangsommen worden opgelegd. Deze mogelijkheid tot een regelgevingsdialoog moet de naleving door poortwachters vergemakkelijken en de correcte uitvoering van de verordening bespoedigen.

- (58 a) Aangewezen poortwachters moeten binnen de termijn voor het nakomen van hun verplichtingen uit hoofde van deze verordening de Commissie bij de verplichte verslaglegging in kennis stellen van de maatregelen die zij voornemens zijn te treffen of reeds hebben getroffen om deze verplichtingen effectief na te komen, en die de Commissie in staat moeten stellen haar taken uit hoofde van deze verordening te vervullen. Tevens moet een duidelijke, begrijpelijke en niet-vertrouwelijke versie van deze informatie openbaar worden gemaakt, daarbij rekening houdend met de gerechtvaardigde belangen van aangewezen poortwachters wat betreft de bescherming van hun zakelijke geheimen. Deze niet-vertrouwelijke informatie moet derden in staat stellen na te gaan of de aangewezen poortwachter de verplichtingen uit hoofde van deze verordening nakomt. Deze verslaglegging laat eventuele handhavingsmaatregelen van de Commissie onverlet. De Commissie publiceert het niet-vertrouwelijke verslag online, samen met alle overige voor het publiek bestemde informatie die wordt verkregen uit hoofde van de informatieverplichtingen van deze verordening, op zodanige wijze dat de informatie in een bruikbare vorm en integraal toegankelijk is, met name voor kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's).
- (59) Als aanvullend element ter waarborging van de evenredigheid moeten poortwachters de mogelijkheid krijgen om, voor zover nodig, in uitzonderlijke omstandigheden die buiten hun macht vallen, zoals een onvoorziene externe schok waardoor een aanzienlijk deel van de vraag van de eindgebruiker naar de betrokken kernplatformdienst tijdelijk wegvalt, om opschorting van een specifieke verplichting te verzoeken, in welk geval de poortwachter moet kunnen aantonen dat naleving van een specifieke verplichting de economische levensvatbaarheid van zijn activiteiten in de Unie in gevaar brengt.

- (60) In uitzonderlijke omstandigheden die gerechtvaardigd zijn om redenen van volksgezondheid of openbare veiligheid, zoals vastgelegd in het Unierecht en uitgelegd door het Hof van Justitie, moet de Commissie kunnen besluiten dat de betrokken verplichting niet van toepassing is op een specifieke kernplatformdienst. Een aantasting van deze openbare belangen kan erop wijzen dat de kosten voor de samenleving als geheel om een bepaalde verplichting af te dwingen, in een bepaald uitzonderlijk geval te hoog en dus onevenredig zouden zijn. De regelgevingsdialoog die de naleving met beperkte opschortings- en vrijstellingsmogelijkheden moet vergemakkelijken, moet waarborgen dat de verplichtingen uit hoofde van deze verordening evenredig zijn, zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de beoogde effecten inzake eerlijkheid en betwistbaarheid.
- (60 a) Poortwachters mag niet worden toegestaan deze verordening te ontduiken. Het is daarom belangrijk elke vorm van ontduiking middels gedragingen van contractuele, commerciële, technische of andere aard door ondernemingen die kernplatformdiensten aanbieden of door poortwachters, te verbieden. Zo mag een onderneming die een kernplatformdienst aanbiedt deze dienst niet kunstmatig segmenteren, verdelen, onderverdelen, fragmenteren of splitsen om de in deze verordening vastgestelde kwantitatieve drempels te ontduiken. Ook mogen poortwachters op geen enkele wijze de doeltreffendheid van de verboden en verplichtingen uit hoofde van deze verordening ondermijnen door bijvoorbeeld gedragstechnieken, waaronder donkere patronen of interfaceontwerp in te zetten.

- (61) De belangen van eindgebruikers op het gebied van gegevensbescherming en privacy zijn altijd relevant bij beoordelingen van mogelijke negatieve effecten van de waargenomen praktijk van poortwachters met betrekking tot het verzamelen van grote hoeveelheden gegevens van eindgebruikers. Wanneer wordt gezorgd voor een passend niveau van transparantie van de door poortwachters toegepaste profileringspraktijken, waaronder profilering in de zin van artikel 4, punt 4, van Verordening (EU) 2016/679, vergemakkelijkt dit de betwistbaarheid van kernplatformdiensten, omdat er externe druk op poortwachters wordt uitgeoefend om te voorkomen dat diepgaande consumentenprofilering de industriestandaard wordt, aangezien potentiële nieuwkomers of startende ondernemingen niet in dezelfde mate, minder diepgaand en niet op vergelijkbare schaal toegang tot dergelijke gegevens hebben. Grotere transparantie moet ervoor zorgen dat andere ondernemingen die kernplatformdiensten aanbieden zich beter kunnen differentiëren door een betere bescherming van de persoonlijke levenssfeer aan te bieden. Om deze transparantieverplichting een minimum aan doeltreffendheid te geven, moeten poortwachters ten minste beschrijven op welke basis zij profileren, onder meer door aan te geven of er gebruik wordt gemaakt van persoonsgegevens en gegevens die overeenkomstig Verordening (EU) 2016/679 worden afgeleid uit de activiteiten van de gebruiker, hoe die gegevens worden verwerkt, met welk doel het profiel wordt opgesteld en uiteindelijk wordt gebruikt, hoe lang de profilering duurt, welk effect een dergelijke profilering heeft op de diensten van de poortwachter en welke stappen zijn ondernomen om eindgebruikers effectief in kennis te stellen van het gebruik van de profilering en hiervoor hun toestemming te vragen met de mogelijkheid toestemming te weigeren of in te trekken.
- (62) Om ervoor te zorgen dat de doelstellingen van deze verordening volledig en duurzaam worden verwezenlijkt, moet de Commissie kunnen beoordelen of een onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt, als poortwachter moet worden aangewezen, ook als deze niet aan de in deze verordening vastgestelde kwantitatieve drempels voldoet, of aanvullende maatregelen gerechtvaardigd zijn naar aanleiding van systematische niet-naleving door een poortwachter, en of de lijst van verplichtingen om praktijken van poortwachters aan te pakken moet worden herzien en er extra praktijken moeten worden vastgesteld die op vergelijkbare wijze oneerlijk zijn en de betwistbaarheid van de digitale markten beperken. Een dergelijke beoordeling moet worden gebaseerd op marktonderzoeken die binnen een passend tijdsbestek worden uitgevoerd, met gebruikmaking van duidelijke procedures en termijnen, om het voorziene effect van deze verordening op de betwistbaarheid en eerlijkheid in de digitale sector te ondersteunen en om de benodigde rechtszekerheid te bieden.

(63) Op basis van marktonderzoek kan worden vastgesteld of een onderneming die een kernplatformdienst aanbiedt, voldoet aan alle overkoepelende kwalitatieve criteria om als poortwachter te worden aangemerkt. Die onderneming moet dan in beginsel voldoen aan alle in deze verordening vastgestelde relevante verplichtingen. De Commissie mag poortwachters die zij heeft aangewezen als poortwachters die in de nabije toekomst een stevig verankerde en duurzame positie zullen innemen, echter uitsluitend verplichtingen opleggen die noodzakelijk en passend zijn om te voorkomen dat de betrokken poortwachter met betrekking tot zijn activiteiten een stevig verankerde en duurzame positie verkrijgt. Met betrekking tot dergelijke opkomende poortwachters moet de Commissie er rekening mee houden dat deze status in beginsel van tijdelijke aard is, en daarom moet op een bepaald moment worden besloten of een dergelijke onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt moet worden onderworpen aan alle verplichtingen voor poortwachters vanwege het feit dat hij een stevig verankerde en duurzame positie heeft verworven, of dat uiteindelijk niet aan de voorwaarden voor aanwijzing wordt voldaan, waardoor alle eerder opgelegde verplichtingen moeten worden opgeheven.

(64) De Commissie moet onderzoeken en beoordelen of aanvullende gedragscorrigerende of, in voorkomend geval, structurele maatregelen gerechtvaardigd zijn om ervoor te zorgen dat de poortwachter de doelstellingen van deze verordening niet kan ondergraven door systematisch niet te voldoen aan een of meer van de in deze verordening vastgestelde verplichtingen, waardoor zijn poortwachterspositie verder wordt versterkt. Dit kan het geval zijn indien de Commissie ten minste drie niet-nalevingsbesluiten tegen een poortwachter heeft genomen die betrekking kunnen hebben op drie verschillende kernplatformdiensten en verschillende verplichtingen uit hoofde van deze verordening, en indien de poortwachter een nog grotere plaats op de interne markt inneemt, de economische afhankelijkheid van zakelijke gebruikers en eindgebruikers van de kernplatformdiensten van de poortwachter verder is toegenomen doordat hun aantal verder is toegenomen, of de poortwachter van een nog stevigere verankering van zijn positie profiteert. Daarom moet de Commissie in dergelijke gevallen de bevoegdheid hebben om, met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel, de nodige gedragscorrigerende alsook structurele maatregelen op te leggen. Structurele maatregelen, zoals wettelijke, functionele of structurele scheiding, met inbegrip van de afstoting van een bedrijf of bedrijfsonderdeel, mogen alleen worden opgelegd als er niet een even effectieve gedragscorrigerende maatregel bestaat of als een dergelijke even effectieve maatregel voor de betrokken onderneming belastender zou zijn dan de structurele maatregel. Wijzigingen in de structuur van een onderneming zoals deze bestond voordat de systematische niet-naleving werd vastgesteld, zijn alleen evenredig indien er een aanzienlijk risico bestaat dat deze systematische niet-naleving het gevolg is van de structuur van de betrokken onderneming zelf.

- (65) De diensten en praktijken op kernplatformdiensten en -markten kunnen snel aanzienlijk veranderen. Om ervoor te zorgen dat deze verordening actueel blijft en een doeltreffend en alomvattend antwoord biedt op de problemen die poortwachters met zich meebrengen, is het belangrijk te voorzien in een regelmatige herziening van de lijsten van kernplatformdiensten en van de verplichtingen waarin deze verordening voorziet. Dit is met name belangrijk om ervoor te zorgen dat gedrag dat de betwistbaarheid van kernplatformdiensten kan beperken of dat oneerlijk is, wordt vastgesteld. Hoewel het gezien de snel veranderende aard van de digitale sector belangrijk is om regelmatig een herziening uit te voeren, moeten ten behoeve van de rechtszekerheid met betrekking tot de regelgevingsvoorwaarden alle herzieningen binnen een redelijke en passende termijn worden uitgevoerd. Verder moeten markt-onderzoeken ervoor zorgen dat de Commissie op grond van solide bewijzen kan beoordelen of zij moet voorstellen deze verordening te wijzigen door de lijsten van kernplatformdiensten te herzien, uit te breiden of nader te specificeren. Zij moeten er tevens voor zorgen dat de Commissie op grond van solide bewijzen kan beoordelen of zij moet voorstellen de in deze verordening vastgestelde verplichtingen te wijzigen, dan wel of zij een gedelegeerde handeling tot actualisering van die verplichtingen moet vaststellen.
- (65 a) De Commissie moet voor gedragingen van poortwachters die niet onder de in deze verordening vastgestelde verplichtingen vallen een marktonderzoek naar nieuwe diensten en nieuwe praktijken kunnen openen, om na te gaan of de verplichtingen uit hoofde van deze verordening moeten worden aangevuld middels een gedelegeerde handeling vallend binnen het toepassingsgebied dat in de verordening voor dergelijke gedelegeerde handelingen wordt vastgesteld, of middels indiening van een voorstel tot wijziging van deze verordening, bijvoorbeeld om er aanvullende kernplatformdiensten aan toe te voegen. Dit laat de mogelijkheid voor de Commissie om in passende gevallen een procedure uit hoofde van artikel 101 of 102 VWEU in te leiden onverlet. Een dergelijke procedure wordt uitgevoerd overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1/2003 van de Raad¹⁷. In dringende gevallen waarin de mededinging ernstig en onherstelbaar dreigt te worden geschaad, moet de Commissie overwegen voorlopige maatregelen overeenkomstig artikel 8 van Verordening (EG) nr. 1/2003 te treffen.

¹⁷ Verordening (EG) nr. 1/2003 van de Raad van 16 december 2002 betreffende de uitvoering van de mededingingsregels van de artikelen 81 en 82 van het Verdrag (PB L 1 van 4.1.2003, blz. 1).

- (66) Indien poortwachters zich schuldig maken aan oneerlijk gedrag of gedrag dat afbreuk doet aan de betwistbaarheid van de kernplatformdiensten die reeds in het kader van deze verordening zijn aangewezen, maar deze gedragingen niet uitdrukkelijk onder de verplichtingen vallen, moet de Commissie deze verordening kunnen actualiseren door middel van gedelegeerde handelingen. Dergelijke actualisering door middel van gedelegeerde handelingen moeten aan dezelfde onderzoeksnorm voldoen en moeten dus plaatsvinden op basis van marktonderzoek. Voorts moet de Commissie dergelijke gedragingen vaststellen met toepassing van een vooraf bepaalde norm. Deze wettelijke norm moet ervoor zorgen dat het soort verplichtingen dat op elk gegeven moment uit hoofde van deze verordening aan poortwachters kan worden opgelegd, voldoende voorspelbaar is.
- (67) Indien een poortwachter in de loop van een inbreukprocedure of een onderzoek naar systematische niet-naleving toezeggingen doet aan de Commissie, moet laatstgenoemde, indien zij van oordeel is dat de toezeggingen de effectieve naleving van de verplichtingen van deze verordening waarborgen, een besluit kunnen nemen waarbij deze toezeggingen voor de betrokken poortwachter bindend worden verklaard. Bij dit besluit moet eveneens worden vastgesteld dat er geen gronden meer zijn voor de Commissie om op te treden.
- (68) Met het oog op een effectieve uitvoering en naleving van deze verordening moet de Commissie over sterke onderzoeks- en handhavingsbevoegdheden beschikken op basis waarvan zij de in deze verordening vastgestelde regels kan onderzoeken, handhaven en monitoren, en tegelijkertijd kan zorgen voor de eerbiediging van het grondrecht om te worden gehoord en om toegang te hebben tot het dossier in het kader van de handhavingsprocedures. De Commissie moet over deze onderzoeksbevoegdheden tevens beschikken om marktonderzoeken te kunnen uitvoeren met het oog op de actualisering en herziening van deze verordening.
- (69) De Commissie moet de bevoegdheid krijgen om in de hele Unie de voor de toepassing van deze verordening vereiste informatie op te vragen. De Commissie moet met name toegang hebben tot alle relevante documenten, gegevens, databanken, algoritmen en informatie die nodig zijn om onderzoeken te openen en uit te voeren en om toezicht te houden op de naleving van de verplichtingen uit hoofde van deze verordening, ongeacht wie de documenten, gegevens of informatie in kwestie bezit en ongeacht de vorm of het formaat ervan, het opslagmedium of de plaats waar deze zijn opgeslagen.

- (70) De Commissie moet ondernemingen of ondernemersverenigingen rechtstreeks kunnen verzoeken alle relevante bewijzen, gegevens en informatie te verstrekken. Bovendien moet de Commissie voor de toepassing van deze verordening alle relevante informatie kunnen opvragen bij de bevoegde autoriteiten in de lidstaat of bij natuurlijke personen of rechtspersonen. In het kader van de naleving van een besluit van de Commissie zijn ondernemingen verplicht feitelijke vragen te beantwoorden en documenten te verstrekken.
- (71) De Commissie moet voorts de bevoegdheid krijgen om ter plaatse bij ondernemingen of ondernemersverenigingen inspecties uit te voeren, personen te horen die mogelijk over nuttige informatie beschikken, en de afgelegde verklaringen te registreren.
- (71 a) Voorlopige maatregelen kunnen een belangrijk middel zijn om ervoor te zorgen dat de inbreuk waarnaar onderzoek wordt gedaan, lopende het onderzoek geen ernstige en onherroepelijke schade toebrengt aan zakelijke gebruikers of eindgebruikers van poortwachters. Dit is een belangrijk middel om te voorkomen dat er zich ontwikkelingen voordoen die aan het einde van de procedure zeer moeilijk bij een besluit van de Commissie ongedaan kunnen worden gemaakt. De Commissie moet derhalve de bevoegdheid hebben om bij besluit voorlopige maatregelen op te leggen in het kader van een procedure tot eventuele vaststelling van een besluit inzake niet-naleving. Deze bevoegdheid moet gelden wanneer de Commissie een voorlopige vaststelling heeft gedaan van een inbreuk door poortwachters en er risico bestaat op ernstige en onherstelbare schade voor zakelijke gebruikers of eindgebruikers van poortwachters. Een besluit tot oplegging van voorlopige maatregelen moet uitsluitend voor een bepaalde periode gelden, hetzij tot de afronding van de procedure door de Commissie, hetzij voor een vaste termijn, die indien noodzakelijk en passend kan worden verlengd.
- (72) De Commissie moet de nodige maatregelen kunnen nemen om toezicht te houden op de daadwerkelijke uitvoering en naleving van de in deze verordening vastgestelde verplichtingen. Zo moet de Commissie, om zich te laten bijstaan in dit proces, onafhankelijke externe deskundigen, zoals auditoren kunnen aanstellen, onder meer, in voorkomend geval, van bevoegde autoriteiten van de lidstaten, zoals autoriteiten voor gegevensbescherming of consumentenbescherming.

- (72 a) Een coherente, doeltreffende en complementaire handhaving van de op poortwachters toegepaste beschikbare rechtsinstrumenten vereist samenwerking en coördinatie tussen de Commissie en de nationale autoriteiten, binnen de grenzen van hun bevoegdheden. De Commissie en de lidstaten moeten samenwerken en hun acties ter handhaving van de beschikbare rechtsinstrumenten die van toepassing zijn op poortwachters in de zin van deze verordening, onderling afstemmen, en handelen naar het beginsel van loyale samenwerking van artikel 4 VEU. De bevoegde autoriteiten van de lidstaten kunnen ondersteuning bieden door de Commissie alle nodige informatie waarover zij beschikken te verstrekken, of door de Commissie op haar verzoek te helpen haar bevoegdheden ter uitvoering van de haar bij deze verordening opgedragen taken uit te oefenen.
- (72 b) De Commissie is de enige tot handhaving van deze verordening bevoegde instantie. De lidstaten kunnen ter ondersteuning van de Commissie tot handhaving van de mededingingsregels bevoegde instanties machtigen onderzoeksmaatregelen te treffen naar mogelijke inbreuken op verplichtingen voor poortwachters uit hoofde van deze verordening, waaronder verplichtingen die nader kunnen worden gespecificeerd. Dit kan met name van belang zijn wanneer niet direct duidelijk is of het gedrag van een poortwachter een inbreuk vormt op deze verordening, op de mededingingsregels waarvoor de instantie handhavingsbevoegdheid heeft, of op beide. De tot handhaving van de mededingingsregels bevoegde instantie moet de Commissie verslag kunnen uitbrengen over haar bevindingen ten aanzien van mogelijke inbreuken op verplichtingen voor poortwachters uit hoofde deze verordening, waaronder verplichtingen die nader kunnen worden gespecificeerd, opdat de Commissie daar onderzoek naar kan instellen. De beslissing om deze onderzoeksprocedures in te leiden, valt onder de exclusieve bevoegdheid van de Commissie. Om te voorkomen dat er op grond van deze verordening overlappende onderzoeken worden uitgevoerd, moet de betrokken bevoegde instantie de Commissie voorafgaand aan haar eerste onderzoeksmaatregel met betrekking tot een mogelijke inbreuk op deze verordening, van haar maatregel in kennis stellen.

- (72 c) Voor een geharmoniseerde toepassing en handhaving van deze verordening is het zaak dat de nationale autoriteiten, nationale rechterlijke instanties inbegrepen, over alle informatie beschikken die nodig is om hun beslissingen niet in strijd te laten zijn met een besluit van de Commissie op grond van deze verordening. Dit laat de mogelijkheid voor nationale rechterlijke instanties om op grond van artikel 267 VWEU een prejudiciële beslissing te vragen onverlet.
- (73) De naleving van de uit hoofde van deze verordening opgelegde verplichtingen moet met geldboeten en dwangsommen kunnen worden afgedwongen. Daarom moet ook het passende niveau van de geldboeten en dwangsommen voor niet-naleving van de verplichtingen en schending van de procedureregels worden vastgesteld, met inachtneming van passende verjaringstermijnen.
- (74) Om ervoor te zorgen dat aan ondernemersverenigingen opgelegde geldboeten voor door hen begane inbreuken daadwerkelijk worden geïnd, moet worden vastgelegd onder welke voorwaarden de Commissie de leden van de vereniging met betrekking tot betaling van de boete kan aanspreken indien de vereniging insolvent is.
- (75) In het kader van procedures uit hoofde van deze verordening moeten de betrokken ondernemingen het recht krijgen om door de Commissie te worden gehoord en moeten de genomen besluiten breed worden bekendgemaakt. Het recht op behoorlijk bestuur en het recht van verdediging van de betrokken ondernemingen, met name het recht tot inzage van het dossier en het recht om te worden gehoord, moeten worden gewaarborgd, zij het dat de bescherming van vertrouwelijke informatie van essentieel belang is. Met inachtneming van de vertrouwelijkheid van de informatie moet de Commissie er voorts voor zorgen dat alle informatie waarop het besluit gebaseerd is, in die mate openbaar wordt gemaakt dat de adressaat van het besluit de feiten en overwegingen die tot het besluit hebben geleid, kan begrijpen. Ook moet ervoor worden gezorgd dat de Commissie alleen informatie gebruikt die voor de toepassing van deze verordening is verzameld. Ten slotte kunnen bepaalde zakelijke bescheiden, zoals de communicatie tussen advocaten en hun cliënten, onder bepaalde voorwaarden als vertrouwelijk worden aangemerkt indien aan de desbetreffende voorwaarden is voldaan.

- (75 a) Alle besluiten die de Commissie krachtens deze verordening neemt, zijn overeenkomstig het VWEU onderworpen aan toetsing door het Hof van Justitie. Overeenkomstig artikel 261 daarvan moet het Hof van Justitie volledige rechtsmacht hebben met betrekking tot geldboeten en dwangsommen.
- (76) Om eenvormige voorwaarden te waarborgen voor de uitvoering van de artikelen 1, 3, 6, 7, 8, 9, 9 a, 12, 13, 15, 16, 17, 22, 23, 25 en 30, moeten aan de Commissie uitvoeringsbevoegdheden worden toegekend. Die bevoegdheden moeten worden *uitgeoefend* in overeenstemming met Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad¹⁸.
- (76 a) Voor de vaststelling van een uitvoeringshandeling met de praktische regelingen voor de samenwerking en onderlinge afstemming tussen de Commissie en de lidstaten moet de onderzoeksprocedure worden gebruikt. Voor de resterende uitvoeringshandelingen op grond van deze verordening moet dat de raadplegingsprocedure zijn. Deze resterende uitvoeringshandelingen hebben namelijk betrekking op de praktische aspecten van de bij deze verordening vastgestelde procedures, zoals vorm, inhoud en andere details van uiteenlopende procedurele stappen, alsmede op de praktische regelingen voor die stappen, zoals verlenging van procedurele termijnen of het recht om te worden gehoord. De raadplegingsprocedure wordt tevens gevolgd voor individuele besluiten op grond van deze verordening.

¹⁸ Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren (PB L 55 van 28.2.2011, blz. 13).

- (76 b) De Commissie kan richtsnoeren ontwikkelen voor nadere sturing over verschillende procedurele aspecten van deze verordening, of om ondernemingen die kernplatformdiensten aanbieden te helpen de verplichtingen uit hoofde van deze verordening na te leven. De Commissie kan de richtsnoeren met name opstellen aan de hand van de ervaring die zij middels het toezicht op de naleving van deze verordening heeft opgedaan. Het verstrekken van richtsnoeren uit hoofde van deze verordening is een prerogatief van de Commissie en het is alleen aan haar om daartoe te besluiten; dat dient niet te worden beschouwd als een constitutief element om naleving door de betrokken ondernemingen of ondernemersverenigingen van de verplichtingen uit hoofde van deze verordening af te dwingen.
- (77) Het overeenkomstig Verordening (EU) nr. 182/2011 ingestelde raadgevend comité moet ook adviezen uitbrengen over bepaalde door de Commissie overeenkomstig deze verordening genomen individuele besluiten. Het komt uitsluitend de lidstaten toe om te beslissen wie hen in het raadgevend comité zal vertegenwoordigen, behoudens inachtneming van Verordening (EU) nr. 182/2011.

(77 a) Teneinde ervoor te zorgen dat de markten in de digitale sector in de hele Unie waarop poortwachters aanwezig zijn, betwistbaar en eerlijk zijn, moet aan de Commissie de bevoegdheid worden overgedragen om overeenkomstig artikel 290 VWEU handelingen vast te stellen met betrekking tot de wijziging van de methode in de bijlage bij deze verordening waarmee wordt bepaald of aan de kwantitatieve drempels voor actieve eindgebruikers en actieve zakelijke gebruikers voor de aanwijzing van poortwachters is voldaan, met betrekking tot nadere specificatie van de aanvullende elementen van de methode die niet in die bijlage zijn opgenomen, en met betrekking tot aanvulling van de bestaande uit hoofde van deze verordening geldende verplichtingen, ingeval de Commissie op basis van een marktonderzoek heeft vastgesteld dat de verplichtingen met betrekking tot praktijken die de betwistbaarheid van kernplatformdiensten beperken of die oneerlijk zijn, moeten worden geactualiseerd, en de beoogde bijwerking binnen het bij onderhavige verordening voor dergelijke gedelegeerde handelingen vastgestelde toepassingsgebied valt. Het is van bijzonder belang dat de Commissie tot passende raadplegingen overgaat en dat die raadplegingen gebeuren in overeenstemming met de beginselen die zijn vastgelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven¹⁹. Met name om te zorgen voor gelijke deelname aan de voorbereiding van gedelegeerde handelingen ontvangen het Europees Parlement en de Raad alle documenten op hetzelfde tijdstip als de deskundigen van de lidstaten, en hebben hun deskundigen systematisch toegang tot de vergaderingen van de deskundigengroepen van de Commissie die zich bezighouden met de voorbereiding van de gedelegeerde handelingen.

¹⁹ Interinstitutioneel Akkoord tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over beter wetgeven (PB L 123 van 12.5.2016, blz. 1).

- (78) De Commissie moet deze verordening op gezette tijden evalueren en nauwlettend de effecten ervan op de betwistbaarheid en eerlijkheid van zakelijke relaties in de online-platformeconomie monitoren, met name om na te gaan of de verordening in het licht van de relevante technologische of commerciële ontwikkelingen moet worden gewijzigd. In het kader van die evaluatie moeten de lijst van kernplatformdiensten alsook de verplichtingen voor poortwachters en de handhaving daarvan regelmatig worden herzien om ervoor te zorgen dat de digitale markten in de hele Unie betwistbaar en eerlijk zijn. Om een bredere blik te krijgen op de ontwikkelingen in de sector, moet bij de evaluatie rekening worden gehouden met de ervaringen van de lidstaten en relevante belanghebbenden. De Commissie kan in dit verband ook rekening houden met de adviezen en verslagen die haar worden voorgelegd door het Waarnemingscentrum voor de onlineplaatformeconomie, dat bij Besluit C(2018)2393 van de Commissie van 26 april 2018 werd opgericht. Na de evaluatie neemt de Commissie passende maatregelen. De Commissie moet bij de beoordelingen en herzieningen van de praktijken en verplichtingen waarin deze verordening voorziet, een hoog niveau van bescherming en eerbiediging waarborgen van de gemeenschappelijke rechten en waarden van de EU, met name gelijkheid en non-discriminatie.
- (79) Het doel van deze verordening is te zorgen voor een betwistbare en eerlijke digitale sector in het algemeen en betwistbare en eerlijke kernplatformdiensten in het bijzonder, met het oog op de bevordering van innovatie, kwaliteitsvolle digitale producten en diensten, eerlijke en concurrerende prijzen, alsmede hoge kwaliteit en keuzevrijheid voor eindgebruikers in de digitale sector. Deze doelstelling kan niet voldoende door de lidstaten worden verwezenlijkt, maar kan, vanwege het bedrijfsmodel en de activiteiten van de poortwachters en vanwege de omvang en de effecten van hun activiteiten, uitsluitend volledig door de Unie worden verwezenlijkt. Daarom kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan nodig is om deze doelstelling te verwezenlijken.
- (79 a) Overeenkomstig artikel 42, lid 1, van Verordening (EU) 2018/1725 is de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming geraadpleegd, en op 10 februari 2021 heeft hij een advies uitgebracht²⁰.

²⁰ [PB C 147 van 26.4.2021, blz. 4.](#)

(79 b) Deze verordening eerbiedigt de grondrechten en neemt de beginselen in acht die met name erkend zijn in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, en met name de artikelen 16, 47 en 50. Derhalve moet deze verordening worden uitgelegd en toegepast in overeenstemming met deze rechten en beginselen,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Hoofdstuk I

Onderwerp, toepassingsgebied en definities

Artikel 1

Onderwerp en toepassingsgebied

1. Doel van deze verordening is bij te dragen tot een goed functionerende interne markt door het vaststellen van geharmoniseerde regels voor betwistbare en eerlijke markten in de digitale sector in de hele Unie waarop poortwachters aanwezig zijn.
2. Deze verordening is van toepassing op kernplatformdiensten die poortwachters verlenen of aanbieden aan zakelijke gebruikers die in de Unie zijn gevestigd, of aan eindgebruikers die in de Unie zijn gevestigd of zich aldaar bevinden, ongeacht de plaats van vestiging of de verblijfplaats van de poortwachters en ongeacht het recht dat anders op de dienstverlening van toepassing zou zijn.
3. Deze verordening is niet van toepassing op markten:
 - a) die verband houden met elektronische communicatienetwerken als gedefinieerd in artikel 2, punt 1, van Richtlijn (EU) 2018/1972 van het Europees Parlement en de Raad²¹;

²¹ Richtlijn (EU) 2018/1972 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie (PB L 321 van 17.12.2018, blz. 36).

- b) die verband houden met elektronischecommunicatiediensten als gedefinieerd in artikel 2, punt 4, van Richtlijn (EU) 2018/1972, met uitzondering van die welke verband houden met nummeronafhankelijke interpersoonlijke communicatiediensten als gedefinieerd in artikel 2, punt 7, van die richtlijn.
4. Deze verordening doet met betrekking tot interpersoonlijke communicatiediensten geen afbreuk aan de bevoegdheden en verantwoordelijkheden die krachtens artikel 61 van Richtlijn (EU) 2018/1972 zijn toegekend aan de nationale regelgevende instanties en andere bevoegde instanties.
5. De lidstaten leggen de poortwachters geen verdere wettelijke of bestuursrechtelijke verplichtingen op om betwistbare en eerlijke markten te garanderen. Niets in deze verordening belet de lidstaten om ondernemingen, met inbegrip van ondernemingen die kernplatformdiensten aanbieden, met het Unierecht verenigbare verplichtingen op te leggen voor aangelegenheden die buiten het toepassingsgebied van deze verordening vallen, voor zover deze verplichtingen niet voortvloeien uit het feit dat de betrokken ondernemingen de status van poortwachter in de zin van deze verordening hebben.
6. Deze verordening doet geen afbreuk aan de toepassing van de artikelen 101 en 102 VWEU. Zij doet evenmin afbreuk aan de toepassing: van nationale mededingingsregels die mededingingsversturende overeenkomsten, besluiten van ondernemersverenigingen, onderling afgestemde feitelijke gedragingen en misbruik van machtsposities verbieden, van nationale mededingingsregels die andere vormen van eenzijdige gedragingen verbieden, voor zover deze worden toegepast op andere ondernemingen dan poortwachters, of erop neerkomen dat aanvullende verplichtingen aan poortwachters worden opgelegd, en van Verordening (EG) nr. 139/2004 van de Raad²² en nationale regels inzake controle op concentraties.
7. De Commissie en de lidstaten werken samen en stemmen hun handhavingsmaatregelen onderling af op basis van de beginselen en regels van artikel 32 a.

²² Verordening (EG) nr. 139/2004 van de Raad van 20 januari 2004 betreffende de controle op concentraties van ondernemingen (de "EG-concentratieverordening") (PB L 24 van 29.1.2004, blz. 1).

Artikel 2
Definities

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

- (1) "poortwachter": een overeenkomstig artikel 3 aangewezen onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt;
- (2) "kernplatformdienst": een van de volgende diensten:
 - a) onlinetussenhandelsdienst;
 - b) onlinezoekmachine;
 - c) online socialenetwerkdienst;
 - d) videoplatformdienst;
 - e) nummeronafhankelijke interpersoonlijke communicatiedienst;
 - f) besturingssysteem;
 - g) cloudcomputingdienst;
 - h) advertentiediensten, waaronder advertentienetwerken, advertentie-uitwisselingsdiensten en andere advertentietussenhandelsdiensten, aangeboden door een onderneming die een van de onder a) tot en met g) genoemde kernplatformdiensten aanbiedt;
- (3) "dienst van de informatiemaatschappij": een dienst in de zin van artikel 1, lid 1, punt b), van Richtlijn (EU) 2015/1535;
- (4) "digitale sector": de sector van producten en diensten die worden geleverd door middel van of via diensten van de informatiemaatschappij;

- (5) "onlinetussenhandelsdienst": dienst als gedefinieerd in artikel 2, punt 2, van Verordening (EU) 2019/1150;
- (6) "onlinezoekmachine": een digitale dienst als gedefinieerd in artikel 2, punt 5, van Verordening (EU) 2019/1150;
- (7) "online socialenetwerkdienst": een platform dat eindgebruikers in staat stelt via meerdere apparaten met elkaar in verbinding te treden, inhoud te delen en te ontdekken en met elkaar te communiceren, met name via chats, posts, video's en aanbevelingen;
- (8) "videoplatformdienst": een dienst als gedefinieerd in artikel 1, lid 1, punt a bis, van Richtlijn 2010/13/EU²³;
- (9) "nummeronafhankelijke interpersoonlijke communicatiedienst": een dienst als gedefinieerd in artikel 2, punt 7, van Richtlijn (EU) 2018/1972;
- (10) "besturingssysteem": systeemsoftware die de basisfuncties van de hardware of software regelt en softwaretoepassingen daarop mogelijk maakt;
- (11) "cloudcomputingdienst": een digitale dienst in de zin van artikel 4, punt 19, van Richtlijn (EU) 2016/1148 van het Europees Parlement en de Raad²⁴;
- (12) "appstore": een soort onlinetussenhandelsdienst die gericht is op softwaretoepassingen als te verstrekken product of dienst;
- (13) "softwaretoepassing": een digitaal product dat of een digitale dienst die op een besturingssysteem draait;

²³ Richtlijn 2010/13/EU van het Europees Parlement en de Raad van 10 maart 2010 betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten) (PB L 95 van 15.4.2010, blz. 1).

²⁴ Richtlijn (EU) 2016/1148 van het Europees Parlement en de Raad van 6 juli 2016 houdende maatregelen voor een hoog gemeenschappelijk niveau van beveiliging van netwerk- en informatiesystemen in de Unie (PB L 194 van 19.7.2016, blz. 1).

- (14) "ondersteunende dienst": dienst die wordt aangeboden in de context van of samen met kernplatformdiensten, met inbegrip van betalingsdiensten als gedefinieerd in artikel 4, punt 3, van Richtlijn (EU) 2015/2366 en technische diensten ter ondersteuning van het aanbieden van betalingsdiensten als omschreven in artikel 3, punt j), van Richtlijn (EU) 2015/2366 alsmede fulfilment-, identificatie- of advertentiediensten;
- (15) "identificatiedienst": een type ondersteunende dienst die om het even welke soort verificatie van de identiteit van eindgebruikers of zakelijke gebruikers mogelijk maakt, ongeacht de gebruikte technologie;
- (16) "eindgebruiker": elke natuurlijke of rechtspersoon die gebruikmaakt van kernplatformdiensten anders dan als zakelijke gebruiker;
- (17) "zakelijke gebruiker": een natuurlijke of rechtspersoon die in commerciële of professionele hoedanigheid gebruikmaakt van kernplatformdiensten ten behoeve van of in het kader van het aanbieden van goederen of diensten aan eindgebruikers;
- (18) "rangschikking": het relatieve belang dat wordt gegeven aan goederen of diensten die worden aangeboden via onlinetussenhandelsdiensten zoals online socialenetwerkdiensten en videoplatformdiensten, of de relevantie die onlinezoekmachines geven aan zoekresultaten, zoals gepresenteerd, georganiseerd of meegedeeld door respectievelijk de ondernemingen die onlinetussenhandelsdiensten aanbieden of de ondernemingen die online onlinezoekmachines aanbieden, ongeacht de voor die presentatie, organisatie of communicatie gebruikte technologische middelen;
- (19) "gegevens": elke digitale weergave van handelingen, feiten of informatie en elke compilatie van dergelijke handelingen, feiten of informatie, ook in de vorm van geluidsopnamen, visuele of audiovisuele opnamen;
- (20) "persoonsgegevens": alle informatie als gedefinieerd in artikel 4, punt 1, van Verordening (EU) 2016/679;
- (21) "niet-persoonsgebonden gegevens": andere informatie dan persoonsgegevens als gedefinieerd in artikel 4, punt 1, van Verordening (EU) 2016/679;

- (22) "onderneming": alle verbonden bedrijven of verbonden ondernemingen die een groep vormen door de directe of indirecte zeggenschap over een bedrijf of onderneming door een ander(e) en die een economische activiteit uitoefenen, ongeacht hun rechtsvorm en de wijze waarop zij worden gefinancierd;
- (23) "zeggenschap": de mogelijkheid om een beslissende invloed uit te oefenen op een onderneming, in de zin van artikel 3, lid 2, van Verordening (EG) nr. 139/2004;
- (24) "omzet": het door een onderneming verkregen bedrag in de zin van artikel 5, lid 1, van Verordening (EG) nr. 139/2004;
- (25) "profilering": profilering als gedefinieerd in artikel 4, punt 4, van Verordening (EU) 2016/679;
- (26) "toestemming": toestemming als gedefinieerd in artikel 4, punt 11, van Verordening (EU) 2016/679;
- (27) "nationale rechterlijke instantie": een rechterlijke instantie van een lidstaat in de zin van artikel 267 VWEU.

Hoofdstuk II

Poortwachters

Artikel 3

Aanwijzing van poortwachters

1. Een onderneming wordt als poortwachter aangewezen indien deze:
 - a) een aanzienlijke impact heeft op de interne markt;
 - b) een kernplatformdienst aanbiedt die voor zakelijke gebruikers een belangrijke toegangspoort tot eindgebruikers vormt; en
 - c) met betrekking tot haar activiteiten een stevig verankerde en duurzame positie inneemt of naar verwachting in de nabije toekomst een dergelijke positie zal innemen.

2. Een onderneming wordt geacht te voldoen aan:
- a) de eis van lid 1, punt a), indien zij in de laatste drie boekjaren in de Europese Economische Ruimte (EER) een jaaromzet van ten minste 6,5 miljard EUR heeft behaald, of indien haar gemiddelde marktkapitalisatie of een gelijkwaardige reële marktwaarde in het laatste boekjaar ten minste 65 miljard EUR bedroeg, en indien zij in ten minste drie lidstaten dezelfde kernplatformdienst aanbiedt;
 - b) de eis van lid 1, punt b), indien zij een kernplatformdienst aanbiedt met ten minste 45 miljoen maandelijks actieve eindgebruikers die in de Unie zijn gevestigd of zich aldaar bevinden en ten minste 10 000 jaarlijks actieve, in de Unie gevestigde zakelijke gebruikers in het laatste boekjaar. De maandelijks actieve eindgebruikers en de jaarlijks actieve zakelijke gebruikers worden geïdentificeerd en hun aantal wordt berekend volgens de methode in de bijlage bij deze verordening.

Voor de toepassing van dit punt wordt met maandelijks actieve eindgebruikers het gemiddelde aantal maandelijks actieve eindgebruikers gedurende het grootste deel van het laatste boekjaar bedoeld;
 - c) de eis van lid 1, punt c), indien in elk van de laatste drie boekjaren aan de in punt b) genoemde drempels is voldaan.
3. Indien een onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt aan alle drempels van lid 2 voldoet, stelt zij de Commissie daarvan in kennis binnen twee maanden nadat deze drempels zijn bereikt, en verstrekt zij de Commissie de relevante informatie betreffende de kwantitatieve drempels van lid 2. Die kennisgeving bevat de relevante informatie betreffende de kwantitatieve drempels van lid 2 voor elk van de kernplatformdiensten van de onderneming die aan de drempels van lid 2, punt b), voldoet.

Indien de Commissie van oordeel is dat een onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt, aan alle kwantitatieve drempels van lid 2 voldoet, maar niet de in de eerste alinea van dit lid bedoelde vereiste informatie heeft verstrekt, dan verzoekt zij die onderneming overeenkomstig artikel 19 de relevante informatie betreffende de kwantitatieve drempels van lid 2 binnen tien werkdagen te verstrekken. Ook als de onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt, geen gehoor geeft aan dit verzoek van de Commissie overeenkomstig artikel 19, kan de Commissie die onderneming als poortwachter aanwijzen op basis van andere informatie waarover zij beschikt. Geeft de onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt wel gehoor aan het verzoek, dan past de Commissie de procedure van lid 4 toe.

4. De Commissie wijst onverwijld en uiterlijk 45 werkdagen na ontvangst van de in lid 3 bedoelde volledige informatie de kernplatformdiensten aanbiedende onderneming die aan alle drempels van lid 2 voldoet, aan als poortwachter, tenzij die onderneming in haar kennisgeving voldoende onderbouwde argumenten aanvoert om aan te tonen dat zij, in de omstandigheden waarin de betrokken kernplatformdienst actief is, bij wijze van uitzondering niet aan de eisen van lid 1 voldoet, ondanks het feit dat zij aan alle drempels van lid 2 voldoet.

Indien de onderneming dergelijke voldoende onderbouwde argumenten aanvoert om aan te tonen dat zij bij wijze van uitzondering niet aan de eisen van lid 1 voldoet, ondanks het feit dat zij aan alle drempels van lid 2 voldoet, wijst de Commissie de onderneming overeenkomstig de procedure van artikel 15, lid 3, als poortwachter aan indien zij van oordeel is dat de onderneming niet heeft kunnen aantonen dat de betrokken door haar aangeboden kernplatformdienst niet aan de eisen van lid 1 voldoet.

Indien de onderneming een kernplatformdienst aanbiedt die voldoet aan de kwantitatieve drempels van lid 2, maar overeenkomstig dit lid voldoende onderbouwde argumenten heeft aangevoerd om aan te tonen dat zij niet aan de eisen van lid 1 voldoet, in significante mate de door de Commissie gelaste onderzoeksmaatregelen ter beoordeling van de argumenten van de onderneming niet naleeft, ook niet nadat zij is verzocht binnen een redelijke termijn aan de eisen te voldoen en opmerkingen in te dienen, dan heeft de Commissie het recht deze onderneming als poortwachter aan te wijzen.

5. De Commissie is overeenkomstig artikel 37 bevoegd om gedelegeerde handelingen vast te stellen ter aanvulling van deze verordening met een nadere specificatie van de methode om te bepalen of aan de in lid 2 vastgestelde kwantitatieve drempels is voldaan, en om deze methode waar nodig regelmatig aan te passen aan marktontwikkelingen en technologische ontwikkelingen.
- 5a. De Commissie is bevoegd overeenkomstig artikel 37 gedelegeerde handelingen vast te stellen om de in de bijlage bij deze verordening vastgestelde methode ter meting van het aantal maandelijks actieve eindgebruikers en jaarlijks actieve zakelijke gebruikers regelmatig aan te passen aan de technologische en andere ontwikkelingen bij de kernplatformdiensten.
6. De Commissie kan, handelend volgens de procedure van artikel 15, elke onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt en die aan elk van de eisen van lid 1, maar niet aan elk van de drempels van lid 2 voldoet, als poortwachter aanwijzen.

Daartoe houdt de Commissie rekening met een aantal of het geheel van de volgende elementen, voor zover relevant voor de betrokken onderneming:

- a) de omvang, waaronder omzet en marktkapitalisatie, de activiteiten en de positie van de onderneming in kwestie;
- b) het aantal zakelijke gebruikers dat de kernplatformdienst gebruikt om eindgebruikers te bereiken, alsmede het aantal eindgebruikers;

- c) netwerkeffecten en gegevensgestuurde voordelen, met name met betrekking tot de toegang van de onderneming tot en het verzamelen door de onderneming van persoonsgegevens en niet-persoonsgebonden gegevens of de analysecapaciteiten van de onderneming;
- d) schaal- en breedtevoordelen waarvan de onderneming profiteert, ook met betrekking tot gegevens;
- e) lock-in van zakelijke gebruikers of eindgebruikers, onder andere via overstapkosten en gedragsbias waardoor het vermogen van zakelijke gebruikers en eindgebruikers om over te stappen of te multihomen, wordt verminderd;
- f) een bedrijfsstructuur in de vorm van een conglomeraat of een verticale integratie van de onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt, waardoor bijvoorbeeld kruis-subsidiëring of een combinatie van gegevens uit verschillende bronnen mogelijk wordt;
- g) andere structurele bedrijfs- of dienstenkenmerken.

Bij haar beoordeling houdt de Commissie rekening met de te verwachten ontwikkelingen van deze elementen.

Indien een onderneming die een kernplatformdienst aanbiedt, niet aan de kwantitatieve drempels van lid 2 voldoet en in significante mate de door de Commissie gelaste onderzoeksmaatregelen niet naleeft, ook niet nadat zij is verzocht binnen een redelijke termijn aan de eisen te voldoen en opmerkingen in te dienen, dan heeft de Commissie het recht deze onderneming op basis van beschikbare gegevens als poortwachter aan te wijzen.

7. Voor elke overeenkomstig lid 4 of lid 6 als poortwachter aangewezen onderneming voorziet de Commissie het aanwijzingsbesluit van een lijst met de betrokken kernplatformdiensten die binnen dezelfde onderneming worden aangeboden en die afzonderlijk voor zakelijke gebruikers een belangrijke toegangspoort tot eindgebruikers vormen, als bedoeld in lid 1, punt b).
8. De poortwachter voldoet binnen zes maanden nadat een kernplatformdienst in het in lid 7 van dit artikel bedoelde aanwijzingsbesluit is opgenomen, aan de verplichtingen van de artikelen 5 en 6.

Artikel 4

Herziening van de status van poortwachters

1. De Commissie kan op verzoek of op eigen initiatief te allen tijde een overeenkomstig artikel 3 vastgesteld besluit heroverwegen, wijzigen of intrekken, om een van de volgende redenen:
 - a) er is een wezenlijke verandering opgetreden in de feiten waarop het besluit berust;
 - b) het besluit berust op onvolledige, onjuiste of misleidende informatie.
2. De Commissie beziet regelmatig, en ten minste om de vier jaar, of de aangewezen poortwachters nog steeds aan de eisen van artikel 3, lid 1, voldoen, dan wel of nieuwe ondernemingen die kernplatformdiensten aanbieden dat inmiddels doen. Bij de periodieke evaluatie wordt ook onderzocht of de lijst van kernplatformdiensten van de poortwachter, die afzonderlijk voor zakelijke gebruikers een belangrijke toegangspoort tot eindgebruikers vormen, als bedoeld in artikel 3, lid 1, punt b), moet worden aangepast.

Indien de Commissie op basis van de evaluatie overeenkomstig de eerste alinea vaststelt dat de feiten op basis waarvan ondernemingen die kernplatformdiensten aanbieden als poortwachter zijn aangewezen, zijn gewijzigd, stelt zij overeenkomstig de in artikel 37a, lid 2, bedoelde raadplegingsprocedure een besluit vast tot bevestiging, wijziging of intrekking van haar eerdere besluit tot aanwijzing als poortwachter van de onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt.

3. De Commissie publiceert en actualiseert op continue basis een lijst van poortwachters en de lijst van de kernplatformdiensten waarvoor de poortwachters aan de verplichtingen van de artikelen 5 en 6 moeten voldoen.

HOOFDSTUK III

Praktijken van poortwachters die de betwistbaarheid beperken of oneerlijk zijn

Artikel 5

Verplichtingen voor poortwachters

Met betrekking tot elk van zijn in het aanwijzingsbesluit overeenkomstig artikel 3, lid 7, geïdentificeerde kernplatformdiensten doet een poortwachter het volgende:

- a) hij combineert van een van die kernplatformdiensten afkomstige persoonsgegevens niet met persoonsgegevens die van andere door hem aangeboden kernplatformdiensten of diensten afkomstig zijn, of met persoonsgegevens van diensten van derden, en meldt eindgebruikers niet aan op andere van zijn diensten met het doel persoonsgegevens te combineren, tenzij de eindgebruiker de specifieke keuze heeft gekregen en toestemming heeft verleend in de zin van artikel 6, lid 1, punt a), van Verordening (EU) 2016/679. De poortwachter kan zich in voorkomend geval ook beroepen op de rechtsgrondslag in artikel 6, lid 1, punten c), d) en e), van Verordening (EU) 2016/679;
- b) hij laat zakelijke gebruikers toe om eindgebruikers via onlinetussenhandelsdiensten van derden dezelfde producten of diensten aan te bieden tegen prijzen of onder voorwaarden die verschillen van en met name gunstiger zijn dan die welke via zijn eigen online-tussenhandelsdiensten worden aangeboden;
- c) hij laat zakelijke gebruikers toe om aanbiedingen, ook onder andere voorwaarden, kenbaar te maken en aan te bieden aan eindgebruikers die via de kernplatformdienst of via andere kanalen zijn verworven, en om contracten met die eindgebruikers te sluiten, ongeacht of zij daarvoor al dan niet gebruikmaken van de kernplatformdiensten van de poortwachter;

- ca) hij laat eindgebruikers toe om via zijn kernplatformdiensten toegang te krijgen tot en gebruik te maken van inhoud, abonnementen, functies of andere artikelen door middel van de softwaretoepassing van een zakelijke gebruiker, indien deze artikelen door de eindgebruikers van de desbetreffende zakelijke gebruiker zijn gekocht zonder gebruik te maken van zijn kernplatformdiensten;
- d) hij belet zakelijke gebruikers en eindgebruikers niet of beperkt hen niet in hun mogelijkheden om problemen in verband met de niet-naleving door hem van het desbetreffende Unierecht of nationale recht in het kader van praktijken van poortwachters, te melden bij een bevoegde overheidsinstantie, zoals een nationale rechterlijke instantie. Dit laat het recht van zakelijke gebruikers en poortwachters om de voorwaarden voor het gebruik van rechtmatige klachtenafhandelingsmechanismen in hun overeenkomsten op te nemen onverlet;
- e) hij verlangt van zakelijke gebruikers of eindgebruikers niet dat zij in het kader van diensten die zij via zijn kernplatformdiensten aanbieden, gebruikmaken van een identificatie- of betalingsdienst van hem, en in het geval van zakelijke gebruikers evenmin dat zij een dergelijke dienst aanbieden of daarmee interageren;
- f) hij verplicht zakelijke gebruikers of eindgebruikers niet zich te abonneren op of zich te registreren bij nog andere kernplatformdiensten die overeenkomstig artikel 3 zijn geïdentificeerd of die voldoen aan de drempels van artikel 3, lid 2, punt b), als voorwaarde voor toegang tot, inschrijving op of registratie op een van hun overeenkomstig dat artikel geïdentificeerde kernplatformdiensten;
- g) hij verstrekt de adverteerders en uitgevers aan wie hij advertentiediensten verleent op hun verzoek kosteloos en binnen een maand na ontvangst van het verzoek informatie over de prijs die de adverteerder en de uitgever hebben betaald, alsook over het bedrag of de vergoeding die aan de uitgever is betaald, voor de publicatie van een bepaalde advertentie en voor elk van de door de poortwachter geleverde betrokken advertentiediensten.

Artikel 6

Verplichtingen voor poortwachters die nader kunnen worden gespecificeerd op grond van artikel 7

1. Met betrekking tot elk van zijn in het aanwijzingsbesluit overeenkomstig artikel 3, lid 7, geïdentificeerde kernplatformdiensten doet een poortwachter het volgende:
 - a) indien hij de concurrentie met zakelijke gebruikers aangaat, onthoudt hij zich van het gebruik van gegevens die niet openbaar beschikbaar zijn en die worden gegenereerd in het kader van het gebruik van zijn desbetreffende kernplatformdiensten of ondersteunende diensten door die zakelijke gebruikers, inclusief de eindgebruikers van die zakelijke gebruikers, of die worden verstrekt door die zakelijke gebruikers van zijn kernplatformdiensten of ondersteunende diensten of door de eindgebruikers van die zakelijke gebruikers;
 - b) hij laat eindgebruikers toe en stelt hen technisch in staat om softwaretoepassingen op een besturingssysteem dat door hem ter beschikking is gesteld of waarover hij daadwerkelijk zeggenschap heeft, op eender welk moment even gemakkelijk te verwijderen als toepassingssoftware die zij zelf hebben geïnstalleerd, alsmede om standaardinstellingen op een besturingssysteem die eindgebruikers naar door hem aangeboden producten of diensten sturen of leiden, te wijzigen, onverminderd de mogelijkheid voor hem om die verwijdering te beperken met betrekking tot softwaretoepassingen die essentieel zijn voor de werking van het besturingssysteem of van het apparaat en die in technisch opzicht niet op zichzelf door derden kunnen worden aangeboden;

- c) hij laat toe en maakt het technisch mogelijk om softwaretoepassingen of appstores van derden die gebruikmaken van of in wisselwerking staan met zijn besturings-systemen, te installeren, effectief te gebruiken en interoperabel te maken, en maakt de toegang tot deze softwaretoepassingen of appstores met andere middelen dan zijn betrokken kernplatformdiensten mogelijk. Het wordt hem niet belet maatregelen – voor zover deze strikt noodzakelijk en evenredig zijn – te treffen om ervoor te zorgen dat softwaretoepassingen of appstores van derden de integriteit van de door hem ter beschikking gestelde hardware of besturingssystemen, niet in gevaar brengen, maar hij is wel gehouden dit naar behoren te motiveren. Voorts wordt het hem niet belet om maatregelen – voor zover deze strikt noodzakelijk en evenredig zijn – te treffen waarmee eindgebruikers de veiligheid met betrekking tot softwaretoepassingen of appstores van derden kunnen beschermen;
- d) hij geeft in rangschikkingen geen gunstigere behandeling aan door hem zelf aangeboden diensten en producten in vergelijking met soortgelijke diensten of producten van derden, en past eerlijke en niet-discriminerende voorwaarden voor die rangschikking toe;
- e) hij legt geen technische of andersoortige beperkingen op aan het vermogen van eindgebruikers om over te stappen en zich te abonneren op andere software-toepassingen en diensten waartoe via zijn besturingssysteem toegang kan worden verkregen, ook wat betreft de keuze van internettoegangsdiensten voor eindgebruikers;

- f) hij maakt het zakelijke gebruikers en ondernemingen die ondersteunende diensten aanbieden mogelijk om toegang te krijgen tot en te interageren met dezelfde functies van het besturingssysteem, van de hardware of van de software die beschikbaar zijn of door hem worden gebruikt bij het verlenen van ondersteunende diensten. In deze gevallen moeten de toegangs- en interoperabiliteitsvoorwaarden billijk, redelijk en niet-discriminerend zijn. De poortwachter doet geen afbreuk aan de voorwaarden of de kwaliteit van de aan zakelijke gebruikers of ondernemingen die ondersteunende diensten aanbieden geboden toegang en interoperabiliteit. De poortwachter wordt niet belet strikt noodzakelijke en evenredige maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat ondersteunende diensten van derden de integriteit van de door hem ter beschikking gestelde functies van het besturingssysteem, van de hardware of van de software niet in gevaar brengen, maar is wel gehouden dit naar behoren te motiveren;
- g) hij biedt adverteerders en uitgevers of door adverteerders en uitgevers gemachtigde derden op hun verzoek kosteloos toegang tot zijn instrumenten voor prestatiemeting en tot de informatie die adverteerders en uitgevers nodig hebben om zelf een onafhankelijke verificatie uit te voeren van hun advertentieportefeuille, met inbegrip van geaggregeerde gegevens;
- h) hij biedt eindgebruikers of door een eindgebruiker gemachtigde derden op hun verzoek kosteloos de mogelijkheid om de middels hun activiteiten in het kader van het gebruik van de relevante kernplatformdiensten gegenereerde gegevens effectief over te dragen, en stelt met name kosteloos instrumenten ter beschikking om de daadwerkelijke uitoefening van die gegevensoverdraagbaarheid te vergemakkelijken, in overeenstemming met Verordening (EU) 2016/679, onder meer door continue toegang in real time te bieden;

- i) hij biedt zakelijke gebruikers of door een zakelijke gebruiker gemachtigde derden op hun verzoek kosteloos en op doeltreffende, hoogwaardige wijze continue en realtime toegang tot en gebruik van geaggregeerde of niet-geaggregeerde gegevens - persoonsgegevens inbegrepen - die worden verstrekt voor of gegenereerd in het kader van het gebruik van de betrokken kernplatformdiensten of ondersteunende diensten door die zakelijke gebruikers en door de eindgebruikers die betrokken zijn bij de door die zakelijke gebruikers geleverde producten of diensten; hij maakt de toegang tot en het gebruik van persoonsgegevens alleen mogelijk indien deze rechtstreeks verband houden met het gebruik door de eindgebruiker van de door de betrokken zakelijke gebruiker via de betrokken kernplatformdienst aangeboden producten of diensten, en indien de eindgebruiker toestemming geeft voor een dergelijke uitwisseling;
- j) hij verleent alle derde ondernemingen die onlinezoekmachines aanbieden, op hun verzoek, onder eerlijke, redelijke en niet-discriminerende voorwaarden, toegang tot gegevens over rangschikkingen, zoekopdrachten, kliks en weergaven in verband met gratis en betaalde zoekopdrachten die door eindgebruikers op onlinezoekmachines van de poortwachter zijn gegenereerd, mits de gegevens over zoekopdrachten, kliks en weergaven die persoonsgegevens zijn, geanonimiseerd worden;
- k) hij past eerlijke, redelijke en niet-discriminerende algemene voorwaarden toe voor de toegang door zakelijke gebruikers tot zijn overeenkomstig artikel 3 van deze verordening aangewezen appstore;
- l) hij stelt geen onevenredige voorwaarden aan het opzeggen van een kernplatformdienst en zorgt ervoor dat de opzeggingsvoorwaarden zonder onnodige moeilijkheden kunnen worden ingeroepen.

2. Voor de toepassing van lid 1, punt a), omvatten niet openbaar beschikbare gegevens alle door zakelijke gebruikers gegenereerde geaggregeerde en niet-geaggregeerde gegevens die kunnen worden afgeleid uit of verzameld aan de hand van de commerciële activiteiten van zakelijke gebruikers of hun klanten op de kernplatformdienst van de poortwachter.

3. In voorkomend geval kan de Commissie overeenkomstig artikel 10 een gedelegeerde handeling vaststellen teneinde een of meer van de in lid 1 genoemde verplichtingen uit te breiden tot andere in artikel 2, punt 2), genoemde kernplatformdiensten.

Artikel 7

Naleving van verplichtingen voor poortwachters

1. De poortwachter ziet toe op en levert bewijs voor de naleving van de bij de artikelen 5 en 6 vastgestelde verplichtingen. De maatregelen die de poortwachter uitvoert om aan de in de artikelen 5 en 6 vastgestelde verplichtingen te voldoen, zijn doeltreffend voor de verwezenlijking van de doelstelling van de desbetreffende verplichting. De poortwachter zorgt ervoor dat deze maatregelen worden uitgevoerd in overeenstemming met het toepasselijk recht, meer in het bijzonder Verordening (EU) 2016/679 en Richtlijn 2002/58/EG, en met de wetgeving inzake cyberbeveiliging, consumentenbescherming en productveiligheid.
2. De Commissie kan op eigen initiatief of op verzoek van een poortwachter overeenkomstig lid 3, een procedure overeenkomstig artikel 18 inleiden en bij een besluit dat overeenkomstig de in artikel 37a, lid 2, bedoelde raadplegingsprocedure wordt vastgesteld, nader bepalen welke maatregelen de betrokken poortwachter moet treffen om daadwerkelijk te voldoen aan de verplichtingen van artikel 6, en in geval van ontduiking overeenkomstig artikel 11, lid 4, aan de verplichtingen van de artikelen 5 en 6. De Commissie neemt een besluit overeenkomstig dit lid binnen zes maanden na inleiding van de procedure overeenkomstig artikel 18.
3. De poortwachter kan de Commissie verzoeken een dialoog aan te gaan om te bepalen of de maatregelen die hij voornemens is uit te voeren of ten uitvoer heeft gelegd teneinde te voldoen aan artikel 6, doeltreffend zijn om in zijn specifieke omstandigheden het doel van de desbetreffende verplichting te verwezenlijken.

De Commissie bepaalt zelf of zij die dialoog al dan niet aangaat, zulks met inachtneming van de beginselen van gelijke behandeling, evenredigheid en behoorlijk bestuur.

Een poortwachter dient bij zijn verzoek een met redenen omklede kennisgeving in om met name uit te leggen waarom de maatregelen die hij voornemens is uit te voeren of ten uitvoer heeft gelegd, doeltreffend zijn voor de verwezenlijking van de doelstelling van de desbetreffende verplichting in de specifieke omstandigheden.

4. In procedures op grond van lid 2 kan de Commissie belanghebbende derden uitnodigen hun opmerkingen op de door de poortwachter te treffen maatregelen in te dienen.
5. De leden 2 en 3 van dit artikel laten de bevoegdheden van de Commissie op grond van de artikelen 25, 26 en 27 onverlet.
6. Met het oog op de vaststelling van het in lid 2 bedoelde besluit deelt de Commissie haar voorlopige bevindingen binnen drie maanden na de inleiding van de procedure mee. In de voorlopige bevindingen licht de Commissie toe welke maatregelen zij overweegt te nemen of welke maatregelen volgens haar door de betrokken poortwachter moeten worden genomen om de bezwaren in de voorlopige bevindingen doeltreffend aan te pakken. Belanghebbende derden kan worden verzocht binnen een door de Commissie vastgestelde termijn opmerkingen over de belangrijkste elementen van de voorlopige bevindingen in te dienen.
7. Bij het specificeren van de in lid 2 bedoelde maatregelen zorgt de Commissie ervoor dat de maatregelen doeltreffend zijn voor de verwezenlijking van de doelstellingen van de desbetreffende verplichting en evenredig zijn in de specifieke omstandigheden van de poortwachter en de betrokken dienst.
8. Voor het specificeren van de verplichtingen uit hoofde van artikel 6, lid 1, punten j) en k), beoordeelt de Commissie tevens of de voorgenomen of uitgevoerde maatregelen waarborgen dat er geen resterend onevenwicht is tussen de rechten en de plichten voor zakelijke gebruikers en of de maatregelen zelf de poortwachter geen voordeel verschaffen dat niet in verhouding staat tot de dienst die de poortwachter aan zakelijke gebruikers verleent.

Artikel 8
Opschorting

1. Bij wijze van uitzondering kan de Commissie, op een met redenen omkleed verzoek van de poortwachter, bij een overeenkomstig de in artikel 37a, lid 2, bedoelde raadplegings-procedure vastgesteld besluit, een in de artikelen 5 en 6 bedoelde specifieke verplichting voor een bij artikel 3, lid 7, vastgestelde kernplatformdienst geheel of gedeeltelijk opschorten, indien de poortwachter aantoont dat de naleving van die specifieke verplichting, als gevolg van uitzonderlijke omstandigheden buiten zijn wil, de economische levensvatbaarheid van zijn activiteiten in de Unie in gevaar zou brengen, en slechts voor zover en zolang nodig om deze bedreiging voor zijn levensvatbaarheid aan te pakken. In haar opschortingsbesluit kan de Commissie bepalen met welke tussenpozen van minder dan een jaar het besluit overeenkomstig lid 2 wordt herzien. De Commissie streeft ernaar het opschortingsbesluit onverwijld en uiterlijk drie maanden na ontvangst van een volledig met redenen omkleed verzoek vast te stellen.
2. Indien de opschorting overeenkomstig lid 1 wordt verleend, herziet de Commissie ten minste jaarlijks haar opschortingsbesluit. Na een dergelijke herziening heft de Commissie de opschorting geheel of gedeeltelijk op, of besluit zij dat nog steeds aan de voorwaarden van lid 1 wordt voldaan.
3. In dringende gevallen kan de Commissie op een met redenen omkleed verzoek van een poortwachter de toepassing van de desbetreffende verplichting op een of meer afzonderlijke kernplatformdiensten reeds vóór het in lid 1 bedoelde besluit voorlopig opschorten.

Wanneer de Commissie het verzoek beoordeelt, houdt zij met name rekening met de gevolgen van de naleving van de specifieke verplichting voor de economische levensvatbaarheid van de activiteiten van de poortwachter in de Unie alsook voor derden. Aan de opschorting kunnen voorwaarden en verplichtingen worden verbonden die door de Commissie worden vastgesteld om een eerlijk evenwicht te bewaren tussen deze belangen en de doelstellingen van deze verordening. Een dergelijk verzoek kan te allen tijde worden gedaan en ingewilligd in afwachting van de beoordeling van de Commissie overeenkomstig lid 1.

Artikel 9

Vrijstelling om redenen van de volksgezondheid of de openbare veiligheid

1. De Commissie kan, op een met redenen omkleed verzoek van een poortwachter of op eigen initiatief, bij besluit dat wordt vastgesteld overeenkomstig de in artikel 37a, lid 2, bedoelde raadplegingsprocedure, de poortwachter geheel of gedeeltelijk vrijstellen van een specifieke verplichting van de artikelen 5 en 6 met betrekking tot een overeenkomstig artikel 3, lid 7, geïdentificeerde individuele kernplatformdienst, indien een dergelijke vrijstelling gerechtvaardigd is om de in lid 2 van dit artikel genoemde redenen. De Commissie stelt het vrijstellingsbesluit onverwijld en uiterlijk drie maanden na ontvangst van een volledig met redenen omkleed verzoek vast.
 - 1a. Wanneer overeenkomstig lid 1 een vrijstelling wordt verleend, herziet de Commissie haar vrijstellingsbesluit indien de reden voor de vrijstelling niet meer bestaat, of ten minste elk jaar. Na een dergelijke herziening heft de Commissie de vrijstelling geheel of gedeeltelijk op of besluit zij dat nog steeds aan de voorwaarden van lid 1 wordt voldaan.
2. Een vrijstelling overeenkomstig lid 1 kan alleen worden verleend op grond van de bescherming van:
 - b) de volksgezondheid;
 - c) de openbare veiligheid.
3. In dringende gevallen kan de Commissie op een met redenen omkleed verzoek van een poortwachter of op eigen initiatief de toepassing van de desbetreffende verplichting op een of meer afzonderlijke kernplatformdiensten reeds vóór het in lid 1 bedoelde besluit voorlopig opschorten.

Wanneer de Commissie het verzoek beoordeelt, houdt zij met name rekening met de gevolgen van de naleving van de specifieke verplichting op de in lid 2 vermelde gronden, en met het effect op de betrokken poortwachter en derden. Aan de opschorting kunnen voorwaarden en verplichtingen worden verbonden die door de Commissie worden vastgesteld om een eerlijk evenwicht te bewaren tussen de doelstellingen van de gronden van lid 2 en de doelstellingen van deze verordening. Een dergelijk verzoek kan te allen tijde worden gedaan en ingewilligd in afwachting van de beoordeling van de Commissie overeenkomstig lid 1.

Artikel 9a

Verslaglegging

1. Binnen zes maanden na zijn aanwijzing overeenkomstig artikel 3 en met toepassing van artikel 3, lid 8, dient de poortwachter bij de Commissie een verslag in met een gedetailleerde en transparante beschrijving van de maatregelen die hij heeft genomen om de naleving van de in de artikelen 5 en 6 vastgestelde verplichtingen te waarborgen. Dit verslag wordt ten minste eenmaal per jaar bijgewerkt.
2. Binnen zes maanden na zijn aanwijzing overeenkomstig artikel 3 publiceert de poortwachter een niet-vertrouwelijke samenvatting van het in lid 1 van dit artikel bedoelde verslag en verstrekt hij deze aan de Commissie. De Commissie publiceert onverwijld de niet-vertrouwelijke samenvatting van het verslag. Deze niet-vertrouwelijke samenvatting wordt bijgewerkt zodra het in lid 1 van dit artikel bedoelde verslag is bijgewerkt.

Artikel 10

Actualisering van de verplichtingen voor poortwachters

1. De Commissie is bevoegd om overeenkomstig artikel 37 gedelegeerde handelingen vast te stellen teneinde de bestaande verplichtingen van de artikelen 5 en 6 aan te vullen. Deze aanvulling op de bestaande verplichtingen gebeurt op basis van een marktonderzoek overeenkomstig artikel 17 waaruit is gebleken dat die verplichtingen moeten worden geactualiseerd om praktijken aan te pakken die de betwistbaarheid van kernplatformdiensten beperken of die oneerlijk zijn op dezelfde wijze als de praktijken waarop de verplichtingen van de artikelen 5 en 6 betrekking hebben.

Het toepassingsgebied van een overeenkomstig de eerste alinea vastgestelde gedelegeerde handeling is beperkt tot:

- (a) de uitbreiding van een verplichting die alleen geldt voor bepaalde kernplatformdiensten, tot andere in artikel 2, punt (2), genoemde kernplatformdiensten;
- (b) de uitbreiding van een verplichting ten gunste van een bepaalde groep van zakelijke gebruikers of eindgebruikers, zodat deze andere groepen van zakelijke gebruikers of eindgebruikers ten goede komt;
- (c) de vaststelling van de wijze waarop de verplichtingen van poortwachters uit hoofde van de artikelen 5 en 6 moeten worden vervuld met het oog op de daadwerkelijke nakoming ervan;
- (d) de uitbreiding van een verplichting die alleen geldt voor bepaalde ondersteunende diensten, tot andere ondersteunende diensten;
- (e) de uitbreiding van een verplichting die alleen geldt voor bepaalde soorten gegevens, tot andere soorten gegevens;
- (f) de toevoeging van aanvullende voorwaarden wanneer een verplichting bepaalde voorwaarden stelt aan het gedrag van een poortwachter; of
- (g) de toepassing van een verplichting die de relatie tussen verschillende kernplatformdiensten van de poortwachter regelt, op de relatie tussen een kernplatformdienst en andere diensten van de poortwachter.

2. Praktijken als bedoeld in lid 1 worden als oneerlijk of als beperkend voor de betwistbaarheid van kernplatformdiensten beschouwd wanneer:
- a) er een onevenwicht is tussen de rechten en plichten van zakelijke gebruikers en de poortwachter een voordeel verkrijgt van zakelijke gebruikers dat niet in verhouding staat tot de dienst die die poortwachter aan die zakelijke gebruikers verleent; of
 - b) poortwachters die praktijken toepassen, en deze praktijken innovatie kunnen belemmeren en de keuzemogelijkheden voor zakelijke gebruikers en eindgebruikers kunnen beperken, omdat ze:
 - i. de betwistbaarheid van een kernplatformdienst of andere diensten in de digitale sector blijvend beïnvloeden of dreigen te beïnvloeden als gevolg van het creëren of versterken van belemmeringen voor andere ondernemingen om als leverancier van een kernplatformdienst of andere diensten in de digitale sector toe te treden of uit te breiden; of
 - ii. voorkomen dat andere marktdeelnemers dezelfde toegang hebben tot belangrijke input als de poortwachter.

Artikel 11

Bestrijding van ontduiking

- 1a. Een onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt, mag deze diensten op geen enkele wijze segmenteren, verdelen, onderverdelen, fragmenteren of splitsen met contractuele, commerciële, technische of andere middelen om de in artikel 3, lid 2, vastgestelde kwantitatieve drempels te ontduiken.
- 1b. De Commissie kan, wanneer zij vermoedt dat een onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt praktijken als bedoeld in lid 1 toepast, verlangen dat die onderneming alle informatie meedeelt die zij nodig acht om vast te stellen of de betrokken onderneming zich bezighoudt met de fragmentering van kernplatformdiensten als bedoeld in lid -1a.

1. Een poortwachter ziet erop toe dat de verplichtingen van de artikelen 5 en 6 volledig en daadwerkelijk worden nagekomen. De verplichtingen van de artikelen 5 en 6 zijn van toepassing op de overeenkomstig artikel 3, lid 7, vermelde kernplatformdiensten en de uitvoering ervan wordt niet ondermijnd door gedragingen van de poortwachter, met inbegrip van het gebruik van gedragstechnieken of interfaceontwerp die de doeltreffendheid van de artikelen 5 en 6 zouden ondermijnen, ongeacht of dit gedrag van contractuele, commerciële, technische of andere aard is.
2. Wanneer toestemming voor het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens vereist is om naleving van deze verordening te waarborgen, neemt een poortwachter de nodige maatregelen om zakelijke gebruikers in staat te stellen rechtstreeks de vereiste toestemming te verkrijgen voor de verwerking ervan, indien dit vereist is op grond van Verordening (EU) 2016/679 en Richtlijn 2002/58/EG, of om op andere manieren aan de regels en beginselen inzake gegevensbescherming en privacy van de Unie te voldoen, onder meer door zakelijke gebruikers in voorkomend geval naar behoren geanonimiseerde gegevens te verstrekken. De poortwachter mag het verkrijgen van deze toestemming door de zakelijke gebruiker niet belastender maken dan voor zijn eigen diensten.
3. Een poortwachter zorgt niet voor een verslechtering van de voorwaarden of kwaliteit van de kernplatformdiensten die worden verleend aan zakelijke gebruikers of eindgebruikers die gebruikmaken van de in de artikelen 5 en 6 vastgestelde rechten of keuzes, of maakt de uitoefening van die rechten of keuzes niet onnodig moeilijk.
4. Wanneer een poortwachter een van de verplichtingen van artikel 5 of 6 ontduikt of tracht te ontduiken op een wijze als beschreven in de leden 1 tot en met 3, kan de Commissie een procedure inleiden overeenkomstig artikel 18 en een besluit vaststellen overeenkomstig artikel 7 waarin de maatregelen worden gespecificeerd die de betrokken poortwachter moet nemen.
5. Lid 4 laat de bevoegdheden van de Commissie op grond van de artikelen 25, 26 en 27 onverlet.

Artikel 12

Informatieplicht inzake concentraties

1. Een poortwachter informeert de Commissie over elke voorgenomen concentratie in de zin van artikel 3 van Verordening (EG) nr. 139/2004 waarbij een andere poortwachter, onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt of enige andere in de digitale sector verleende dienst betrokken is, ongeacht of deze moet worden aangemeld bij een mededingingsautoriteit van de Unie op grond van Verordening (EG) nr. 139/2004 of bij een bevoegde nationale mededingingsautoriteit op grond van nationale concentratieregels.

Een poortwachter informeert de Commissie over een dergelijke concentratie ten minste twee maanden voordat deze tot stand wordt gebracht en na de sluiting van de overeenkomst, de aankondiging van het openbaar bod of de verwerving van een zeggenschapsbelang.

2. De door de poortwachter overeenkomstig lid 1 verstrekte informatie bevat ten minste een beschrijving van de bij de concentratie betrokken ondernemingen, hun jaarlijkse omzet in de EER en hun wereldwijde jaaromzet, hun werkterrein, met inbegrip van activiteiten die rechtstreeks met de concentratie verband houden, de transactiewaarde of een schatting daarvan, een samenvatting van de concentratie, met inbegrip van de aard en de redenen ervan, en een lijst van de bij de activiteiten betrokken lidstaten.

In de informatie van de poortwachter wordt voor alle betrokken kernplatformdiensten ook een beschrijving gegeven van hun respectieve jaarlijkse omzet in de EER, hun aantal jaarlijks actieve zakelijke gebruikers en het aantal maandelijks actieve eindgebruikers.

3. Indien na een concentratie als bedoeld in lid 1 extra kernplatformdiensten afzonderlijk voldoen aan de drempels van artikel 3, lid 2, punt b), stelt de betrokken poortwachter de Commissie daarvan binnen drie maanden na de totstandbrenging van de concentratie in kennis en verstrekt hij de Commissie de in artikel 3, lid 2, bedoelde informatie.

4. De Commissie stelt de lidstaten in kennis van alle overeenkomstig lid 1 ontvangen informatie en publiceert een samenvatting van de concentratie, met vermelding van de partijen bij de concentratie, hun werkerrein, de aard van de concentratie en de lijst van de bij de activiteiten betrokken lidstaten. De Commissie houdt rekening met het gerechtvaardigde belang van de ondernemingen bij het bewaren van hun zakengeheimen.

Artikel 13

Verplichte controle

Binnen zes maanden na zijn aanwijzing overeenkomstig artikel 3 dient een poortwachter bij de Commissie een door een onafhankelijke instantie gecontroleerde beschrijving in van alle technieken voor de profilering van eindgebruikers die de poortwachter toepast op of tussen zijn overeenkomstig artikel 3 geïdentificeerde kernplatformdiensten.

De poortwachter maakt een overzicht van de gecontroleerde beschrijving openbaar, rekening houdend met mogelijke beperkingen met betrekking tot zakengeheimen. De beschrijving en het openbaar beschikbare overzicht worden ten minste eenmaal per jaar bijgewerkt.

HOOFDSTUK IV

Marktonderzoek

Artikel 14

Inleiding van een marktonderzoek

1. Wanneer de Commissie voornemens is een marktonderzoek uit te voeren met het oog op de eventuele vaststelling van besluiten op grond van de artikelen 15, 16 en 17, stelt zij een besluit tot inleiding van een marktonderzoek vast.
 - 1a. De Commissie kan haar onderzoeksbevoegdheden uit hoofde van deze verordening uitoefenen alvorens een marktonderzoek overeenkomstig lid 1 in te leiden.

2. In het besluit tot inleiding wordt het volgende vermeld:
 - a) de datum van inleiding van het onderzoek;
 - b) de beschrijving van de kwestie waarop het onderzoek betrekking heeft;
 - c) het doel van het onderzoek.
3. De Commissie kan een door haar afgesloten marktonderzoek heropenen indien:
 - a) er een materiële wijziging optreedt in de feiten waarop het besluit berust;
 - b) het besluit berust op onvolledige, onjuiste of misleidende informatie.

Artikel 15

Marktonderzoek voor de aanwijzing van poortwachters

1. De Commissie kan op eigen initiatief een marktonderzoek uitvoeren om na te gaan of een onderneming moet worden aangewezen als poortwachter overeenkomstig artikel 3, lid 6, of om kernplatformdiensten voor een poortwachter te identificeren overeenkomstig artikel 3, lid 7. Zij streeft ernaar haar onderzoek af te ronden door binnen twaalf maanden na de inleiding van het marktonderzoek een besluit vast te stellen overeenkomstig de in artikel 37a, lid 2, bedoelde raadplegingsprocedure.
2. In de loop van een marktonderzoek overeenkomstig lid 1 streeft de Commissie ernaar haar voorlopige bevindingen binnen zes maanden na de inleiding van het onderzoek mee te delen aan de betrokken onderneming. In de voorlopige bevindingen licht de Commissie toe of zij tot nader order van mening is dat de onderneming moet worden aangewezen als poortwachter overeenkomstig artikel 3, lid 6, en vermeldt zij op een voorlopige basis de betreffende kernplatformdiensten overeenkomstig artikel 3, lid 7.

3. Indien de onderneming voldoet aan de in artikel 3, lid 2, vastgestelde drempels, maar overeenkomstig artikel 3, lid 4, voldoende onderbouwde argumenten heeft aangevoerd, tracht de Commissie het marktonderzoek binnen vijf maanden na de inleiding ervan af te ronden door middel van een besluit overeenkomstig lid 1. In dat geval streeft de Commissie ernaar haar voorlopige bevindingen overeenkomstig lid 2 binnen drie maanden na de inleiding van het onderzoek mee te delen aan de onderneming.
4. Wanneer de Commissie overeenkomstig artikel 3, lid 6, een onderneming aanwijst als poortwachter die met betrekking tot zijn activiteiten nog geen stevig verankerde en duurzame positie inneemt, maar dat naar verwachting in de nabije toekomst wel zal doen, verklaart zij alleen de verplichtingen van artikel 5, punten b) en d), en artikel 6, lid 1, punten e), f), h) en i), zoals gespecificeerd in het aanwijzingsbesluit, van toepassing op die poortwachter. De Commissie verklaart alleen die verplichtingen van toepassing die passend en noodzakelijk zijn om te voorkomen dat de betrokken poortwachter met betrekking tot zijn activiteiten op oneerlijke wijze een stevig verankerde en duurzame positie verwerft. De Commissie herziet een dergelijke aanwijzing volgens de procedure van artikel 4.

Artikel 16

Marktonderzoek naar systematische niet-naleving

1. De Commissie kan een marktonderzoek uitvoeren om na te gaan of een poortwachter zich schuldig heeft gemaakt aan systematische niet-naleving. Indien uit het marktonderzoek blijkt dat een poortwachter systematisch een of meerdere in artikel 5 of 6 vastgestelde verplichtingen heeft geschonden en zijn poortwachterspositie met betrekking tot de kenmerken van artikel 3, lid 1, heeft behouden, versterkt of uitgebreid, kan de Commissie bij besluit dat wordt vastgesteld overeenkomstig de in artikel 37a, lid 2, bedoelde raadplegingsprocedure, aan die poortwachter alle gedragscorrigerende of structurele maatregelen opleggen die in verhouding staan tot de begane inbreuk en noodzakelijk zijn om de naleving van deze verordening te waarborgen. De Commissie rondt haar onderzoek af door binnen twaalf maanden na inleiding van het marktonderzoek een besluit vast te stellen.

2. De Commissie kan alleen structurele maatregelen overeenkomstig lid 1 opleggen als er niet een even doeltreffende gedragscorrigerende maatregel bestaat of als een dergelijke even doeltreffende maatregel voor de betrokken poortwachter belastender zou zijn dan de structurele maatregel.
3. Een poortwachter wordt geacht zich schuldig te hebben gemaakt aan systematische niet-naleving van de in de artikelen 5 en 6 vastgestelde verplichtingen indien de Commissie binnen een periode van vijf jaar voorafgaand aan de vaststelling van het besluit tot inleiding van een marktonderzoek met het oog op de eventuele vaststelling van een besluit uit hoofde van dit artikel ten minste drie niet-nalevingsbesluiten op grond van artikel 25 heeft genomen tegen een poortwachter met betrekking tot een van zijn kernplatform-diensten.
4. Een poortwachter wordt geacht zijn poortwachterspositie met betrekking tot de in artikel 3, lid 1, bedoelde kenmerken te hebben versterkt of uitgebreid, indien zijn invloed op de interne markt verder is toegenomen, zijn belang is toegenomen als toegangspoort voor zakelijke gebruikers om eindgebruikers te bereiken of de poortwachter met betrekking tot zijn activiteiten zijn positie nog steviger verankerd en verder verduurzaamd heeft.
5. De Commissie deelt haar bezwaren binnen zes maanden na inleiding van het onderzoek mee aan de betrokken poortwachter. In haar bezwaren licht de Commissie toe of zij voorlopig van oordeel is dat aan de voorwaarden van lid 1 is voldaan en welke corrigerende maatregelen zij voorlopig noodzakelijk en evenredig acht.
6. De Commissie kan het marktonderzoek te allen tijde verlengen indien de verlenging om objectieve redenen gerechtvaardigd en evenredig is. De verlenging kan gelden voor de termijn waarbinnen de Commissie bezwaar moet maken, of voor de termijn waarbinnen het definitieve besluit moet worden vastgesteld. De totale duur van een of meer verlengingen overeenkomstig dit lid mag niet meer dan zes maanden bedragen. De Commissie kan toezeggingen overeenkomstig artikel 23 in overweging nemen en deze bindend maken bij haar besluit.

Artikel 17

Marktonderzoek naar nieuwe diensten en nieuwe praktijken

De Commissie kan een marktonderzoek uitvoeren om na te gaan of een of meer diensten in de digitale sector moeten worden toegevoegd aan de lijst van kernplatformdiensten of om soorten praktijken op te sporen die de betwistbaarheid van kernplatformdiensten beperken of soorten praktijken die oneerlijk zijn en die niet effectief door deze verordening worden aangepakt. Zij brengt uiterlijk 24 maanden na de inleiding van het marktonderzoek een openbaar verslag uit. Bij haar beoordeling houdt de Commissie rekening met alle relevante bevindingen van procedures op grond van de artikelen 101 en 102 van het VWEU met betrekking tot digitale markten, en met andere desbetreffende ontwikkelingen.

In voorkomend geval gaat dat verslag vergezeld van:

- a) een voorstel tot wijziging van deze verordening teneinde extra diensten in de digitale sector op te nemen in de lijst van kernplatformdiensten van artikel 2, punt 2, of om nieuwe verplichtingen op te nemen in artikel 5 of 6; of
- b) een ontwerp van gedelegeerde handeling ter aanvulling van de verplichtingen van de artikelen 5 of 6, zoals bepaald in artikel 10.

In voorkomend geval kan in het voorstel tot wijziging van deze verordening onder punt a) ook worden voorgesteld bestaande diensten van de lijst van kernplatformdiensten van artikel 2, punt 2, te schrappen of bestaande verplichtingen uit de artikelen 5 of 6 te schrappen.

HOOFDSTUK V

Bevoegdheden op het gebied van onderzoek, handhaving en toezicht

Artikel 18

Inleiding van de procedure

1. Wanneer de Commissie voornemens is een procedure te voeren met het oog op de eventuele vaststelling van besluiten op grond van de artikelen 7, 25 en 26, stelt zij een besluit tot inleiding van een procedure vast.
2. De Commissie kan haar onderzoeksbevoegdheden uit hoofde van deze verordening uitoefenen alvorens procedures in te leiden.

Artikel 19

Verzoeken om inlichtingen

1. Ter vervulling van de haar bij deze verordening opgedragen taken kan de Commissie met een eenvoudig verzoek of bij besluit de ondernemingen en ondernemersverenigingen vragen alle nodige inlichtingen te verstrekken. De Commissie kan ook op eenvoudig verzoek of bij besluit om toegang tot gegevens en algoritmen van ondernemingen verzoeken en om uitleg daarover vragen.
3. Bij het toezenden van een eenvoudig verzoek om inlichtingen aan een onderneming of ondernemersvereniging vermeldt de Commissie de rechtsgrond voor en het doel van het verzoek, specificiert zij welke inlichtingen vereist zijn en stelt zij de termijn vast waarbinnen de inlichtingen moeten worden verstrekt, alsmede de sancties die bij artikel 26 op het verstrekken van onvolledige, onjuiste of misleidende inlichtingen of uitleg zijn gesteld.
4. Wanneer de Commissie bij besluit van ondernemingen en ondernemersverenigingen verlangt dat zij inlichtingen verstrekken, vermeldt zij de rechtsgrond voor en het doel van het verzoek, specificiert zij welke inlichtingen vereist zijn en stelt zij de termijn vast voor het verstrekken van deze inlichtingen. Wanneer de Commissie bij besluit van ondernemingen verlangt dat zij toegang verlenen tot gegevens en algoritmen, vermeldt zij de rechtsgrond voor en het doel van het verzoek en stelt zij de termijn vast voor het verstrekken van deze inlichtingen. Het besluit vermeldt ook de sancties bedoeld in artikel 26, en vermeldt de dwangsommen bedoeld in artikel 27 of legt deze laatste op. Het besluit vermeldt tevens het recht om bij het Hof van Justitie beroep tegen het besluit in te stellen.

5. De ondernemingen of ondernemersverenigingen of hun vertegenwoordigers en, in het geval van rechtspersonen, bedrijven en firma's of verenigingen zonder rechtspersoonlijkheid, de krachtens de wet of de statuten tot vertegenwoordiging bevoegde personen, zijn gehouden de gevraagde inlichtingen namens de betrokken onderneming of ondernemersvereniging te verstrekken. Naar behoren gemachtigde advocaten kunnen namens hun cliënten de gevraagde inlichtingen verstrekken. De cliënten blijven volledig aansprakelijk indien de verstrekte inlichtingen onvolledig, onjuist of misleidend zijn.
- 5a. De Commissie zendt onverwijld een afschrift van het eenvoudig verzoek of van het besluit waarbij om inlichtingen wordt verzocht, naar de bevoegde autoriteit die op de handhaving van de in artikel 1, lid 6, bedoelde regels toeziet in de lidstaat op het grondgebied waarvan de onderneming of ondernemersvereniging is gevestigd.
6. Op verzoek van de Commissie verstrekken de bevoegde autoriteiten van de lidstaten de Commissie alle nodige inlichtingen waarover zij beschikken om de haar bij deze verordening opgedragen taken te vervullen.

Artikel 20

Bevoegdheid tot het horen en het afnemen van verklaringen

1. Ter vervulling van de haar bij deze verordening opgedragen taken kan de Commissie alle natuurlijke personen of rechtspersonen die daarin toestemmen horen met het oog op het verzamelen van informatie met betrekking tot het voorwerp van een onderzoek. De Commissie heeft het recht dit onderhoud met technische middelen te registreren.
2. Indien een onderhoud overeenkomstig lid 1 wordt gevoerd in de gebouwen van een onderneming, stelt de Commissie de bevoegde autoriteit die op de handhaving van de in artikel 1, lid 6, bedoelde regels toeziet in de lidstaat op het grondgebied waarvan het onderhoud plaatsvindt, daarvan in kennis. Indien de genoemde bevoegde autoriteit hierom verzoekt, mogen functionarissen van deze autoriteit de functionarissen en andere begeleidende personen die door de Commissie zijn gemachtigd om het verhoor af te nemen, bijstaan.

Artikel 21

Bevoegdheden voor het verrichten van inspecties

1. Ter vervulling van de haar bij deze verordening opgedragen taken kan de Commissie alle noodzakelijke inspecties in een onderneming of ondernemersvereniging verrichten.
- 1a. De door de Commissie tot het verrichten van een inspectie gemachtigde functionarissen en andere begeleidende personen beschikken over de volgende bevoegdheden:
 - a) betreden van alle ruimten, terreinen en vervoermiddelen van ondernemingen en ondernemersverenigingen;
 - b) controleren van de boeken en alle andere bescheiden betreffende het bedrijf, ongeacht de aard van de drager;
 - c) maken of verkrijgen van afschriften of uittreksels, in welke vorm dan ook, van die boeken en bescheiden;
 - d) verlangen dat de onderneming of ondernemersvereniging toegang verschaft tot en uitleg geeft over haar organisatie, werking, IT-systemen, algoritmen, gegevensverwerking en zakelijke praktijken, en het registreren of documenteren van de gegeven toelichtingen;
 - e) verzegelen van lokalen en boeken of andere bescheiden van de onderneming voor de duur van, en voor zover nodig voor, de inspectie;
 - f) verzoeken van vertegenwoordigers of personeelsleden van de betrokken onderneming of ondernemersvereniging om toelichting bij feiten of documenten die verband houden met het voorwerp en het doel van de inspectie, en registreren van hun antwoorden;

2. Inspecties kunnen ook worden uitgevoerd met de hulp van overeenkomstig artikel 24, lid 2, door de Commissie aangestelde auditoren of deskundigen, alsmede van auditoren of deskundigen die zijn aangesteld door de bevoegde autoriteit die op de handhaving van de in artikel 1, lid 6, bedoelde regels toeziet in de lidstaat op het grondgebied waarvan de inspectie moet worden uitgevoerd.
3. Tijdens inspecties kunnen de Commissie, de door haar aangestelde auditoren of deskundigen, alsmede de bevoegde autoriteit die op de handhaving van de in artikel 1, lid 6, bedoelde regels toeziet in de lidstaat op het grondgebied waarvan de inspectie moet worden uitgevoerd, van de onderneming of ondernemersvereniging verlangen dat deze toegang verschaft tot en uitleg geeft over haar organisatie, werking, IT-systemen, algoritmen, gegevensverwerking en zakelijke gedragingen. De Commissie en de door haar aangestelde auditoren of deskundigen, alsmede de bevoegde autoriteit die op de handhaving van de in artikel 1, lid 6, bedoelde regels toeziet in de lidstaat op het grondgebied waarvan de inspectie moet worden uitgevoerd, kunnen vragen stellen aan alle vertegenwoordigers of personeelsleden.
 - 3a. De door de Commissie tot het verrichten van een inspectie gemachtigde functionarissen en andere begeleidende personen oefenen hun bevoegdheden uit op vertoon van een schriftelijke machtiging waarin het voorwerp en het doel van de inspectie worden vermeld en waarin wordt gewezen op de sanctie, bedoeld in artikel 26, ingeval de gevraagde boeken of andere bescheiden in verband met het bedrijf niet volledig worden getoond of de antwoorden op de overeenkomstig leden 1a en 3 gestelde vragen onjuist of misleidend zijn. De Commissie stelt de mededingingsautoriteit van de lidstaat op het grondgebied waarvan de inspectie zal worden verricht, geruime tijd vóór de inspectie hiervan in kennis.
4. Wanneer de Commissie bij besluit een inspectie gelast, zijn de betrokken ondernemingen of ondernemersverenigingen verplicht zich aan die inspectie te onderwerpen. In het besluit wordt vermeld wat het voorwerp en het doel van de inspectie ter plaatse zijn en op welke datum de inspectie een aanvang neemt, en wordt gewezen op de sancties bedoeld in de artikelen 26 en 27, alsook op het recht om bij het Hof van Justitie beroep tegen het besluit in te stellen. De Commissie neemt deze besluiten na raadpleging van de bevoegde autoriteit die op de handhaving van de in artikel 1, lid 6, bedoelde regels toeziet in de lidstaat op het grondgebied waarvan de inspectie moet worden uitgevoerd.

5. De functionarissen van de bevoegde autoriteit die op de handhaving van de in artikel 1, lid 6, bedoelde regels toeziet in de lidstaat op het grondgebied waarvan de inspectie moet worden uitgevoerd, en de functionarissen die door deze bevoegde autoriteit zijn gemachtigd of aangesteld, verlenen op verzoek van die autoriteit of van de Commissie actief bijstand aan de functionarissen en andere begeleidende personen die door de Commissie zijn gemachtigd. Daartoe beschikken zij over de in leden 1a en 3 genoemde bevoegdheden.
6. Wanneer de door de Commissie gemachtigde functionarissen en andere begeleidende personen vaststellen dat een onderneming of ondernemersvereniging zich tegen een op grond van dit artikel gelaste inspectie verzet, verleent de betrokken lidstaat hun de nodige bijstand om hen in staat te stellen hun inspectie te verrichten, zo nodig door een beroep te doen op de politie of een gelijkwaardige handhavingsautoriteit.
7. Indien het nationale recht voorschrijft dat voor de in lid 6 bedoelde bijstand de toestemming van een rechterlijke instantie vereist is, dient die toestemming te worden gevraagd. Die toestemming kan ook bij wijze van voorzorgsmaatregel worden gevraagd.
8. Wanneer wordt verzocht om toestemming zoals bedoeld in lid 7, toetst de nationale rechterlijke instantie het besluit van de Commissie op zijn echtheid en gaat zij na of de voorgenomen dwangmaatregelen niet willekeurig zijn noch buitensporig in verhouding tot het voorwerp van de inspectie. Bij de toetsing van de evenredigheid van de dwangmaatregelen kan de nationale rechterlijke instantie de Commissie rechtstreeks of via de bevoegde autoriteit van de lidstaat die op de handhaving van de in artikel 1, lid 6, bedoelde regels toeziet, om nadere uitleg verzoeken, met name over de redenen die de Commissie heeft om aan te nemen dat inbreuk is gepleegd op deze verordening, alsook over de ernst van de vermeende inbreuk en over de aard van de betrokkenheid van de betreffende onderneming. De nationale rechterlijke instantie mag evenwel niet in twijfel trekken dat de inspectie noodzakelijk is, noch gegevens uit het dossier van de Commissie verlangen. Uitsluitend het Hof van Justitie kan het besluit van de Commissie op zijn rechtmatigheid toetsen.

Artikel 22

Voorlopige maatregelen

1. In dringende gevallen waarin zakelijke gebruikers of eindgebruikers van poortwachters ernstig en onherstelbaar dreigen te worden geschaad, kan de Commissie bij besluit overeenkomstig de in artikel 37a, lid 2, bedoelde raadplegingsprocedure voorlopige maatregelen tegen een poortwachter gelasten op grond van de voorlopige vaststelling van een inbreuk op artikel 5 of 6.
2. Een besluit op grond van lid 1 kan alleen worden genomen in het kader van een procedure die is ingeleid met het oog op de eventuele vaststelling van een besluit inzake niet-naleving overeenkomstig artikel 25, lid 1. Een dergelijk besluit is gedurende een bepaalde periode van toepassing en kan worden verlengd in zoverre dit nodig en dienstig is.

Artikel 23

Toezeggingen

1. Indien de betrokken poortwachter in de loop van de procedures overeenkomstig artikel 16 of 25 toezeggingen doet met betrekking tot de betrokken kernplatformdiensten om de naleving van de in de artikelen 5 en 6 vastgestelde verplichtingen te waarborgen, kan de Commissie bij een besluit dat overeenkomstig de in artikel 37a, lid 2, bedoelde raadplegingsprocedure is vastgesteld, die toezeggingen bindend maken voor die poortwachter en verklaren dat er geen verdere gronden voor optreden zijn.
2. De Commissie kan, op verzoek of op eigen initiatief, bij besluit de betrokken procedure heropenen indien:
 - a) er een materiële wijziging optreedt in de feiten waarop het besluit berust;
 - b) de betrokken poortwachter in strijd met de door hem gedane toezeggingen handelt;
 - c) het besluit berust op door de partijen verstrekte onvolledige, onjuiste of misleidende informatie.

3. Indien de Commissie van oordeel is dat de door de betrokken poortwachter ingediende toezeggingen niet kunnen garanderen dat de verplichtingen van de artikelen 5 en 6 daadwerkelijk worden nageleefd, zet zij in het besluit tot afsluiting van de desbetreffende procedure uiteen waarom zij deze toezeggingen niet bindend heeft gemaakt.

Artikel 24

Toezicht op verplichtingen en maatregelen

1. De Commissie kan de nodige maatregelen nemen om toezicht te houden op de daadwerkelijke uitvoering en naleving van de verplichtingen van de artikelen 5 en 6 en de krachtens de artikelen 7, 16, 22 en 23 genomen besluiten. Deze maatregelen kunnen met name inhouden dat aan de poortwachter de verplichting wordt opgelegd om alle documenten te bewaren die relevant worden geacht voor de beoordeling van de uitvoering en naleving van deze verplichtingen en besluiten door de poortwachters.
2. De in lid 1 bedoelde maatregelen kunnen bestaan uit de aanstelling van onafhankelijke externe deskundigen en auditoren, en van deskundigen en auditoren van de bevoegde autoriteiten van de lidstaten, om de Commissie bij te staan bij het toezicht op de verplichtingen en maatregelen en om de Commissie specifieke deskundigheid of kennis te verstrekken.

Artikel 25

Niet-naleving

1. De Commissie neemt een niet-nalevingsbesluit overeenkomstig de in artikel 37a, lid 2, bedoelde raadplegingsprocedure wanneer zij vaststelt dat een poortwachter een of meer van de volgende verplichtingen, maatregelen of toezeggingen niet naleeft:
 - a) om het even welke verplichting van artikel 5 of 6;
 - b) maatregelen die zijn gespecificeerd in een krachtens artikel 7, lid 2, vastgesteld besluit;
 - c) op grond van artikel 16, lid 1, gelaste maatregelen;

- d) op grond van artikel 22 gelaste voorlopige maatregelen; of
 - e) toezeggingen die overeenkomstig artikel 23 juridisch bindend zijn gemaakt.
2. Alvorens het in lid 1 bedoelde besluit te nemen, deelt de Commissie haar voorlopige bevindingen mee aan de betrokken poortwachter. In de voorlopige bevindingen licht de Commissie toe welke maatregelen zij overweegt te nemen of welke maatregelen volgens haar door de poortwachter moeten worden genomen om de bezwaren in de voorlopige bevindingen doeltreffend aan te pakken.
 3. In het overeenkomstig lid 1 vastgestelde niet-nalevingsbesluit gelast de Commissie de poortwachter de niet-naleving binnen een passende termijn te beëindigen en toe te lichten hoe hij van plan is aan het besluit te voldoen.
 4. De poortwachter verstrekt de Commissie een beschrijving van de maatregelen die hij heeft genomen om ervoor te zorgen dat het overeenkomstig lid 1 vastgestelde niet-nalevingsbesluit wordt nageleefd.
 5. Indien de Commissie vaststelt dat niet aan de voorwaarden van lid 1 is voldaan, sluit zij het onderzoek bij besluit af.

Artikel 26

Geldboeten

1. In het overeenkomstig artikel 25 vastgestelde besluit kan de Commissie aan een poortwachter geldboeten opleggen van ten hoogste 10 % van zijn totale wereldwijde omzet in het voorgaande boekjaar, indien zij vaststelt dat de poortwachter opzettelijk of uit onachtzaamheid niet voldoet aan:
 - a) om het even welke verplichting van de artikelen 5 en 6;
 - b) de maatregelen die de Commissie krachtens een besluit op grond van artikel 7, lid 2, heeft vastgesteld;
 - c) op grond van artikel 16, lid 1, gelaste maatregelen;
 - d) een besluit waarbij voorlopige maatregelen op grond van artikel 22 worden gelast; of
 - e) een toezegging die overeenkomstig artikel 23 juridisch bindend is gemaakt.

2. De Commissie kan bij besluit aan ondernemingen en ondernemersverenigingen geldboeten van ten hoogste 1 % van hun totale wereldwijde omzet in het voorafgaande boekjaar opleggen, indien deze opzettelijk of uit onachtzaamheid:
- aa) niet voldoen aan de verplichting tot kennisgeving aan de Commissie overeenkomstig artikel 3, lid 3;
 - a) verzuimen binnen de termijn informatie te verstrekken die nodig is voor de beoordeling van hun aanwijzing als poortwachter overeenkomstig artikel 3, lid 2, of onjuiste, onvolledige of misleidende informatie verstrekken;
 - b) nalaten kennis te geven van informatie die vereist is op grond van artikel 12 of onjuiste, onvolledige of misleidende informatie verstrekken;
 - c) verzuimen de overeenkomstig artikel 13 vereiste beschrijving over te leggen of onjuiste, onvolledige of misleidende informatie verstrekken;
 - d) verzuimen informatie of toelichtingen te verstrekken die op grond van artikel 19 of 20 worden gevraagd of onjuiste, onvolledige of misleidende informatie of toelichtingen verstrekken;
 - e) geen toegang verlenen tot databanken en algoritmen overeenkomstig artikel 19;
 - f) nalaten door een vertegenwoordiger of personeelslid verstrekte onjuiste, onvolledige of misleidende informatie binnen een door de Commissie gestelde termijn te corrigeren of geen volledige informatie verstrekken of willen verstrekken over feiten die verband houden met het voorwerp en het doel van een inspectie overeenkomstig artikel 21;
 - g) weigeren zich aan een inspectie overeenkomstig artikel 21 te onderwerpen;
 - h) niet voldoen aan de door de Commissie overeenkomstig artikel 24 vastgestelde maatregelen; of
 - i) niet voldoen aan de voorwaarden voor toegang tot het dossier van de Commissie overeenkomstig artikel 30, lid 4.

3. Bij de vaststelling van het bedrag van de geldboete houdt de Commissie rekening met de ernst, de duur, de herhaling en, wat de krachtens lid 2 opgelegde geldboeten betreft, met de vertraging van de procedure.
4. Wanneer aan een ondernemersvereniging een geldboete wordt opgelegd rekening houdend met de wereldwijde omzet van haar leden, en deze vereniging insolvent is, is de vereniging verplicht om van haar leden bijdragen te vragen om de geldboete te kunnen betalen.

Wanneer die bijdragen niet binnen een door de Commissie vastgestelde termijn aan de ondernemersvereniging zijn betaald, kan de Commissie elke onderneming waarvan de vertegenwoordigers lid waren van de betrokken besluitvormende organen van de vereniging, rechtstreeks tot betaling van de boete aanspreken.

Nadat de Commissie overeenkomstig de tweede alinea betaling heeft geëist, kan zij de betaling van het saldo eisen van elk lid van de ondernemersvereniging, indien dit noodzakelijk is om ervoor te zorgen dat de geldboete volledig wordt betaald.

De Commissie mag echter geen betaling uit hoofde van de tweede en derde alinea eisen van ondernemingen die aantonen dat zij de inbreukmakende beslissing van de ondernemersvereniging niet hebben uitgevoerd en hetzij niet op de hoogte waren van het bestaan ervan, hetzij er actief afstand van hebben genomen vóór de inleiding van de procedure door de Commissie overeenkomstig artikel 18.

De financiële aansprakelijkheid van elke onderneming met betrekking tot de betaling van de boete bedraagt niet meer dan 10 % van haar totale wereldwijde omzet in het vorige boekjaar.

Artikel 27

Dwangsommen

1. De Commissie kan bij besluit aan ondernemingen, waaronder in voorkomend geval poortwachters, en ondernemersverenigingen dwangsommen opleggen van ten hoogste 5 % van de gemiddelde dagelijkse wereldwijde omzet in het voorafgaande boekjaar voor elke dag waarmee de in haar besluit vastgestelde termijn wordt overschreden, teneinde hen te dwingen:
 - a) het in artikel 16, lid 1, bedoelde besluit na te leven;
 - b) juiste en volledige inlichtingen te verstrekken binnen de termijn die vereist is op grond van een verzoek om inlichtingen dat bij besluit wordt gedaan overeenkomstig artikel 19;
 - c) de toegang tot databanken en algoritmen van ondernemingen te waarborgen en uitleg te verstrekken over de databanken en algoritmen zoals vereist door een besluit op grond van artikel 19;
 - d) zich aan een bij een besluit uit hoofde van artikel 21 gelaste inspectie te onderwerpen;
 - e) een besluit houdende voorlopige maatregelen op grond van artikel 22, lid 1, na te leven;
 - f) een toezegging waaraan overeenkomstig artikel 23, lid 1, bij besluit een bindend karakter is verleend, na te komen;
 - g) een besluit op grond van in artikel 25, lid 1, na te leven.

2. Wanneer de ondernemingen of ondernemersverenigingen de verplichting zijn nagekomen ter afdwinging waarvan de dwangsom was opgelegd, kan de Commissie bij een besluit dat overeenkomstig de in artikel 37 a, lid 2, bedoelde raadplegingsprocedure wordt vastgesteld, de uiteindelijk verschuldigde dwangsom vaststellen op een bedrag dat lager is dan het bedrag van het oorspronkelijke besluit.

Artikel 28

Verjaringstermijnen voor de oplegging van sancties

1. De verjaringstermijn voor de overeenkomstig de artikelen 26 en 27 aan de Commissie verleende bevoegdheden belooft vijf jaar, behoudens bij inbreuken op bepalingen betreffende verzoeken om inlichtingen overeenkomstig artikel 19, de bevoegdheid tot het horen en het afnemen van verklaringen overeenkomstig artikel 20, of het verrichten van inspecties overeenkomstig artikel 21, in welke gevallen de verjaringstermijn drie jaar belooft.
2. De verjaringstermijn gaat in op de dag waarop de inbreuk heeft plaatsgevonden. Bij voortdurende of herhaalde inbreuken gaat de verjaringstermijn echter pas in op de dag waarop de inbreuk is beëindigd.
3. De verjaring voor de oplegging van geldboeten en dwangsommen wordt gestuit door elke handeling van de Commissie met het oog op een marktonderzoek of de vervolging van de inbreuk. De stuiting van de verjaring treedt in op de dag waarop van de handeling kennis wordt gegeven aan ten minste één onderneming of ondernemersvereniging die aan de inbreuk heeft deelgenomen. Handelingen die de verjaring stuiten, zijn met name:
 - a) verzoeken van de Commissie om inlichtingen;
 - b) een door de Commissie aan haar functionarissen verstrekte schriftelijke opdracht tot inspectie;
 - c) de inleiding van een procedure door de Commissie overeenkomstig artikel 18.
4. Na iedere stuiting begint een nieuwe verjaringstermijn te lopen. De verjaring treedt echter ten laatste in op de dag waarop een termijn gelijk aan tweemaal de verjaringstermijn is verstreken zonder dat de Commissie een geldboete of een dwangsom heeft opgelegd. Deze termijn wordt verlengd met de periode gedurende welke de verjaring in overeenstemming met lid 5 wordt geschorst.

5. De verjaring ter zake van de oplegging van geldboeten en dwangsommen wordt geschorst zolang het besluit van de Commissie bij het Hof van Justitie aanhangig is.

Artikel 29

Verjaringstermijnen voor de tenuitvoerlegging van sancties

1. De bevoegdheid van de Commissie tot tenuitvoerlegging van op grond van de artikelen 26 en 27 gegeven besluiten verjaart na vijf jaar.
2. De verjaringstermijn gaat in op de dag waarop het besluit niet meer kan worden aangevochten.
3. De verjaring ter zake van de tenuitvoerlegging wordt gestuit:
 - a) door de kennisgeving van een besluit waarbij het oorspronkelijke bedrag van de geldboete of de dwangsom wordt gewijzigd of waarbij een daartoe strekkend verzoek wordt afgewezen;
 - b) door elke handeling van de Commissie of van een lidstaat op verzoek van de Commissie tot inning van de geldboete of de dwangsom.
4. Na iedere stuiting begint een nieuwe verjaringstermijn te lopen.
5. De verjaring voor de tenuitvoerlegging van sancties wordt geschorst:
 - a) zolang een betalingstermijn is toegestaan;
 - b) zolang de tenuitvoerlegging krachtens een beslissing van het Hof van Justitie of krachtens een beslissing van een nationale rechter is opgeschort.

Artikel 30

Recht om te worden gehoord en toegang tot het dossier

1. Alvorens een besluit te nemen overeenkomstig artikel 7, artikel 8, lid 1, artikel 9, lid 1, de artikelen 15, 16, 22, 23, 25 en 26 en artikel 27, lid 2, biedt de Commissie de betrokken poortwachter, onderneming of ondernemersvereniging de kans te worden gehoord over:

- a) voorlopige bevindingen van de Commissie, met inbegrip van eventuele bezwaren van de Commissie;
 - b) maatregelen die de Commissie eventueel voornemens is te nemen in het licht van de voorlopige bevindingen als bedoeld in punt a) van dit lid.
2. De betrokken poortwachters, ondernemingen en ondernemersverenigingen kunnen hun opmerkingen over de voorlopige bevindingen van de Commissie indienen binnen een termijn die de Commissie in haar voorlopige bevindingen vaststelt en die niet minder dan 14 dagen bedraagt.
 3. De Commissie neemt haar besluiten uitsluitend op basis van punten van bezwaar waarop de betrokken poortwachters, ondernemingen en ondernemersverenigingen hebben kunnen reageren.
 4. Het recht van verdediging van de poortwachter, onderneming of ondernemersvereniging wordt in de loop van iedere procedure ten volle geëerbiedigd. De betrokken poortwachter, onderneming of ondernemersvereniging hebben recht tot inzage van het dossier van de Commissie volgens de voorwaarden van inzageverlening, onder voorbehoud van het rechtmatige belang van de ondernemingen inzake de bescherming van hun zakengeheimen. Als de partijen het niet eens worden, is de Commissie bevoegd om besluiten te nemen tot vaststelling van die voorwaarden van inzageverlening. Het recht tot inzage van het dossier van de Commissie geldt niet voor vertrouwelijke inlichtingen en interne documenten van de Commissie of de bevoegde autoriteiten van de lidstaten. Het recht tot inzage geldt niet voor de correspondentie tussen de Commissie en de bevoegde autoriteiten van de lidstaten. Niets in dit lid belet de Commissie om voor het bewijs van een inbreuk noodzakelijke inlichtingen bekend te maken of te gebruiken.

Artikel 31

Geheimhoudingsplicht

1. De overeenkomstig deze verordening verzamelde inlichtingen worden uitsluitend gebruikt voor de toepassing van deze verordening.

- 1a. De overeenkomstig artikel 12 verzamelde inlichtingen worden uitsluitend gebruikt voor de toepassing van deze verordening, Verordening (EG) nr. 139/2004 en nationale concentratieregels.
2. Onverminderd de uitwisseling en het gebruik van gegevens zoals bepaald in de artikelen 32a, 33 en 37a, mogen de Commissie en de autoriteiten van de lidstaten, hun functionarissen, personeelsleden en andere onder het toezicht van deze autoriteiten werkende personen, alsook alle natuurlijke personen of rechtspersonen, waaronder overeenkomstig artikel 24, lid 2, aangestelde auditoren en deskundigen, geen inlichtingen openbaar maken die zij uit hoofde van deze verordening hebben verkregen of uitgewisseld en die naar hun aard onder de geheimhoudingsplicht vallen.

Artikel 32a

Samenwerking en coördinatie

1. De Commissie en de lidstaten werken nauw samen en coördineren hun handhavingsmaatregelen om te zorgen voor een coherente, effectieve en complementaire handhaving van de beschikbare rechtsinstrumenten die worden toegepast op poortwachters in de zin van deze verordening.
2. De nationale autoriteiten nemen geen besluiten die in strijd zijn met een door de Commissie uit hoofde van deze verordening vastgesteld besluit.
3. De Commissie en de bevoegde autoriteiten van de lidstaten die de in artikel 1, lid 6, bedoelde regels handhaven, werken samen en informeren elkaar over hun respectieve handhavingsmaatregelen via het Europees Mededingingsnetwerk (ECN). Zij zijn bevoegd om elkaar informatie te verstrekken over alle feitelijke of juridische aangelegenheden, met inbegrip van vertrouwelijke informatie. Indien de bevoegde autoriteit geen lid is van het ECN, treft de Commissie de nodige regelingen voor samenwerking en informatie-uitwisseling over zaken betreffende de handhaving van deze verordening en de handhaving van de in artikel 1, lid 6, bedoelde regels van die autoriteiten. De Commissie kan die regelingen vaststellen in de uitvoeringshandeling overeenkomstig artikel 36, lid 1, punt ga).

4. Overeenkomstig lid 3 uitgewisselde informatie wordt uitsluitend uitgewisseld en gebruikt met het oog op de coördinatie van de handhaving van deze verordening en de in dat lid bedoelde regels.
5. De Commissie kan de bevoegde autoriteiten van de lidstaten verzoeken steun te verlenen aan haar marktonderzoeken overeenkomstig deze verordening.
6. Indien het nationale recht een bevoegde autoriteit van de lidstaten die op de handhaving van de in artikel 1, lid 6, bedoelde regels toeziet, daartoe competentie en onderzoeksbevoegdheden verleent, kan zij op eigen initiatief onderzoek instellen naar mogelijke niet-naleving van de artikelen 5 en 6 van deze verordening op haar grondgebied. Alvorens een eerste formele onderzoeksmaatregel te nemen, stelt die autoriteit de Commissie daarvan schriftelijk in kennis. De inleiding van een procedure door de Commissie overeenkomstig artikel 18 ontnemt de bevoegde autoriteiten van de lidstaten die op de handhaving van de in artikel 1, lid 6, bedoelde regels toezien, de mogelijkheid om een dergelijk onderzoek in te stellen of beëindigt het als het reeds loopt. De autoriteit brengt verslag uit aan de Commissie over de bevindingen van haar onderzoek teneinde de Commissie te ondersteunen in haar rol als enige handhaver van deze verordening.
7. De Commissie kan in voorkomend geval andere regelgevende autoriteiten van de lidstaten en de betrokken organen van de Unie raadplegen met het oog op de uitoefening van de bij deze verordening aan haar opgedragen taken.
8. Indien een nationale autoriteit voornemens is op basis van in artikel 1, lid 6, bedoelde nationale wetten die voor de handhaving van de regels zorgen, een onderzoek in te stellen naar poortwachters, stelt zij de Commissie schriftelijk in kennis van de eerste formele onderzoeksmaatregel voordat of onmiddellijk nadat de maatregel is genomen. Deze inlichtingen kunnen tevens ter beschikking worden gesteld van de bevoegde nationale mededingingsautoriteiten van de andere lidstaten.

Artikel 32b

Samenwerking met de nationale rechterlijke instanties

1. In procedures over de toepassing van deze verordening, kunnen de nationale rechterlijke instanties de Commissie verzoeken hen informatie waarover zij beschikt te verschaffen of een advies te verstrekken over kwesties in verband met de toepassing van deze verordening.
2. De lidstaten zenden de Commissie een afschrift toe van schriftelijke uitspraken van nationale rechterlijke instanties met betrekking tot de toepassing van deze verordening. Dit afschrift wordt onverwijld toegezonden nadat de volledige uitspraak aan de partijen is betekend.
3. Indien de coherente toepassing van deze verordening dit vereist, kan de Commissie op eigen initiatief schriftelijke opmerkingen indienen bij de nationale rechterlijke instanties. Met toestemming van de betrokken rechterlijke instantie kan zij ook mondelinge opmerkingen maken.
4. Alleen met het oog op de formulering van haar opmerkingen kan de Commissie de betrokken nationale rechterlijke instantie verzoeken om haar alle voor de beoordeling van de zaak noodzakelijke stukken toe te zenden of te doen toezenden.
5. De nationale rechterlijke instanties wijzen geen beslissingen die in strijd zijn met een door de Commissie uit hoofde van deze verordening vastgesteld besluit. Ook moeten zij vermijden beslissingen te wijzen die in strijd zouden zijn met een door de Commissie overwogen besluit in een uit hoofde van deze verordening door haar ingeleide procedure. Te dien einde kan de nationale rechterlijke instantie de afweging maken of het nodig is haar procedure op te schorten. Dit laat de mogelijkheid voor nationale rechterlijke instanties om op grond van artikel 267 van het VWEU een prejudiciële beslissing te vragen onverlet.

Artikel 33

Verzoek tot een marktonderzoek

1. Wanneer drie of meer lidstaten de Commissie verzoeken een onderzoek overeenkomstig artikel 15 in te stellen, omdat zij van oordeel zijn dat er redelijke gronden zijn om te vermoeden dat een onderneming als poortwachter moet worden aangewezen, onderzoekt de Commissie binnen vier maanden of er redelijke gronden zijn om een dergelijk onderzoek in te stellen en wordt het resultaat van dat onderzoek bekendgemaakt.
- 1a. Wanneer een lidstaat de Commissie verzoekt een onderzoek overeenkomstig artikel 16 in te stellen, omdat hij van oordeel is dat er redelijke gronden zijn om te vermoeden dat een poortwachter systematisch inbreuk heeft gemaakt op de verplichtingen in de artikelen 5 en 6, en zijn poortwachterspositie met betrekking tot de kenmerken van artikel 3, lid 1, verder heeft versterkt of uitgebreid, onderzoekt de Commissie binnen vier maanden of er redelijke gronden zijn om een dergelijk onderzoek in te stellen en wordt het resultaat van dat onderzoek bekendgemaakt.
- 1b. Wanneer drie of meer lidstaten de Commissie verzoeken een onderzoek overeenkomstig artikel 17 in te stellen, omdat zij van oordeel zijn dat er redelijke gronden zijn om te vermoeden dat een of meer diensten in de digitale sector moeten worden toegevoegd aan de lijst van kernplatformdiensten overeenkomstig artikel 2, punt 2, of dat er redelijke gronden zijn om te vermoeden dat een of meerdere soorten praktijken niet doeltreffend worden aangepakt in deze verordening en de betwistbaarheid van kernplatformdiensten kunnen beperken of oneerlijk kunnen zijn, onderzoekt de Commissie binnen vier maanden of er redelijke gronden zijn om een dergelijk onderzoek in te stellen en wordt het resultaat van dat onderzoek bekendgemaakt.

2. De lidstaten leggen bewijsstukken over tot staving van hun verzoek, overeenkomstig de leden 1, 1a en 1b. Voor verzoeken overeenkomstig lid 1b, kunnen de bewijsstukken informatie omvatten over nieuwe aanbiedingen van producten, diensten, software of kenmerken die aanleiding geven tot bezorgdheid met betrekking tot betwistbaarheid of eerlijkheid, ongeacht of deze worden gedaan in het kader van bestaande kernplatformdiensten of anderszins.

HOOFDSTUK VI

Algemene bepalingen

Artikel 34

Bekendmaking van besluiten

1. De Commissie maakt de besluiten bekend die zij neemt overeenkomstig de artikelen 3 en 4, artikel 7, lid 2, de artikelen 8, 9, 14, 15, 16, 17, 18 en 22, artikel 23, lid 1, en de artikelen 25, 26 en 27. In de bekendmaking worden de namen van de partijen en de belangrijkste punten van het besluit, waaronder de opgelegde sancties, vermeld.
2. Bij de bekendmaking wordt rekening gehouden met het rechtmatige belang van poortwachters of derden bij de bescherming van hun vertrouwelijke informatie.

Artikel 35

Toetsing door het Hof van Justitie

Overeenkomstig artikel 261 van het VWEU heeft het Hof van Justitie volledige rechtsmacht ter zake van beroep tegen besluiten van de Commissie waarbij geldboeten of dwangsommen zijn opgelegd. Het kan de opgelegde geldboete of dwangsom intrekken, verlagen of verhogen.

Artikel 36

Uitvoeringsbepalingen

1. De Commissie kan uitvoeringshandelingen vaststellen met betrekking tot:
 - a) de vorm, inhoud en andere bijzonderheden van kennisgevingen en indieningen overeenkomstig artikel 3;

- b) de vorm, inhoud en andere bijzonderheden van de technische maatregelen die poortwachters treffen om te voldoen aan artikel 6, lid 1;
- ba) de vorm, inhoud en andere bijzonderheden van het met redenen omkleed verzoek overeenkomstig artikel 7, lid 7;
- bb) de vorm, inhoud en andere bijzonderheden van de met redenen omklede verzoeken overeenkomstig de artikelen 8 en 9;
- bc) de vorm, inhoud en andere bijzonderheden van de verplichte verslaglegging ingediend overeenkomstig artikel 9a;
- c) de vorm, inhoud en andere bijzonderheden van kennisgevingen en indieningen overeenkomstig de artikelen 12 en 13;
- d) de praktische regelingen voor de verlenging van de termijnen als bedoeld in artikel 16;
- e) de praktische regelingen voor de procedures betreffende onderzoeken op grond van de artikelen 15, 16 en 17, en procedures op grond van de artikelen 22, 23 en 25;
- f) de praktische regelingen van het in artikel 30 bedoelde recht om te worden gehoord;
- g) de praktische regelingen van de in artikel 30 bedoelde overeengekomen inzageverlening;
- ga) de praktische regelingen voor de samenwerking en coördinatie tussen de Commissie en de lidstaten als bedoeld in artikel 32a.

2. De in lid 1, punten a) tot en met g), bedoelde uitvoeringshandelingen worden volgens de in artikel 37a, lid 2, bedoelde raadplegingsprocedure vastgesteld. De in lid 1, punt ga), bedoelde uitvoeringshandelingen worden volgens de in artikel 37a, lid 2a), bedoelde onderzoeksprocedure vastgesteld. Alvorens bepalingen uit hoofde van lid 1 vast te stellen, maakt de Commissie het ontwerp daarvan bekend en verzoekt zij alle belanghebbende partijen haar hun opmerkingen te doen toekomen binnen de termijn die zij vaststelt en die niet korter mag zijn dan een maand.

Artikel 37

Uitoefening van de bevoegdheidsdelegatie

1. De bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend onder de in dit artikel neergelegde voorwaarden.
2. De in artikel 3, leden 5 en 5a, en artikel 10, lid 1, bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend voor een termijn van vijf jaar met ingang van dd/mm/jjjj. De Commissie stelt uiterlijk negen maanden voor het einde van de termijn van vijf jaar een verslag op over de bevoegdheidsdelegatie. De bevoegdheidsdelegatie wordt stilzwijgend met termijnen van dezelfde duur verlengd, tenzij het Europees Parlement of de Raad zich uiterlijk drie maanden voor het einde van elke termijn tegen deze verlenging verzet.
3. Het Europees Parlement of de Raad kan de in artikel 3, leden 5 en 5a, en artikel 10, lid 1, bedoelde bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken. Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het wordt van kracht op de dag na die van de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.
4. Vóór de vaststelling van een gedelegeerde handeling raadpleegt de Commissie de door elke lidstaat aangewezen deskundigen overeenkomstig de beginselen die zijn neergelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven.

5. Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling heeft vastgesteld, doet zij daarvan gelijktijdig kennisgeving aan het Europees Parlement en de Raad.
6. Een overeenkomstig artikel 3, leden 5 en 5a, en artikel 10, lid 1, vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement noch de Raad daartegen binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad bezwaar heeft gemaakt, of indien zowel het Europees Parlement als de Raad voor het verstrijken van die termijn de Commissie hebben meegedeeld dat zij daartegen geen bezwaar zullen maken. Die termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of de Raad met twee maanden verlengd.

Artikel 37a
Comitéprocedure

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité ("het raadgevend comité digitale markten"). Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 4 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

Wanneer het advies van het comité via een schriftelijke procedure dient te worden verkregen, wordt die procedure zonder gevolg beëindigd indien, binnen de termijn voor het uitbrengen van het advies, door de voorzitter van het comité daartoe wordt besloten of door een eenvoudige meerderheid van de leden van het comité daarom wordt verzocht.

- 2a. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

3. De Commissie deelt het advies van het comité mee aan de adreassaar van een individueel besluit, samen met dat besluit. Zij maakt het advies samen met het individuele besluit openbaar, met inachtneming van het rechtmatige belang van de geheimhoudingsplicht.

Artikel 37b

Richtsnoeren

De Commissie kan voor alle aspecten van deze verordening richtsnoeren vaststellen teneinde de doeltreffende uitvoering en handhaving ervan te vergemakkelijken.

Artikel 38

Herziening

1. Uiterlijk op dd/mm/jjjj en daarna om de drie jaar evalueert de Commissie deze verordening en brengt zij hierover verslag uit aan het Europees Parlement, de Raad en het Europees Economisch en Sociaal Comité.
2. In de evaluaties wordt vastgesteld of het nodig is regels te wijzigen, toe te voegen of te schrappen, onder meer met betrekking tot de in artikel 2, punt 2, vastgestelde lijst van kernplatformdiensten, de in de artikelen 5 en 6 vastgestelde verplichtingen en de handhaving daarvan, om ervoor te zorgen dat digitale markten in de hele Unie betwistbaar en eerlijk zijn. Na de evaluaties neemt de Commissie passende maatregelen, die onder meer kunnen bestaan in wetgevingsvoorstellen.
3. De bevoegde autoriteiten van de lidstaten voorzien de Commissie van alle hun ter beschikking staande relevante informatie die zij nodig kan hebben voor het opstellen van het in lid 1 bedoelde verslag.

Artikel 39

Inwerkingtreding en toepassing

1. Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

2. Deze verordening is van toepassing met ingang van zes maanden na de inwerkingtreding.

Artikel 3, leden 5 en 5a, en de artikelen 36, 37 en 37a zijn evenwel van toepassing met ingang van [datum van inwerkingtreding van deze verordening].

3. Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement

Voor de Raad

De voorzitter

De voorzitter

a. "Algemeen"

1. Deze bijlage heeft tot doel een nauwkeurige beschrijving te geven van de methode om voor elke in artikel 2, punt 2, omschreven kernplatformdienst de "actieve eindgebruikers" en de "actieve zakelijke gebruikers" te identificeren en hun aantal te berekenen. Ze biedt een referentiekader op basis waarvan een onderneming kan beoordelen of haar kernplatformdiensten voldoen aan de kwantitatieve drempels in artikel 3, lid 2, punt b), en derhalve kan worden geacht te voldoen aan de eis van artikel 3, lid 1, punt b). Daarom is deze bijlage evenzeer van belang voor alle ruimere beoordelingen overeenkomstig artikel 3, lid 6. Het is aan de onderneming om tot de best mogelijke benadering te komen in overeenstemming met de gemeenschappelijke beginselen en specifieke methode in deze bijlage. Niets in deze bijlage belet de Commissie van de onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt te verlangen dat zij alle nodige informatie verstrekt om de "actieve eindgebruikers" en de "actieve zakelijke gebruikers" te identificeren en hun aantal te berekenen. Daarbij is de Commissie gebonden aan de in de desbetreffende bepalingen van deze verordening gestelde termijnen. Niets in deze bijlage mag een rechtsgrondslag vormen voor het tracken van gebruikers. De in deze bijlage beschreven methode laat ook alle verplichtingen uit hoofde van de verordening onverlet, met name de verplichtingen van artikel 3, leden 3 en 6, en artikel 11, lid 1. Om aan artikel 11, lid 1, te voldoen, moeten met name ook de actieve eindgebruikers en actieve zakelijke gebruikers worden geïdentificeerd en moet hun aantal worden berekend op basis van hetzij een nauwkeurige meting, hetzij de beste beschikbare benadering, in overeenstemming met de feitelijke identificatie- en berekeningscapaciteit waarover de onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt, op het desbetreffende tijdstip beschikt. Deze metingen of de beste beschikbare benadering moeten in overeenstemming zijn met artikel 13 en de uit hoofde van dat artikel gerapporteerde metingen of benadering bevatten.
2. Artikel 2, punten 16 en 17, geeft de definities van "eindgebruiker" en van "zakelijke gebruiker", die gelden voor alle kernplatformdiensten.

3. Teneinde het aantal "actieve eindgebruikers" en "actieve zakelijke gebruikers" te identificeren en te berekenen, wordt in deze bijlage verwezen naar het begrip "**unieke gebruikers**". Onder het begrip "unieke gebruikers" vallen de "actieve eindgebruikers" en de "actieve zakelijke gebruikers" die, voor de desbetreffende kernplatformdienst, slechts één keer zijn geteld gedurende een bepaalde termijn (nl. een maand voor "actieve eindgebruikers" en een jaar voor "actieve zakelijke gebruikers"), ongeacht hoe vaak zij gedurende die termijn gebruik hebben gemaakt van de desbetreffende kernplatformdienst. Dit laat onverlet dat dezelfde natuurlijke of rechtspersoon tegelijkertijd een actieve eindgebruiker of een actieve zakelijke gebruiker kan zijn voor verschillende kernplatformdiensten.

b. "Actieve eindgebruikers"

4. Aantal "**unieke gebruikers**" wat betreft "**actieve eindgebruikers**": de unieke gebruikers worden geïdentificeerd volgens de meest nauwkeurige maatstaf die wordt gerapporteerd door de onderneming die een kernplatformdienst aanbiedt. Met name geldt daarbij het volgende:
 - a. er wordt vanuit gegaan dat gegevensverzameling over het gebruik van kernplatformdiensten via omgevingen waarvoor aanmelden of inloggen vereist is, op het eerste gezicht het laagste risico van dubbele telling inhoudt, bijvoorbeeld met betrekking tot het gebruikersgedrag op verschillende apparaten of platformen. De onderneming dient derhalve, indien beschikbaar, geaggregeerde geanonimiseerde gegevens in over het aantal unieke gebruikers per respectieve kernplatformdienst, op basis van omgevingen waarvoor aanmelden of inloggen vereist is;
 - b. in het geval van kernplatformdiensten die (ook) toegankelijk zijn voor eindgebruikers via omgevingen waarvoor aanmelden of inloggen niet vereist is, dient de onderneming daarnaast geaggregeerde geanonimiseerde gegevens in over het aantal unieke eindgebruikers van de respectieve kernplatformdienst, op basis van een alternatieve maatstaf waarmee ook eindgebruikers worden geteld buiten omgevingen waarvoor registratie of aanmelding vereist is. Het kan hierbij gaan om internetprotocoladressen (IP-adressen), identificatiecookies of andere identificatoren zoals radiofrequentie-identificatietags, mits die adressen of identificatoren (objectief) noodzakelijk zijn voor het aanbieden van de kernplatformdienst.

5. Volgens artikel 3, lid 2, moet het aantal "maandelijks actieve eindgebruikers" ook gebaseerd zijn op het gemiddelde aantal maandelijks actieve eindgebruikers gedurende het grootste deel van het laatste boekjaar. Het begrip "het grootste deel van het laatste boekjaar" is bedoeld om een onderneming die (een) kernplatformdienst(en) aanbiedt de mogelijkheid te bieden om in een bepaald jaar uitschieters buiten beschouwing te laten. Uitschieters zijn per definitie cijfers die buiten de normale waarden vallen, zoals een piek in de verkoop gedurende één enkele maand van een bepaald jaar.

c. "Actieve zakelijke gebruikers"

6. Aantal "**unieke gebruikers**" wat betreft "**zakelijke gebruikers**": de "unieke gebruikers" moeten, indien van toepassing, worden bepaald op basis van de accounts, waarbij elk afzonderlijk zakelijk account dat gekoppeld is aan het gebruik van een kernplatformdienst van de onderneming één unieke zakelijke gebruiker van die respectieve kernplatformdienst vertegenwoordigt. Indien het begrip "zakelijk account" niet van toepassing is op een bepaalde kernplatformdienst, bepaalt de desbetreffende onderneming die kernplatformdiensten aanbiedt het aantal unieke zakelijke gebruikers door te verwijzen naar de desbetreffende onderneming.

d. "Indiening van informatie"

7. Een onderneming die informatie indient over het aantal actieve eindgebruikers en actieve zakelijke gebruikers per kernplatformdienst, zorgt ervoor dat die informatie volledig en nauwkeurig is. In dat opzicht:
 - a. verstrekt de onderneming in de bij de Commissie ingediende informatie gegevens voor een respectieve kernplatformdienst op basis waarvan geen te hoge of te lage telling van de actieve eindgebruikers en actieve zakelijke gebruikers mogelijk is (bijvoorbeeld wanneer gebruikers via verschillende platformen of apparaten toegang hebben tot de kernplatformdiensten);

- b. licht de onderneming nauwkeurig en beknopt toe hoe de bij de Commissie ingediende informatie tot stand is gekomen, en is zij verantwoordelijk voor elk risico van een te hoge of te lage telling van het aantal actieve eindgebruikers en actieve zakelijke gebruikers voor een respectieve kernplatformdienst, en voor de oplossingen die worden gekozen om dat risico af te wenden;
 - c. verstrekt de onderneming de Commissie gegevens op basis van een alternatieve maatstaf, wanneer de Commissie vragen heeft over de nauwkeurigheid van de gegevens die de onderneming die (een) kernplatformdienst(en) aanbiedt heeft verstrekt.
8. Voor de berekening van het aantal "actieve eindgebruikers" en "actieve zakelijke gebruikers":
- a. merkt de onderneming die (een) kernplatformdienst(en) aanbiedt, kernplatformdiensten die op grond van artikel 2, punt 2, tot dezelfde categorie kernplatformdiensten behoren niet als verschillend aan, in hoofdzaak omdat ze met verschillende domeinnamen – hetzij landcodetopniveaudomeinen (ccTLD's), hetzij generieke topniveaudomeinen (gTLD's) – of geografische eigenschappen worden aangeboden;
 - b. merkt de onderneming die (een) kernplatformdienst(en) aanbiedt, kernplatformdiensten die – hoewel ze op grond van artikel 2, punt 2, tot dezelfde categorie kernplatformdiensten behoren – door de eindgebruikers en/of zakelijke gebruikers ervan voor verschillende doeleinden worden gebruikt, zelfs als de eindgebruikers en zakelijke gebruikers ervan dezelfde zijn, als verschillend aan;
 - c. merkt de onderneming die (een) kernplatformdienst(en) aanbiedt, als verschillend aan, diensten die deze onderneming geïntegreerd aanbiedt, maar die:
 - (i) op grond van artikel 2, punt 2, niet tot dezelfde categorie kernplatformdiensten behoren of,

(ii) hoewel ze op grond van artikel 2, punt 2, tot dezelfde categorie kernplatform-diensten behoren, door de eindgebruikers en/of zakelijke gebruikers ervan voor verschillende doeleinden worden gebruikt, zelfs als de eindgebruikers en zakelijke gebruikers ervan dezelfde zijn.

e. "Specifieke definities"

1. **Specifieke definities per kernplatformdienst:** onderstaande lijst bevat specifieke definities van "actieve eindgebruikers" en "actieve zakelijke gebruikers" voor elke kernplatformdienst.

Kernplatformdienst	Actieve eindgebruikers	Actieve zakelijke gebruikers
Onlinetussenhandelsdiensten	Aantal unieke eindgebruikers die ten minste eenmaal gedurende de maand gebruik hebben gemaakt van de online-tussenhandelsdienst, bijvoorbeeld door ten minste eenmaal gedurende de maand actief in te loggen, een bezoek te brengen, een zoekopdracht te doen, te klikken of te scrollen of een transactie te sluiten via de onlinetussenhandelsdienst.	Aantal unieke zakelijke gebruikers die gedurende het hele jaar ten minste één item in de onlinetussenhandelsdienst hebben opgenomen of gedurende het jaar een door de onlinetussenhandelsdienst mogelijk gemaakte transactie hebben gesloten.

Onlinezoekmachines	Aantal unieke eind-gebruikers die ten minste eenmaal gedurende de maand gebruik hebben gemaakt van de onlinezoekmachine, bijvoorbeeld door een zoekopdracht te doen.	Aantal unieke zakelijke gebruikers met zakelijke websites (d.w.z. websites die in commerciële of professionele hoedanigheid worden gebruikt) die gedurende het jaar zijn geïndexeerd door of deel uitmaken van de index van de onlinezoekmachine.
--------------------	--	---

<p>Online socialenwerkdiensten</p>	<p>Aantal unieke eindgebruikers die ten minste eenmaal gedurende de maand gebruik hebben gemaakt van de online socialenwerkdienst, bijvoorbeeld door actief in te loggen, een pagina te openen, te scrollen, te klikken, te liken, een zoekopdracht te doen, berichten te posten of opmerkingen te maken.</p>	<p>Aantal unieke zakelijke gebruikers die een zakelijke listing of zakelijk account hebben in de online socialenwerkdienst en ten minste één keer gedurende het jaar gebruik hebben gemaakt van de dienst, bijvoorbeeld door actief in te loggen, een pagina te openen, te scrollen, te klikken, te liken, een zoekopdracht te doen, berichten te posten, opmerkingen te maken of de tools ervan voor bedrijven te gebruiken.</p>
<p>Videoplatformdiensten</p>	<p>Aantal unieke eindgebruikers die ten minste eenmaal gedurende de maand gebruik hebben gemaakt van de videoplatformdienst, bijvoorbeeld door een segment van audiovisuele inhoud af te spelen, een zoekopdracht te doen of een stuk audiovisuele inhoud te uploaden, met inbegrip van onder meer door gebruikers gegenereerde video's.</p>	<p>Aantal unieke zakelijke gebruikers die in de loop van het jaar ten minste één stuk audiovisuele inhoud hebben geleverd die op de videoplatformdienst is geüpload of afgespeeld.</p>

<p>Nummeronafhankelijke interpersoonlijke communicatiediensten</p>	<p>Aantal unieke eindgebruikers die ten minste eenmaal gedurende de maand via de nummeronafhankelijke persoonlijke communicatie- dienst een communicatie hebben geïnitieerd of op enigerlei wijze hieraan hebben deelgenomen.</p>	<p>Aantal unieke zakelijke gebruikers die ten minste eenmaal in de loop van het jaar via de nummer- onafhankelijke persoonlijke communicatiedienst een zakelijk account hebben gebruikt of anderszins op enigerlei wijze een communicatie hebben geïnitieerd of hieraan hebben deelgenomen teneinde rechtstreeks met een eindgebruiker te communiceren.</p>
--	---	---

Besturingssystemen	Aantal unieke eindgebruikers die een apparaat met het besturingssysteem hebben gebruikt dat ten minste eenmaal gedurende de maand is geactiveerd, geactualiseerd of gebruikt.	Aantal unieke ontwikkelaars die gedurende het jaar ten minste één software-toepassing of een software-programma hebben gepubliceerd, geactualiseerd of aangeboden met behulp van de programmeertaal of software-ontwikkelingstools van, of op enigerlei wijze draaiende op, het besturingssysteem.
Cloudcomputingdiensten	Aantal unieke eindgebruikers die ten minste eenmaal gedurende de maand gebruik hebben gemaakt van cloud-computingdiensten van de betrokken aanbieder van cloudcomputingdiensten, in ruil voor een vergoeding, ongeacht of deze vergoeding in dezelfde maand plaatsvindt.	Aantal unieke zakelijke gebruikers die gedurende het jaar cloudcomputingdiensten heeft geleverd in de cloudinfrastructuur van de betrokken aanbieder van cloudcomputingdiensten.

<p>Advertentiediensten</p>	<p><u>Eigen verkoop van advertentieruimte</u></p> <p>Aantal unieke eindgebruikers aan wie ten minste eenmaal gedurende de maand een advertentieweergave is vertoond.</p> <p><u>Advertentietussenhandel (met inbegrip van advertentienetwerken, advertentie-uitwisselingsdiensten en andere advertentietussenhandelsdiensten)</u></p> <p>Aantal unieke eindgebruikers aan wie ten minste eenmaal gedurende de maand een advertentieweergave is vertoond, waardoor de advertentietussenhandelsdienst is ingeschakeld.</p>	<p><u>Eigen verkoop van advertentieruimte</u></p> <p>Aantal unieke adverteerders die gedurende het jaar ten minste één advertentieweergave hebben weergegeven.</p> <p><u>Advertentietussenhandel (met inbegrip van advertentienetwerken, advertentie-uitwisselingsdiensten en andere advertentietussenhandelsdiensten)</u></p> <p>Aantal unieke zakelijke gebruikers (waaronder adverteerders, uitgevers of andere tussenpersonen) die gedurende het jaar via de advertentietussenhandelsdienst in interactie traden of erdoor werden bediend.</p>
----------------------------	---	--